

**Uchwała Nr XLVIII/311/2014
Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie
z dnia 29 września 2014 r.**

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz.594 z późn.zm.)

Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014- 2020 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowy Żmigród.

§ 3. Tracą moc:

1. Uchwała Nr XVI/102/08 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 30 stycznia 2008 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2007-2013.

2. Uchwała Nr XLIII/279/10 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 26 marca 2010 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2007-2013.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Gminy Nowy Żmigród oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Nowy Żmigród.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Tadeusz Żrebiec
Tadeusz Żrebiec

Załącznik do Uchwały Nr XLVIII/311/2014
Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie
z dnia 29 września 2014 r.

RADA GMINY
Nowy Żmigród

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY NOWY ŻMIGRÓD

na lata 2014-2020

Nowy Żmigród, wrzesień 2014

Spis treści

WPROWADZENIE	4
Rozdział 1. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY	8
1.1. Uwarunkowania ogólne, położenie i podział administracyjny gminy Nowy Żmigród	8
1.2. Warunki naturalne gminy Nowy Żmigród	9
1.3. Analiza struktury demograficznej gminy.....	12
1.4. Infrastruktura społeczna	24
1.5. Organizacje pozarządowe	55
1.6. Infrastruktura techniczna.....	56
1.7. Gospodarka gminy Nowy Żmigród.....	62
1.8. Stan finansów gminy Nowy Żmigród.....	67
1.9. Inwestycje w gminie Nowy Żmigród w ramach realizacji poprzedniej strategii	70
Rozdział 2. WNIOSKI Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	73
Rozdział 3. ANALIZA SWOT	76
Rozdział 4. MISJA I WIZJA GMINY NOWY ŻMIGÓD	83
Rozdział 5. OBSZARY PRIORYTETOWE I CELE STRATEGICZNE	84
5.1 Powiązanie z dokumentami strategicznymi.....	97
Rozdział 6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII	104
Rozdział 7. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I PROMOCJA STRATEGII	113
7.1 Wdrażanie strategii	113
7.2 Monitorowanie, ocena realizacji strategii oraz promocja.....	114
Rozdział 8. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY	121
SPIS RYSUNKÓW	125
SPIS TABEL	126

WPROWADZENIE

Strategia rozwoju gminy z założenia stanowi dokument planistyczny ujmując wieloletnie cele i kierunki działania danej jednostki samorządu terytorialnego. Nieustanne zmiany w dokumentach prawnych kształtujących prowadzenie polityki rozwoju wymuszają potrzebę ustawicznego weryfikowania krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych. Na chwilę obecną zmianie uległa ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a także dokonano aktualizacji dokumentów europejskich (Europa 2020), krajowych (Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2030r., Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju do 2020 r., Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.) i regionalnych (Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego – Podkarpackie 2020). Przyjęcie projektu nowego paradygmatu polityki regionalnej dokonał 25 czerwca 2013 r. Zarząd Województwa podkarpackiego, ustanawiając tym samym kierunki rozwoju regionu do 2020 roku. Zatem podobnie jak większość jednostek samorządu terytorialnego, Gmina Nowy Żmigród zobligowana jest do opracowania strategii spójnej z założeniami do wytycznych i rekomendacjami płynącymi z dokumentów o charakterze krajowym i regionalnym, nadrzędnym w stosunku do lokalnych strategii rozwoju.

Jednocześnie w procesie tworzenia Strategii bardzo ważną rolę odgrywają przeobrażenia, jakie zachodzą w sferze gospodarczej i społecznej wpływające na rozwój gminy, powiatu jasielskiego i województwa podkarpackiego. Zmieniły się uwarunkowania prawne i programowe, a Polska wkracza w okres nowego programowania na lata 2014-2020. Gmina Nowy Żmigród jest także bogatsza o doświadczenia płynące z kończącej się perspektywy unijnej 2007-2013. Zrealizowała wiele projektów inwestycyjnych i tzw. miękkich zaspokajając tym potrzeby najpilniejsze społecznie i gospodarczo. Ujawniły się dzięki temu obszary problemowe, których kategoria interwencji wymaga szybkiej reakcji.

Zbiór kluczowych przesłanek uzasadniających potrzebę dokonania opracowania niniejszego dokumentu strategicznego to:

1. Wyzwania polityki rozwoju regionalnego i zmieniające się uwarunkowania społeczne oraz gospodarcze w gminie i jej otoczeniu.

Gmina Nowy Żmigród to nie tylko wydzielony granicami administracyjnymi obszar, ale przede wszystkim społeczność lokalna, w której na bieżąco ulega zmianie sytuacja demograficzna i gospodarcza. Kilka ostatnich lat upłynęło pod znakiem szeregu poważnych zmian, które w dużym stopniu odbiły się także na gminie, jak np.: ogólnoświatowe spowolnienie gospodarcze (i związane z tym mniejsze dochody budżetowe), rosnące dysproporcje w rozwoju na szczeblu międzygminnym i regionalnym, deficyt finansów publicznych, czy zmiana obserwowanych trendów demograficznych. Opracowana obecnie Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród wyznaczy cele oraz kierunki interwencji, służące podnoszeniu konkurencyjności gminy oraz przełamywaniu strukturalnych problemów gospodarczych i społecznych. Są to wyzwania, którym gmina musi sprostać w dobie postępującego procesu globalizacji, nasilającej się konkurencji, informatyzacji wielu sfer życia i rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

2. Potrzeba opracowania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród w zgodności z nowymi dokumentami strategicznymi szczebla regionalnego i krajowego.

Ostatnie lata to okres powstawania nowych i aktualizacji poprzednich wersji dokumentów strategicznych szczebla krajowego i regionalnego. Nadrzędną pozycję zajmuje wśród nich „Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego – Podkarpackie 2020”, która określa nowe ramy funkcjonowania konkurencyjnego województwa. Przyjęta przez Zarząd Województwa Podkarpackiego strategia została przygotowana w oparciu o nową koncepcję polityki regionalnej. Konieczność aktualizacji Strategii województwa to wynik zmian w podejściu do polityki regionalnej.

Nowe podejście w polityce regionalnej preferuje przede wszystkim zintegrowane i wieloaspektowe podejście do rozwoju terytorialnego z mocnym zorientowaniem na rezultaty zaplanowanych celów. Przyjęto 4 obszary działań strategicznych:

- KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA, której celem jest rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne inteligentne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej.
- KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY, których celem jest rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników wzrostu poziomu edukacji, budowania aktywności obywatelskiej, a także poprawy poziomu życia mieszkańców.
- ŚRODOWISKO I ENERGETYKA, których celem jest utrzymanie dobrego stanu środowiska, bezpieczeństwa energetycznego i racjonalne wykorzystanie energii, a także zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków.
- SIEĆ OSADNICZA, której celem jest podniesienie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej, budowanie potencjału rozwojowego regionu oraz zidentyfikowanych w Strategii biegunów wzrostu.

Ważnym przesłaniem Strategii jest wyrównanie dysproporcji rozwojowych między poszczególnymi obszarami regionu o różnym stopniu rozwoju. Cel ten osiągnięty będzie poprzez element terytorializacji polityki rozwoju, tj. wskazane w Strategii obszary strategicznej interwencji, których jest ok. 30. Obszary będą wskazywać miejsca w regionie, które w pierwszej kolejności wymagają interwencji, głównie finansowej. Głównym celem Strategii jest zatrzymanie dysproporcji rozwojowych między Podkarpaciem a bogatszymi regionami, wzrost PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca i zmiany pozycji województwa na liście rankingowej z punktu widzenia poziomu społeczno-gospodarczego rozwoju.

Istotnymi dla planowania rozwoju są również dokumenty szczebla krajowego, w tym Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, przyjęta 13 lipca 2010 r. oraz Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (DSRK) do 2030 r. i Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) do 2020 r.

Uwzględnienie wytycznych i rekomendacji płynących z tych dokumentów pozwoli na skorelowanie Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród z priorytetami rozwojowymi województwa podkarpackiego, a w dalszej perspektywie na korzystanie z nowych narzędzi polityki regionalnej.

3. Potrzeba posiadania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród spójnej z horyzontem czasowym nowego okresu programowania UE oraz dokumentów nadrzędnych.

Odrębną przesłanką tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród jest zidentyfikowana potrzeba uspołnienia horyzontu czasowego Strategii Rozwoju Gminy do roku 2020, dla której bezpośrednim uzasadnieniem jest:

- przyjęcie horyzontu obejmującego w całości kolejną perspektywę finansową Unii Europejskiej (tj. 2014-2020);
- przyjęcie horyzontu zbieżnego z horyzontem regionalnej strategii rozwoju i większości JST na Podkarpaciu;
- potrzeba zapewnienia spójności z perspektywą przyjętą dla nowej Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020 stanowi więc jeden z najważniejszych dokumentów strategicznych przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego na terenie Gminy. Jest to dokument, którego celem jest wskazanie wizji oraz strategicznych kierunków rozwoju gminy i jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego jaka jest gmina. Pozwala na zapewnienie spójności, ciągłości i trwałości w działaniach władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych na szczeblu lokalnym, regionalnym czy krajowym. Strategia pozwala na szersze spojrzenie na możliwości i ograniczenia w zakresie realizowanych i planowanych zadań jak również umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi, zwykle ograniczonymi zasobami gminy, takimi jak środowisko przyrodnicze, zasoby ludzkie, infrastruktura czy też środki finansowe. Strategia, jako kompleksowa koncepcja rozwoju Gminy, jest dokumentem o charakterze kierunkowym i nadrzędnym w stosunku do poszczególnych opracowań i programów sektorowych, np. Planów Rozwoju Lokalnego, Wieloletnich Planów Inwestycyjnych itp. Stanowi ona podstawę do ich opracowania.

Analiza została przeprowadzona w oparciu o materiał statystyczny z Urzędu Gminy w Nowym Żmigrodzie oraz Głównego Urzędu Statystycznego, badania własne, a także przeprowadzone konsultacje społeczne. Przy opracowaniu strategii skorzystano z informacji zawartych w następujących dokumentach o charakterze planistycznym:

- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Nowy Żmigród,
- Program Ochrony Środowiska w części dotyczącej Gminy Nowy Żmigród wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Związku Gmin Dorzecza Wisłoki,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004-2015,
- Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2007-2013,
- Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2007-2015.

Prace nad Strategią Rozwoju Gminy Nowy Żmigród rozpoczęto od przygotowania diagnozy społeczno-gospodarczej gminy, w której badaniom poddano sytuację społeczną i gospodarczą. Analizie poddano słabe i mocne strony, szanse i zagrożenia. Szczegółowa analiza potencjału rozwojowego Gminy jej szans i mocnych stron w aspekcie zagrożeń zewnętrznych oraz wewnętrznych słabych stron, oraz wyniki przeprowadzonych z mieszkańcami konsultacji społecznych posłużyły do określenia wizji i misji gminy. Następnie określono obszary priorytetowe i cele strategiczne rozwoju gminy. Cele strategiczne przekładają się na szereg celów szczegółowych i na bardziej szczegółowe działania, przybierają też postać programów działań, którym to poświęcona jest ostatnia część strategii.

Ze względu na stale zmieniającą się sytuację zewnętrzną i wewnętrzną, strategia ma formę dokumentu otwartego, który będzie podlegał okresowemu korygowaniu. Realizacja strategii rozwoju będzie na bieżąco monitorowana, a wnioski będą wprowadzane do planów i programów w poszczególnych dziedzinach życia społeczno - gospodarczego gminy.

Rysunek 2. Lokalizacja miejscowości gminy Nowy Żmigród

*Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie „Subregion Magurski – szansa na rozwój”
obszar gmin: Nowy Żmigród i Krempna*

Przez teren gminy Nowy Żmigród przebiegają ważne szlaki komunikacyjne prowadzące do granicy Polski ze Słowacją oraz dwie drogi wojewódzkie, których łączna długość wynosi 14,3 km:

- droga z Jasła przez Nowy Żmigród, Krempną – jako jedyna prowadząca przez malownicze tereny Magurskiego Parku Narodowego, do przejścia granicznego w Ożennej, funkcjonującego jako przejście małego ruchu turystycznego do Bardejowa na Słowacji,
- "Trasa Karpacka" prowadząca od Gorlic przez Nowy Żmigród, Duklę, Komańczę do Cisnej.

Ponadto przez teren gminy przechodzi łącznie 56 km dróg powiatowych oraz 31 km dróg gminnych.

1.2. Warunki naturalne gminy Nowy Żmigród

Położenie geograficzne

Gmina Nowy Żmigród leży wśród malowniczych dolin i gór źródłkowego dorzecza górnej Wisłoki. Teren gminy Nowy Żmigród można podzielić na dwie części. Południowa część położona w Beskidzie Niskim objęta jest ustawową ochroną (Magurski Park Narodowy i Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego), pełniąc do tej pory funkcję rolno-leśną, oraz północną zlokalizowaną na obszarze Pogórza Środkowobeskidzkiego w obrębie Pogórza Jasielskiego położoną poza obszarem podlegającym ochronie prawnej również o funkcji rolno-leśnej.

Wieś położona jest na wysokości 320 m n.p.m. w widłach rzeki Wisłoki i potoku Niegoszcz. Na wschód i zachód od Nowego Żmigrodu ciągnie się szeroka śródgórska dolina, na południe wznoszą się pasma

Beskidu Niskiego ze szczytami: Golesz (441 m), Grzywacka (567 m), Łyska Góra (641 m), Polana (551 m) i Dania (698 m).

Budowa geologiczna

Gmina Nowy Żmigród położona jest w obrębie Karpat zewnętrznych, czyli fliszowych, które zbudowane są ze skał piaskowcowo-łupkowych wieku kreda-oligocen. Skały te nasunięte są na autochtoniczne utwory młodszego miocenu przedgórzia Karpat. Karpaty fliszowe w brzeżnej części północnej leżą na warstwach miocenu zapadliska przedkarpacciego, których zasięg pod Karpatami nie jest w pełni znany, a w części południowej leżą prawdopodobnie na podłożu mezozoicno - paleozoicznym i prekambryjskim. W głębokich wierceniach w brzeżnej części Karpat i na ich przedgórzu stwierdzono w podłożu miocenu utwory mezozoiczne, paleozoiczne i prekambryjskie. Karpaty fliszowe zbudowane są z wielu płaszczowin, fałdów, łusek i skib nasuniętych lub obalonych zwykle w kierunku północnym. Płaszczowiny nasunięte są kolejno na niżej leżące jednostki północne, a stwierdzone amplitudy nasunięć dochodzą do 40 km.

Obszar powiatu jasielskiego, na terenie którego zlokalizowana jest gmina Nowy Żmigród budują 3 główne jednostki (płaszczowiny) nasunięte na siebie z kierunku południowego ku północy. Najbardziej na południe leży płaszczowina magurska. Na północ od płaszczowiny magurskiej leżą kolejno płaszczowiny: dukielska i śląska. Płaszczowiny te zbudowane są z różniących się częściowo osadów, co świadczy, że tworzyły się w różnych basenach sedymentacyjnych istniejących w geosynklinie karpacciej, rozdzielonych grzbietami górskimi utworzonymi ze skał odpornych na wietrzenie i erozję.

Warunki glebowe

W gminie Nowy Żmigród przeważają gleby dobre. Gleby na terenie gminy to w przeważającej części gliny średnie i ciężkie, jedynie w dolinach rzek i potoków występują mady (najbardziej urodzajne). Są one zaliczane do pszenno-górskiego i zbożowo-górskiego kompleksu przydatności rolniczej. Jest ich jednak stosunkowo mało. Na Pogórzcu i w Beskidzie Niskim przeważają gleby gliniaste i gliniasto-ilaste. Ich jakość pogarsza się stopniowo. Im bardziej na południe, tym stają się bardziej kamienisto-gliniaste. Dominują tu gleby bielcowe i brunatne. Tworzą one owsiano-ziemniaczany górski i owsiano-pastewny górski kompleks przydatności rolniczej.

Surowce mineralne i energetyczne

Na terenie gminy Nowy Żmigród można spotkać źródła wód żelazistych, a także samo wypływowe źródła mineralne wód siarczkowych. Zasługującym na uwagę bogactwem naturalnym są żwiry nadrzeczne w dolinie Wisłoki i jej dopływów.

Na południe od Jasła znajdują się kopalnie ropy w rejonie miejscowości Folsz - Pielgrzymka - Mrukowa - Mytarz - Skalnik, następnie w miejscowości Harkłowa (najstarsza kopalnia w rejonie jasielskim) - Osobnica - Łazy Dębowieckie (największa kopalnia ropy w pow. jasielskim) - Świerchowa - Łężyny - Załęże.

Zasoby wodne

Przez Gminę przepływa rzeka Wisłoka, która wraz ze swoimi dopływami m.in. potokiem Iwielka i potokiem Ryj posiada dogodne warunki do uprawiania wędkarstwa. Wisłoka, wypływa ze zbocza Dębiego Wierchu, przy granicy ze Słowacją. Zasadnicza część jej obszaru źródłowego leży w Beskidzie Niskim. Wisłoka ma charakter rzeki górskiej, dzikiej i nieuregulowanej. Odznacza się dużym wskaźnikiem nierównomierności przepływów i często zaskakuje gwałtownymi wezbraniem, powodującymi lokalne powodzie.

Poziom wód w ostatnich latach znacznie się obniżył. W okresach przyborów wiosennych rzeki znacznie zwiększają masę toczoną wody, podrywają brzegi, występują z nich, zalewając niżej położone pola. Występują tu również liczne potoki oraz źródła wód mineralnych.

Duże nadzieje miejscowej społeczności związane są z planowanym powstaniem sztucznego zbiornika wodnego Kąty – Myscowa. Wpłynie on na zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy oraz na rozwój gospodarczy i wzrost zatrudnienia.

Lokalne warunki klimatyczne

Tereny gminy Nowy Żmigród charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami klimatycznymi ściśle uzależnionymi od położenia nad poziom morza. Znaczna część gminy znajduje się w strefie klimatu podgórskiego, natomiast w części południowej (znacznie wyżej położonej) występuje klimat górski. Na terenach o klimacie podgórskim okres wegetacji wynosi 180 do 210 dni, w górach 180 – 190 dni. Średnia temperatura w roku wynosi 5,4°C, dla lipca 16°C, a dla stycznia -3,7°C. Liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi około 100 dni, a długość okresu bez przymrozkowego około 145 dni.

Środowisko przyrodnicze

O atrakcyjności krajobrazu gminy Nowy Żmigród decyduje zróżnicowane ukształtowanie terenu i szata roślinna. Jedną trzecią ogólnej powierzchni gminy Nowy Żmigród (29,2%) stanowią lasy, obfitujące w rzadkie okazy flory i fauny. Powierzchnia lasów w gminie wynosi 3026,1 ha, z czego lasów publicznych 1545,9 ha. Największą powierzchnię porasta buczyna karpacka, z udziałem jodły. Niższe partie zboczy zajmują małe połacie lasów grądowych, w których dominuje grab i w domieszce buki. W górnych partiach zboczy i na grzbietach gór pojawiają się łąki oraz pastwiska, znakomicie modelujące krajobraz, jako szare słabe pastwiska lub kwieciste łąki. Przez ten teren przepływa Wisłoka, zapewniająca dogodne warunki do uprawiania wędkarstwa.

Na terenie Gminy znajdują się dwa pomniki przyrody, są to dwa dęby szypułkowe liczące ponad 450 lat o wysokości ponad 20 m i obwodzie pnia około 500 m, rosnące obok kościoła parafialnego w Nowym Żmigrodzie.

Obszary chronione

Na terenie gminy Nowy Żmigród występują obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, objęte ochroną prawną. Należą do nich:

- Magurski Park Narodowy (ok. 10,33% powierzchni gminy Nowy Żmigród). Całkowita powierzchnia Magurskiego Parku Narodowego wynosi 19438,9 ha, z czego 1070,3 ha obejmuje

gminę Nowy Żmigród. Park utworzono Rozporządzeniem Rady Ministrów z 24 listopada 1994 roku.

Całość jego obszaru przedstawia malowniczy krajobraz typowy dla gór średnich i niskich w postaci okrągłych pagórków porozdzielanych licznymi dolinami potoków i głębokimi przełęczami. Dodatkową jego ozdobą są urozmaicone wychodnie i odsłonecia skalne. Teren Parku jest jedną z najbogatszych w Beskidzie Niskim ostoi fauny leśnej, z której 200 gatunków podlega całkowitej ochronie. Żyje tu blisko 140 gatunków ptaków, w tym 108 lęgowych oraz 23 rzadkie i zagrożone w Polsce (np. orzeł przedni, orlik krzykliwy, puchacz, trzmiełojad, bocian czarny i krogulec), 30 gatunków ssaków (w tym drapieżne: niedźwiedź, ryś, żbik, wilk, lis, jenot, kuna leśna, wydra), wiele przedstawicieli płazów i gadów oraz owadów.

- Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego obejmujący południową część gminy (na południe od drogi Kryg – Nowy Żmigród – Dukla), charakteryzujący się terenami gęsto zalesionymi,
- rezerwat przyrody - Rezerwat Łysa Góra. Powierzchnia rezerwatu wynosi 160,74 ha. Został on utworzony w 2003 roku i chroni starodrzew bukowo-jodłowy z egzemplarzami cisa pospolitego rosnącego w pasie leśnym. Na terenie rezerwatu rośnie największy cis na Podkarpaciu, o obwodzie pnia na pierśnicy 170 cm (średnica około 54 cm). Rośnie on na terenie prywatnym. Na terenie Nadleśnictwa Dukla rośnie również czereśnia ptasia o obwodzie pnia w pierśnicy 356 cm. Licznie występuje tu również rzadki chrząszcz – nadobnica alpejska.

W granicach administracyjnych gminy Nowy Żmigród znajdują się obszary objęte ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 takie, jak:

- obszar specjalnej ochrony ptaków Beskid Niski (PLB 180002),
- specjalne obszary ochrony siedlisk: Łysa Góra (PLH 180015), Wisłoka z Dopytywami (PLH180052), Kościół w Skalniku (PLH180037).

1.3. Analiza struktury demograficznej gminy

Sytuacja demograficzna każdej gminy jest niezwykle ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój społeczno – gospodarczy danego terenu.

Gmina Nowy Żmigród obejmuje obszar 104 km², co stanowi 12,5% powierzchni powiatu. Liczba mieszkańców według faktycznego miejsca zamieszkania, według danych na dzień 31 grudnia 2012 roku, wynosi 9 346 osób, w tym 4 676 mężczyzn i 4 670 kobiet (50% do 50%). Na jeden km² powierzchni gminy przypada 90 mieszkańców, przy czym gęstość zaludnienia w powiecie jasielskim jest największa w Jaśle, a najmniejsza w Krępnej. Na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców gminy sukcesywnie wzrasta. Na tendencję wzrostową wpływ ma zarówno ruch naturalny, jak i migracje ludności. Prawie wszystkie miejscowości gminy mają dodatni przyrost naturalny. Najliczniejszą pod względem wieku grupę mieszkańców stanowią ludzie w przedziale wiekowym 10-

49 lat, przy czym zdecydowanie przeważają osoby z przedziału 15-34 lat. Lokalne społeczeństwo jest więc zdominowane przez osoby w młodym wieku.

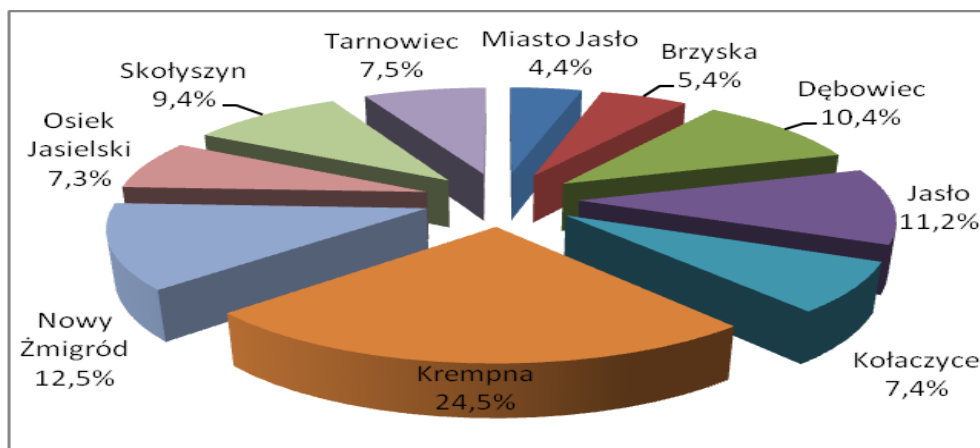
Tabela 1. Gmina Nowy Żmigród na tle powiatu jasielskiego – powierzchnia i ludność

Gmina	Ludność (wg faktycznego miejsca zamieszkania)				Powierzchnia w km ²
	Ogółem	mężczyźni	kobiety	na 1 km ²	
Jasło – gm. miejska	36641	17591	19050	1003	36,52
Brzyska – gm. wiejska	6455	3198	3257	144	44,87
Dębowiec – gm. wiejska	8646	4266	4380	100	86,47
Jasło – gm. wiejska	16340	8032	8308	176	93,07
Końce – gm. miejsko-wiejska	9062	4537	4525	148	61,10
Krempna – gm. wiejska	2001	1055	946	10	203,86
Nowy Żmigród – gm. wiejska	9346	4676	4670	90	103,59
Osiek Jasielski – gm. wiejska	5411	2690	2721	90	60,40
Skołyszyn – gm. wiejska	12538	6233	6305	160	78,49
Tarnowiec – gm. wiejska	9221	4550	4671	148	62,50
Ogółem powiat	115661	56828	58833	139	831 (83087ha)

Źródło: Dane GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013, stan na dzień 31.12.2012r.

Gmina Nowy Żmigród jest drugą co do wielkości gminą w powiecie jasielskim. Pod względem wielkości większa terytorialnie jest jedynie gmina Krempna, która zajmuje 24,5% powierzchni powiatu tj. 204 km².

Wykres 1. Powierzchnia poszczególnych gmin powiatu jasielskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013

Szczegółowych danych na temat liczby osób zameldowanych na pobyt stały w poszczególnych miejscowościach gminy Nowy Żmigród dostarczają dane gminne z końca 2013 roku oraz lat

poprzednich. Liczbę mieszkańców gminy zameldowanych na pobyt stały w latach 2004-2013 przedstawia poniższa tabela.

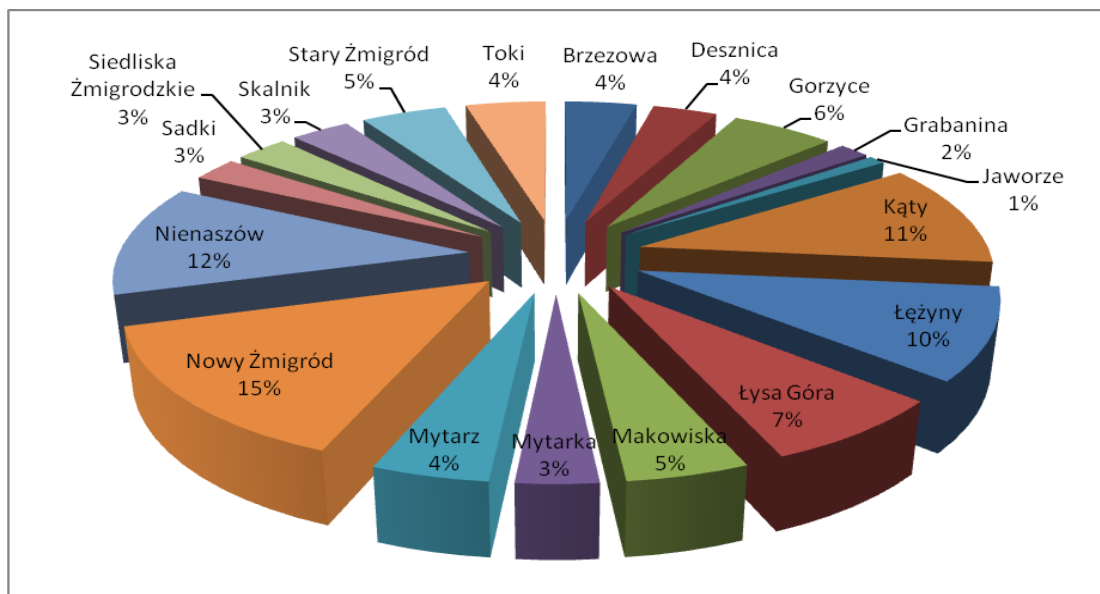
Tabela 2. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w gminie Nowy Żmigród w latach 2004-2013

Miejscowość	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Brzezowa	383	383	376	377	379	373	376	376	374	371
Desznica	359	347	347	341	334	334	338	341	334	333
Gorzyce	517	519	516	518	520	526	521	529	529	533
Grabanina	159	162	162	162	163	162	159	155	153	157
Jaworze	102	101	99	99	97	91	91	87	88	88
Kąty	1029	1030	1029	1042	1049	1042	1052	1038	1043	1041
Łężyny	921	907	903	898	900	909	909	920	915	924
Łysa Góra	700	701	690	681	678	682	676	686	689	693
Makowiska	508	498	496	494	489	474	466	456	450	444
Mytarka	314	304	307	304	302	298	299	299	295	298
Mytarz	403	402	408	401	398	399	402	411	426	423
Nowy Żmigród	1421	1429	1414	1406	1419	1393	1390	1392	1390	1375
Nienaszów	1157	1142	1141	1142	1136	1137	1137	1134	1130	1124
Sadki	245	237	233	230	230	232	232	236	231	239
Siedliska Żmigrodzkie	279	278	277	277	274	271	272	270	273	271
Skalnik	304	312	305	307	313	312	316	317	301	305
Stary Żmigród	467	460	454	442	438	440	442	442	442	441
Toki	437	431	420	421	425	424	425	419	417	414
Ogółem gmina	9705	9643	9577	9542	9544	9499	9503	9508	9480	9474

Źródło: Urząd Gminy Nowy Żmigród

Według stanu na 31.12.2013r. gmina Nowy Żmigród zamieszkiwana była przez 9474 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, z czego przeważającą większość stanowią mieszkańcy takich miejscowości jak: Nowy Żmigród, Nienaszów oraz Kąty i Łężyny.

Wykres 2. Struktura mieszkańców gminy Nowy Żmigród zameldowanych na pobyt stały wg miejscowości

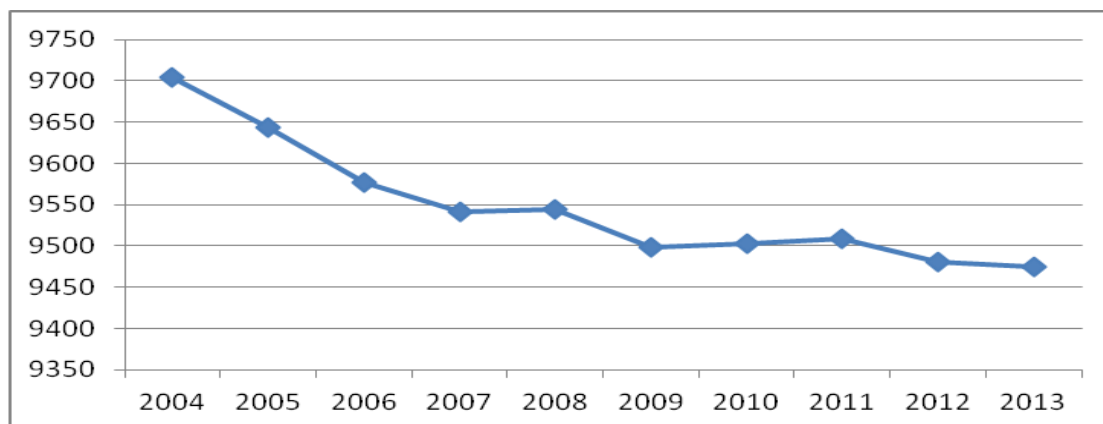

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy Nowy Żmigród (stan na dzień 31.12.2013 r.)

Gmina Nowy Żmigród jest jedną z większych gmin (pod względem liczby ludności) w powiecie jasielskim – spośród 10 gmin tego powiatu jest czwartą co do wielkości gminą za gminą Miasto Jasło, Jasło oraz Skołyszyn.

Liczba ludności w gminie Nowy Żmigród w ostatnich 10 latach przybiera tendencję spadkową (z niewielkimi wzrostami w latach 2008 i 2011), głównym powodem tego stanu jest ujemne saldo migracji, które w 2012 roku wynosiło -38. Sytuację w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Liczba mieszkańców gminy Nowy Żmigród wg zameldowania na pobyt stały w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Nowy Żmigród

O zasobach ludnościowych świadczy nie tylko liczba ludności, ale również jej struktura wiekowa. Z punktu widzenia rozwoju każdej gminy bardzo ważna jest struktura według ekonomicznych grup wieku, dzieląca ludność na tę w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat), produkcyjnym (kobiety w wieku 18–60 lat i mężczyźni w wieku 18–65 lat) oraz poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 lat i mężczyźni powyżej 65 lat). Szczegółowych danych w tym zakresie dostarczają poniższe tabele.

Tabela 3. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym powiatu jasielskiego (stan na 31.12.2012r.)

Gmina	Ogółem	Ludność w wieku					
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym	
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
Jasło – gm. m.	36641	6179	2985	23756	11389	6706	4676
Brzyska – gm. w.	6455	1394	709	4079	1883	982	665
Dębowiec – gm. w.	8646	1790	895	5437	2500	1419	985
Jasło – gm. w.	16340	3245	1554	10374	4877	2721	1877
Końciszewice – gm. m-w.	9062	1927	924	5748	2655	1387	946
Krempna – gm. w.	2001	392	198	1349	579	260	169
Nowy Żmigród – gm. w.	9346	1817	874	5942	2706	1587	1090
Osiek Jasielski – gm. w.	5411	1121	524	3452	1623	838	574
Skołyszyn – gm. w.	12538	2513	1229	7966	3670	2059	1406
Tarnowiec – gm. w.	9221	1830	872	5778	2678	1613	1121
Ogółem powiat	115661	22208	10764	73881	43560	19572	13509

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych.

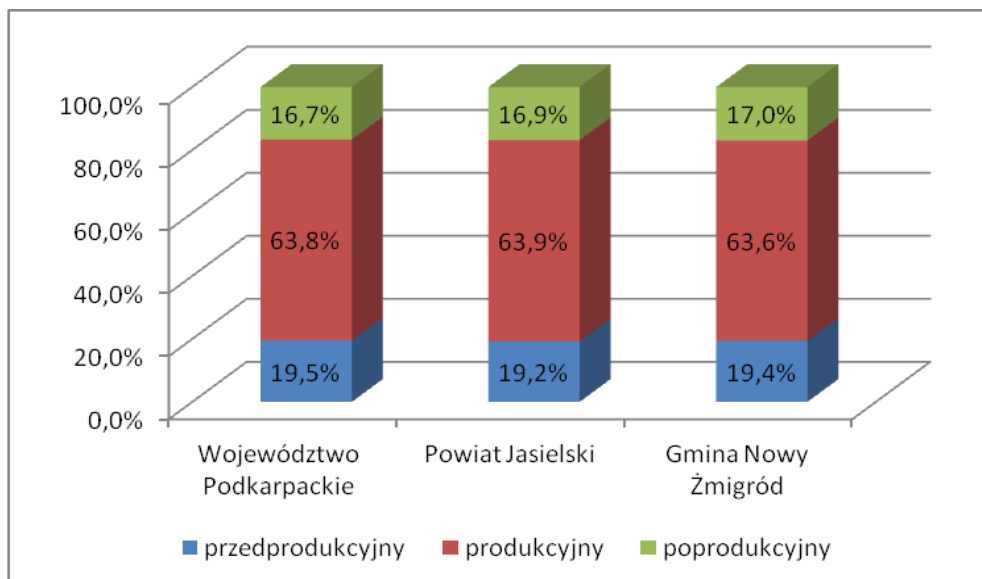
Tabela 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Nowy Żmigród w latach 2008 – 2012

Lata	Liczba mieszkańców w gminy ogółem	Wiek przedprodukcyjny do 17 lat	Wiek produkcyjny mężczyźni: 18-64 lat kobiety: 18-59	Wiek poprodukcyjny mężczyźni > 65 kobiety > 60
		[%]	[%]	[%]
2008	9253	21,5	61,3	17,2
2009	9237	20,9	61,8	17,4
2010	9374	20,4	62,9	16,7
2011	9377	19,9	63,2	16,9
2012	9346	19,4	63,6	17,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych

Wg stanu na koniec grudnia 2012 r. mieszkańcy gminy Nowy Żmigród w wieku przedprodukcyjnym stanowili 19,4% ludności, odsetek osób w wieku produkcyjnym wyniósł 63,6%, natomiast osób w wieku poprodukcyjnym – 17,0%. Analizując dane zawarte w powyższej tabeli można zaobserwować, że w latach 2008-2012 w gminie Nowy Żmigród ma miejsce negatywna tendencja, tj.: spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, a rośnie liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. Zjawisko starzenia się społeczeństwa występuje także w powiecie jasielskim oraz województwie podkarpackim.

Udział poszczególnych grup wiekowych w ogóle ludności gminy przedstawia poniższy rysunek.

Wykres 4. Udział % poszczególnych grup wiekowych w gm. Nowy Żmigród na tle powiatu i województwa

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych, stan na 31.12.2013r.

Z powyższego rysunku wynika, że gmina Nowy Żmigród nie odbiega znacząco średniej województwa i powiatu jasielskiego. Analizując udział osób w wieku przedprodukcyjnym można stwierdzić, iż społeczeństwo gminy jest nieco młodsze niż średnio w województwie, ale starsze niż w powiecie tj. w roku 2012 dla gminy osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19,4%, dla województwa 19,5%, dla powiatu 19,2%. Osoby w wieku produkcyjnym w gminie w roku 2012 stanowiły 63,6%, zaś w powiecie 63,9%. Udział grupy w wieku poprodukcyjnym ogółem w gminie i powiecie jest podobny i wynosi odpowiednio 17 i 16,9%.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy Nowy Żmigród wykazuje, że społeczeństwo gminy zaczyna się starzeć. Zaobserwować można powolny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszający się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 5. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Nowy Żmigród

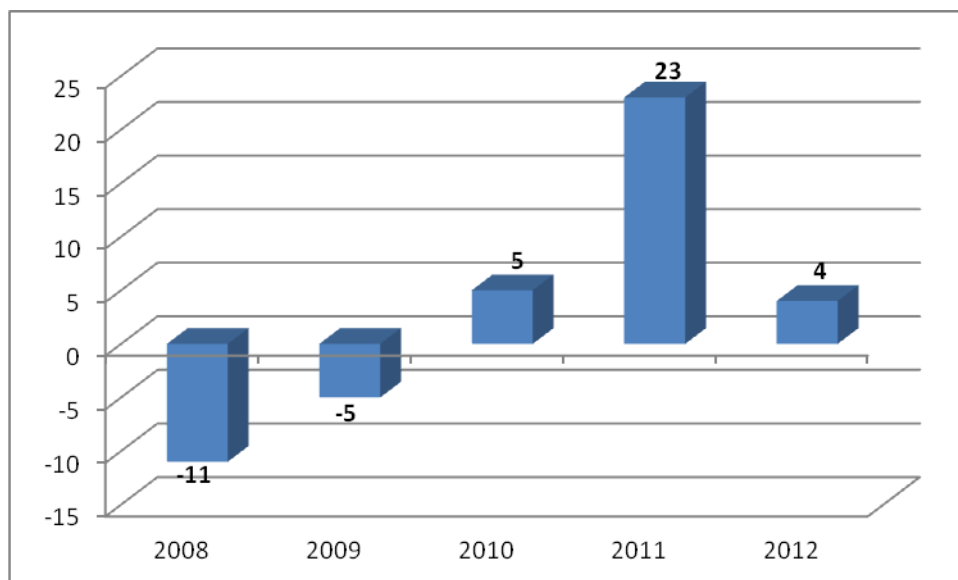
Przedziały wiekowe	Kobiety	Mężczyźni	Razem
0-4	224	251	475
5-9	231	225	456
10-14	237	279	516
15-19	303	332	635
20-24	387	428	815
25-29	375	399	774
30-34	370	403	773
35-39	291	346	637
40-44	267	301	568
45-49	299	335	634
50-54	324	339	663
55-59	272	315	587

60-64	247	226	473
65-69	185	117	302
70 i więcej	658	380	1038
70-74	197	123	320
75-79	200	121	321
80-84	164	90	254
85 i więcej	97	46	143

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych.(stan na dzień 31.12.2012 r.)

Na koniec grudnia 2012r. najliczniej reprezentowaną grupą wiekową były osoby w wieku 70 lat i powyżej, ich liczba wynosiła 1 038 osób, co stanowiło 11,11% ogółu ludności gminy. Kolejne miejsca pod względem liczebności w strukturze wiekowej mieszkańców gminy zajmują grupy w wieku 20-24 lat (8,72% ogółu), w wieku 25-29 lat (po 8,28% ogółu) oraz osoby w przedziale wiekowym od 30-34 lat (8,27%).

Wykres 5. Przyrost naturalny w gminie Nowy Żmigród w latach 2008 - 2012 r. (w liczbach bezwzględnych)

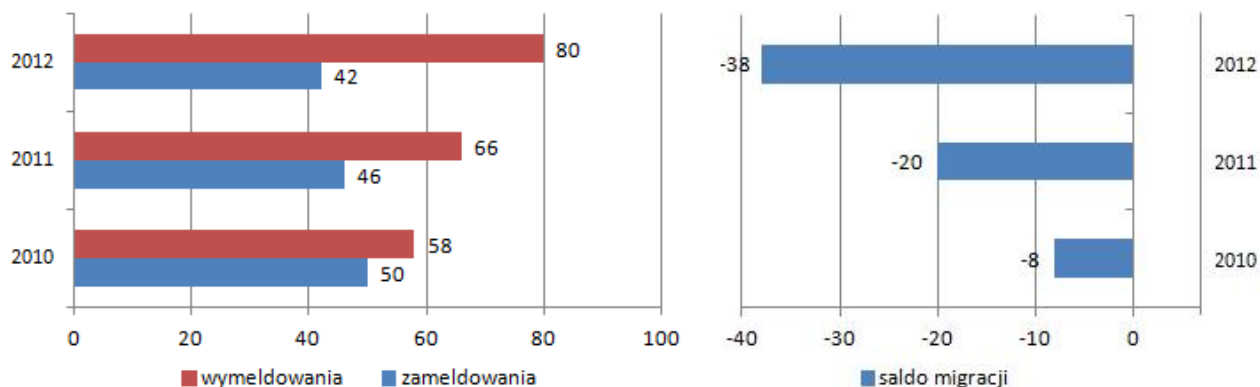
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W analizowanym okresie przyrost naturalny w gminie Nowy Żmigród kształtował się na zróżnicowanym poziomie, po wzroście odnotowanym w 2011r., nastąpił znaczny spadek w roku 2012. Mimo, iż przyrost naturalny w ostatnich latach przybrał tendencję malejącą, utrzymuje się na dodatnim poziomie.

Ruch naturalny ludności

Duży wpływ na zmiany demograficzne na terenie gminy Nowy Żmigród, oprócz przyrostu naturalnego, mają migracje ludności. Również oceniając atrakcyjność obszaru gminy pod kątem rozwoju społeczno-gospodarczego należy wziąć przede wszystkim pod uwagę aspekt atrakcyjności do osiedlania się i zamieszkania. Związany jest z tym m.in. wskaźnik salda migracji. Kształtowanie się wskaźnika migracji w gminie Nowy Żmigród w latach 2010-2012 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w latach 2010-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

W aspekcie migracji na terenie gminy Nowy Żmigród ma miejsce niekorzystna sytuacja – saldo migracji na przestrzeni ostatnich trzech lat kształtuje się na ujemnym poziomie z tendencją rosnącą w kolejnych latach. W roku 2012 odnotowano największą przewagę wymeldowań nad zameldowaniami w gminie Nowy Żmigród, która wyniosła -38 osób.

Stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych

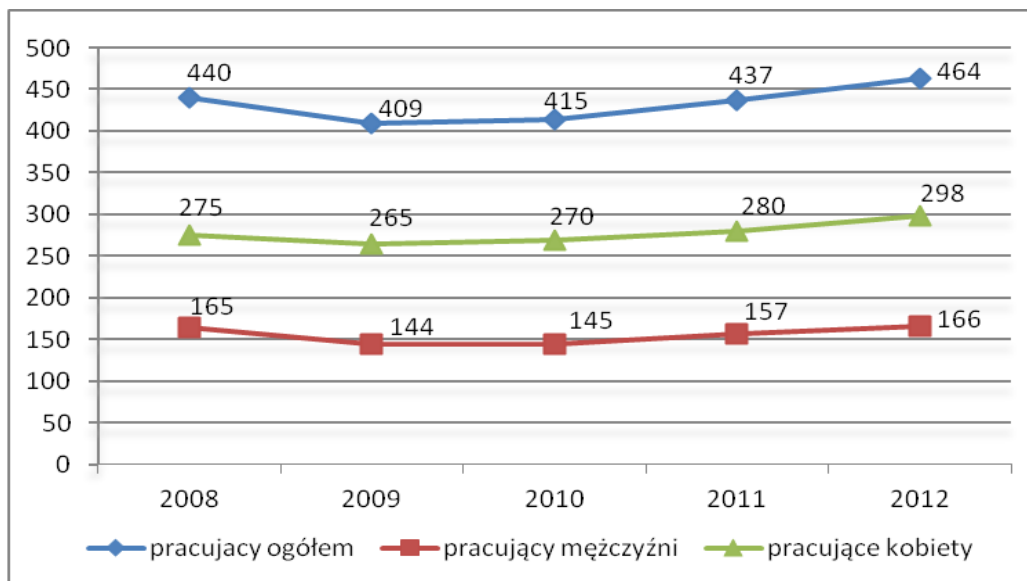
Pracujący

Gmina Nowy Żmigród jest gminą typowo rolniczą, dlatego też niewielu mieszkańców znajduje zatrudnienie poza rolnictwem. Związane jest to z brakiem jakiegokolwiek przemysłu i słabą siecią usług, handlu czy lokalnej turystyki.

Przeważająca część osób czynnych zawodowo znajduje zatrudnienie w firmach na terenie gminy oraz w pobliskich miejscowościach, do których dojazd nie stanowi większego problemu. Szczegółowych informacji nt. rynku pracy w gminie Nowy Żmigród dostarczają dane na koniec grudnia 2012r., uzyskane z Głównego Urzędu Statystycznego.

Według tych danych, populacja osób pracujących na terenie gminy Nowy Żmigród liczyła 464 osoby, w tym 298 kobiet (64,22% ogółu osób pracujących).

Wykres 7. Pracujący w gminie Nowy Żmigród w latach 2008-2012

Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych

W latach 2008-2012 po spadku w roku 2009 można zauważyć zwiększającą się liczbę osób pracujących w gminie Nowy Żmigród, przy czym zdecydowaną większość spośród osób pracujących stanowią kobiety.

Ludność w wieku produkcyjnym obejmuje osoby wykonujące pracę przynoszącą dochód oraz zarejestrowanych bezrobotnych, stąd też ważna jest analiza sytuacji w tym zakresie na terenie gminy Nowy Żmigród. Sytuację społeczno-gospodarczą społeczeństwa można oceniać za pomocą wskaźnika mówiącego o proporcjach liczby osób pracujących do osób w wieku produkcyjnych, jak również na podstawie wskaźnika mówiącego o proporcjach liczby osób w wieku produkcyjnym i osób bezrobotnych. Zestawienie danych liczbowych obrazujących powyższe wskaźniki zawiera poniższa tabela.

Tabela 6. Osoby pracujące i osoby w wieku produkcyjnym w gminie Nowy Żmigród w latach 2008 - 2012

Lata	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba osób w wieku produkcyjnym	5669	5706	5897	5929	5942
Liczba osób pracujących	440	409	415	437	464
Stosunek liczby osoby pracujące /osoby w wieku produkcyjnym (w %)	7,76	7,17	7,04	7,37	7,81

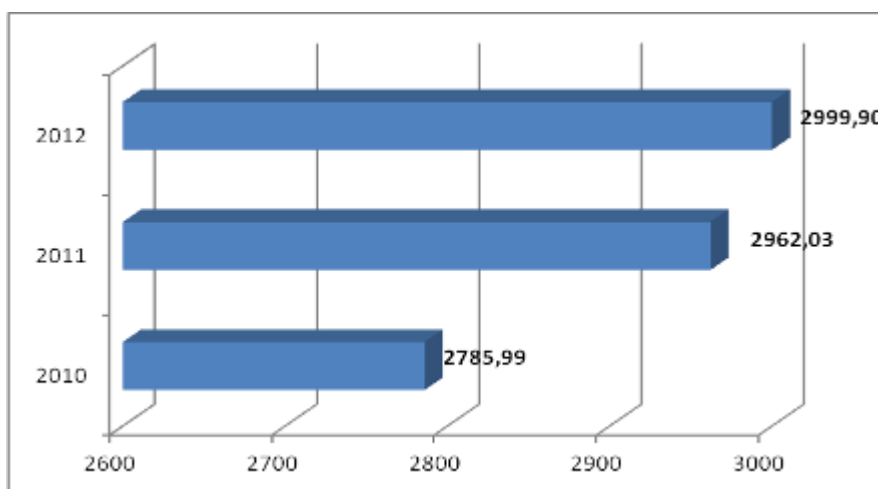
Źródło: Dane GUS – Bank Danych Lokalnych

W analizowanym okresie udział osób pracujących w ogóle osób w wieku produkcyjnym nie podlegał znacznym wahaniom, najlepsza sytuacja w tym zakresie wystąpiła w roku 2012 gdzie wskaźnik ten wyniósł 7,81%. Niski wskaźnik liczby osób pracujących w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym wynika m.in. z faktu, iż część mieszkańców gminy pracuje w Jaśle i choć jest to

niewątpliwie duża grupa, nie można określić jej wielkości nawet w przybliżeniu, ponieważ nie prowadzi się w tej dziedzinie żadnych badań. Ponadto równie duża grupa osób znajduje zatrudnienie bądź w sąsiednich gminach, bądź też i za granicą, przy czym również w tym zakresie brak jest szczegółowych danych. Dodatkowo ze względu na charakter rolniczy gminy spora liczba osób prowadzi indywidualne gospodarstwa rolne i tam znajduje zatrudnienie.

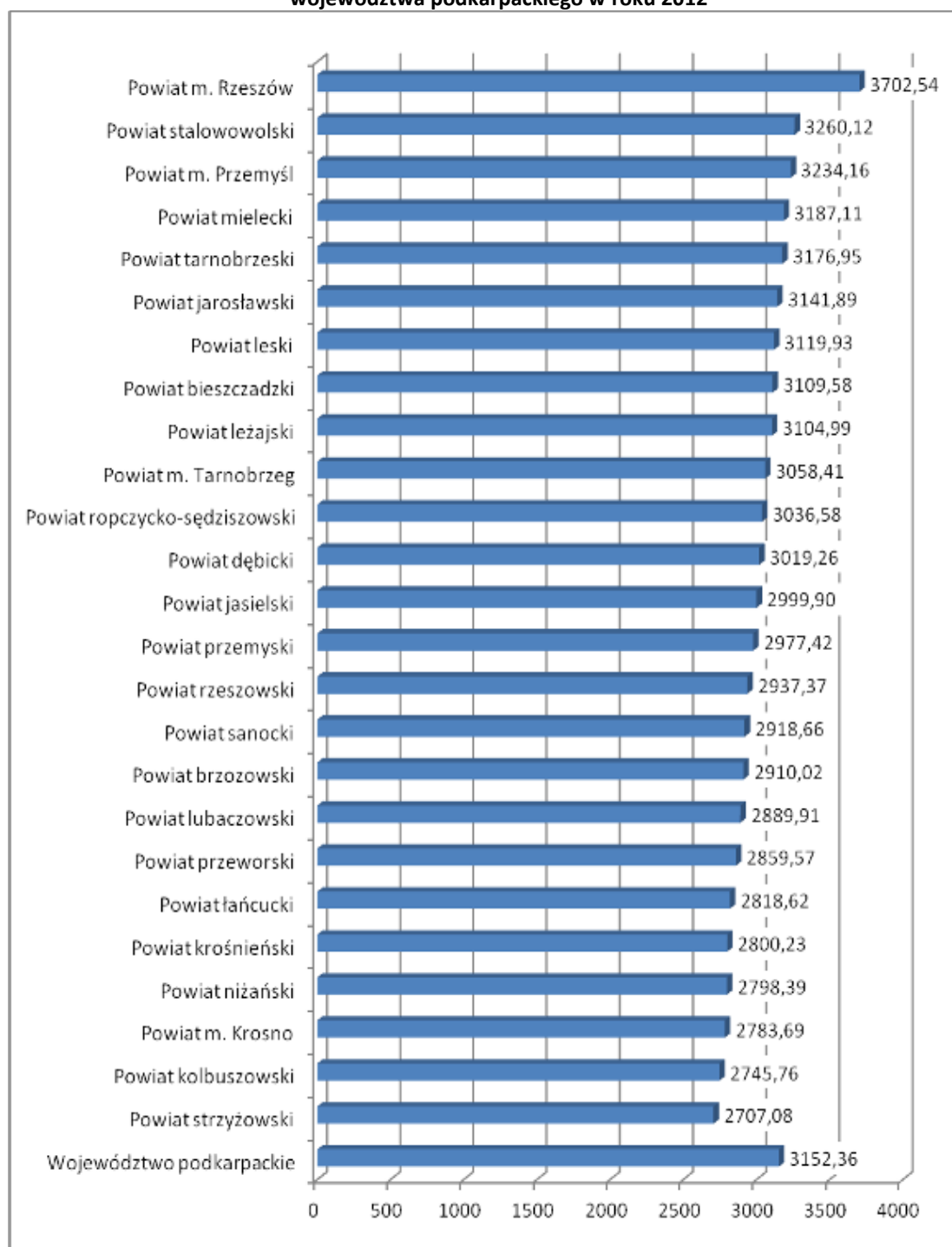
Natomiast w zakresie wysokości wynagrodzenia szczegółowych informacji dostarczają dane GUS z lat 2010-2012 dotyczące przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto kształtującego się na terenie powiatu jasielskiego, które zostały zobrazowane w poniższej tabeli.

Wykres 8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie jasielskim w latach 2010-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych

W okresie od 2010 r. do 2012 roku przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie jasielskim wzrosło o 213,91 zł. W 2012 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie jasielskim było niższe od przeciętnego wynagrodzenia w województwie podkarpackim o 152,46 zł. W 2012 r. przeciętne wynagrodzenie (brutto) w województwie podkarpackim wynosiło 3152,36 zł. Wyższe wynagrodzenia (brutto) w województwie (bez miast na prawach powiatu) odnotowano w powiatach: strzyżowskim, kolbuszowskim, nizańskim, krośnieńskim, łańcuckim, przeworskim, lubaczowskim, brzozowskim, sanockim. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie jasielskim na tle województwa podkarpackiego w roku 2011 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto [zł] w powiecie jasielskim na tle województwa podkarpackiego w roku 2012

Źródło: Dane GUS – Bank Danych Lokalnych (stan na dzień 31.12.2012r.)

Bezrobotni

Bezrobocie - jeden z istotnych problemów społecznych, nie omija również gminy Nowy Żmigród. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle, na koniec grudnia 2012 r. na terenie gminy Nowy Żmigród zarejestrowane były 891 osoby bezrobotne. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosiła 15,0%. Liczbę osób bezrobotnych w gminie Nowy Żmigród na tle powiatu jasielskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Bezrobotni w gminie Nowy Żmigród na tle powiatu jasielskiego stan na 31.12.2012 r.

Gmina	Liczba bezrobotnych w dniu 31.12.2010r.		Liczba bezrobotnych w dniu 31.12.2011r.		Liczba bezrobotnych w dniu 31.12.2012r.	
	Ogółem	Z prawem do zasiłku	Ogółem	Z prawem do zasiłku	Ogółem	Z prawem do zasiłku
Jaśło – gm. m.	2848	520	2918	381	3089	360
Brzyska – gm. w.	528	119	523	64	537	81
Dębowiec – gm. w.	719	132	728	89	796	115
Jaśło – gm. w.	1356	218	1431	176	1472	191
Kończycze – gm. m-w.	934	139	946	102	984	119
Krempna – gm. w.	187	23	175	15	202	18
Nowy Żmigród – gm. w.	825	137	829	80	891	101
Osiek Jasielski – gm. w.	389	70	425	51	469	58
Skołyszyn – gm. w.	1061	182	1101	121	1171	126
Tarnowiec – gm. w.	693	121	704	63	804	112
Ogółem powiat	9540	1661	9780	1142	10415	1281

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle

Według informacji o stanie bezrobocia na terenie powiatu jasielskiego podawanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Jaśle w 2012r. najliczniejszą grupą wśród zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Nowy Żmigród są osoby w przedziale wiekowym od 25 do 34 lat – 318 osób (35,7 % wszystkich bezrobotnych w gminie). Drugą, co do wielkości grupę stanowią osoby w przedziale wiekowym do 24 lat – 243 osoby (27,3%), a kolejną osoby w wieku od 35 do 44 lat – 147 osób (16,5%), bezrobotni w wieku od 45 do 54 lat 133 osób stanowią 14,9%, natomiast bezrobotni w wieku 55 lat i więcej – 50 osób (5,6 %).

Liczba osób bezrobotnych w gminie Nowy Żmigród, w latach 2008-2012 zwiększa się co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 8. Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych w gminie Nowy Żmigród w latach 2008-2012

Lata	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	Udział kobiet (%)	Udział mężczyzn (%)
2008	667	344	323	11,8	13,3	10,5
2009	802	405	397	14,1	15,4	12,9
2010	825	443	382	14,0	16,3	12,0
2011	829	450	379	14,0	16,6	11,8
2012	891	470	421	15,0	17,4	13,0

Źródło: dane GUS – Bank Danych Lokalnych

Osoby bezrobotne z terenu Gminy Nowy Żmigród stanowią 8,5% osób bezrobotnych powiatu. Jest to znaczny odsetek, jeżeli wziąć pod uwagę, że powiat jasielski stanowi 10 gmin. Dane z Powiatowego Urzędu Pracy nie odzwierciedlają faktycznej liczby bezrobotnych, ich liczba jest znacznie wyższa. Istnieje tzw. bezrobocie ukryte, ponieważ osoby posiadające gospodarstwo powyżej 2 ha nie mogą się zarejestrować jako osoby bezrobotne.

Duże bezrobocie na terenie gminy wynika głównie z braku większych zakładów pracy, które dawałyby możliwość zatrudnienia w miejscu zamieszkania, słabo rozwiniętej sieci handlu i usług oraz braku odpowiedniego wykształcenia, jak również niechęci ze strony bezrobotnych do dalszego poszukiwania pracy, gdyż są przekonani, że nie ma szans na jej znalezienie.

Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym i marginalizacją

Do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją na terenie gminy Nowy Żmigród zaliczone zostały osoby: długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne, żyjące w ubóstwie oraz uzależnione od alkoholu.

Zgodnie ustawową definicją, osoby długotrwale bezrobotne to „osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat ...”. Bezrobocie w gminie Nowy Żmigród dotyka szczególnie osoby młode. Taka struktura bezrobocia rodzi zagrożenie patologiami społecznymi, wpływa na ogólny stopień ubożenia społeczeństwa, a w konsekwencji stanowi realne zagrożenie dla części mieszkańców gminy problemami wykluczenia społecznego, które wynikać mogą zarówno z nieporadności życiowej jak również z nierówności szans. Wpływ na niski odsetek osób długotrwale bezrobotnych w tej kategorii wiekowej osób powyżej 60 roku życia jest fakt skorzystania z wcześniejszych świadczeń emerytalnych. Przyczyną utrzymującego się bezrobocia stała się recesja ekonomiczna oraz sytuacja na rynku pracy. Kwestią niemierzalną pozostaje bezrobocie ukryte występujące na terenach wiejskich, które powiększa faktyczną liczbę osób pozostających bez stałego źródła utrzymania.

Osoby niepełnosprawne to grupa, która jest również narażona na wykluczenie społeczne. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z roku 2002 w gminie Nowy Żmigród było 1 673 osób niepełnosprawnych, w tym 783 mężczyzn. Osobom niepełnosprawnym oraz osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku, których dochód jest niższy od ustawowego kryterium dochodowego, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie wypłaca comiesięczne zasiłki stałe.

1.4. Infrastruktura społeczna

Oświata

Szkolnictwo, obok inwestycji komunalnych, należy do priorytetowych zadań w gminie Nowy Żmigród. Oświata to jedna z kluczowych dziedzin zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, jak i lokalnym. Im

bardziej wykształcone społeczeństwo, tym szybciej i lepiej potrafi się przystosować do realiów dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej i społecznej.

Obecnie na terenie gminy Nowy Żmigród funkcjonuje **5 szkół podstawowych (w tym 1 niepubliczna), 1 gimnazjum oraz 3 szkoły podstawowe i 3 gimnazja stanowiące zespoły szkół**, a także **Przedszkole Gminne w Nowym Żmigrodzie**. Uczęszcza do nich łącznie **1076 uczniów**. Opiekę nad tymi placówkami sprawuje Samorządowy Zespół Obsługi Szkół przy Urzędzie Gminy w Nowym Żmigrodzie.

Tabela 9. Liczba uczniów w placówkach świątowych na terenie gminy Nowy Żmigród

szkoła podstawowa + kl. 0 / gimnazjum / zespół szkół / przedszkole	Liczba uczniów na dzień 31.03.2012	Liczba uczniów na dzień 31.03.2014
Zespół Szkół w Nowym Żmigrodzie	380	335
Przedszkole Gminne w Nowym Żmigrodzie	98	97
Zespół Szkół w Łężynach	178	184
Zespół Szkół w Nienaszowie	139	158
Szkoła Podstawowa w Makowiskach	56	46
Szkoła Podstawowa w Łysej Górze	60	45
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Kątach	102	105
Szkoła Podstawowa w Desznicy im. ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego	35	30
Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kątach	74	65
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Skalniku	13	11

Źródło: Dane gminy Nowy Żmigród

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje jedna placówka ponadpodstawowa - Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Nowym Żmigrodzie, którego organem prowadzącym jest Powiat Jasielski. Dodatkowo potrzeby związane ze szkolnictwem ponadpodstawowym są pokrywane przez szkoły ponadpodstawowe z terenu powiatu jasielskiego, a przede wszystkim z terenu Jasła. Tylko niewielki procent młodzieży wybiera szkoły poza powiatem jasielskim.

W ramach systematycznie prowadzonych remontów szkoły zmieniają swój wygląd i funkcjonalność. Poniżej przedstawiono ilustracje przedstawiające infrastrukturę oświatową na terenie gminy Nowy Żmigród.

Rysunek 3. Przedszkole Gminne w Nowym Żmigrodzie

Źródło: <http://przedszkolenowyzmigrod.szkolnastrona.pl/>

Istniejące Przedszkole Gminne w Nowym Żmigrodzie składa się z czterech oddziałów do których uczęszcza 97 dzieci. Rola tego typu placówek jest niezwykle istotna z uwagi na to, że od samego początku przygotowują dzieci do życia. Uczą je samodzielności, otwartości na drugiego człowieka, a także tego, jak współpracować z innymi. Poprzez umiejętnie skomponowaną zabawę przygotowują młodych ludzi do tego, aby w przyszłości mogli sprostać licznym wyzwaniom choćby w postaci wyboru zawodu oraz podjęcia pracy.

W przedszkolu zatrudniona jest profesjonalna kadra pedagogiczna - wszystkie nauczycielki posiadają wykształcenie wyższe z pedagogiką przedszkolną. Systematycznie doskonalą swój warsztat pracy, poprzez uczestniczenie w wielu konferencjach i warsztatach metodycznych.

Dzieci mają możliwość korzystania z dodatkowych zajęć np.: języka angielskiego, ćwiczeń korekcyjnych, rytmiki, zajęć tanecznych. Dzięki obecności Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej objęte są opieką logopedyczną.

Atrakcją placówki jest oddany do użytku (3 października 2009) nowy plac zabaw z urządzeniami ogrodowymi dla dzieci.

Rysunek 4. Zespół Szkół w Nowym Żmigrodzie

Źródło: <http://www.nowyzmigrod.eu/>

Zespół Szkół w Nowym Żmigrodzie utworzono Uchwałą Nr XIX-131-08 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 25 kwietnia 2008 roku. Siedziba Zespołu mieści się w Nowym Żmigrodzie, przy ul. Mickiewicza 4 oraz w Starym Żmigrodzie nr 37. Zespół obowiązkami nauczania obejmuje dzieci z następujących miejscowości: Nowy Żmigród, Stary Żmigród, Toki, Sadki.

Szkoły tworzące Zespół:

- Szkoła Podstawowa im. bł. ks. Władysława Findysza – Męczennika w Nowym Żmigrodzie,
- Gimnazjum im. bł. ks. Władysława Findysza – Męczennika w Nowym Żmigrodzie,
- Filialna Szkoła Podstawowa w Starym Żmigrodzie, zwana dalej Szkołą Filialną. – zlikwidowana Uchwałą XXVIII/193/2013 z dnia 08.02.2013.

Rysunek 5. Zespół Szkół w Łęczynach

Źródło: <http://www.nowyzmigrod.eu/>

Zespół Szkół w Łęczynach utworzono Uchwałą Nr XIX-132-08 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 25 kwietnia 2008 roku. Siedziba Zespołu mieści się w Łęczynach 144.

Zespół Szkół tworzą:

- Szkoła Podstawowa
- Gimnazjum im. Bohaterów Armii Krajowej z Plutonu "Ryś"

Rysunek 6. Zespół Szkół w Nienaszowie

Źródło: <http://www.nowyzmigrod.eu/>

Zespół Szkół w Łęczynach utworzono Uchwałą Nr XIX-199-09 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 26 marca 2009 roku. Siedziba Zespołu mieści się w Nienaszowie 309.

Zespół Szkół tworzą:

- Szkoła Podstawowa
- Gimnazjum

Rysunek 7. Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kątach

Źródło: <http://www.nowyzmigrod.eu/>

Siedziba Gimnazjum mieści się w miejscowości Kąty 244.

Rysunek 8. Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Kątach

Źródło: <http://www.nowyzmigrod.eu/>

Siedziba Szkoły Podstawowej mieści się w miejscowości Kąty 183.

Rysunek 9. Szkoła Podstawowa w Makowiskach

Źródło: <http://www.terazjaslo.pl/>

Siedziba Szkoły Podstawowej mieści się w miejscowości Makowiska 12.

Rysunek 10. Szkoła Podstawowa w Łysej Górze

Źródło: <http://www.nowyżmigrod.eu/>

Siedziba Szkoły Podstawowej mieści się w miejscowości Łysa Góra 72.

Rysunek 11. Szkoła Podstawowa w Desznicy im. ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Źródło: <http://www.nowyżmigrod.eu/>

Siedziba Szkoły Podstawowej mieści się w miejscowości Desznica 35.

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, z pewnymi zastrzeżeniami przysługuje:

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542,00 zł,
2. osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza 456,00 zł

– przy jednoczesnym wystąpieniu, co najmniej jednego z w/w powodów lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, pomniejszony o:

1. miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych,
2. składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz na ubezpieczenie społeczne
3. kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Przyjmuje się, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód miesięczny w wysokości 250,00 zł.

Świadczeniami z pomocy społecznej są:

1) świadczenia pieniężne:

- a) zasiłek stały,
- b) zasiłek okresowy,
- c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- e) pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- f) świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- g) wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

- a) praca socjalna,
- b) bilet kredytowany,
- c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- d) składki na ubezpieczenie społeczne,
- e) pomoc rzeczową w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- f) sprawienie pogrzebu,

- g) poradnictwo specjalistyczne,
- h) interwencja kryzysowa,
- i) schronienie,
- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,
- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- n) mieszkanie chronione,
- o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- p) pomoc w zaspokajaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Z uwagi na trudną sytuację materialną mieszkańców gminy ważną rolę na jej terenie pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany w Nowym Żmigrodzie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie został powołany jako jednostka budżetowa powiązana z budżetem gminy i finansowana z tego budżetu Uchwałą X/33/90 Gminnej Rady Narodowej w Nowym Żmigrodzie z dnia 27 lutego 1990 r. i Zarządzeniem Nr 2/90 Naczelnika Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 15 maja 1990 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie działa na podstawie statutu uchwalonego Uchwałą Nr XXVII/18/08 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 30 grudnia 2008 r.

GOPS w Nowym Żmigrodzie jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, które w szczególności obejmują:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W ramach swej działalności Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie oraz zadania własne gminy, określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Środki na realizację zadań zleconych gmina otrzymuje w formie dotacji od wojewody, środki na realizację zadań własnych pochodzą natomiast z budżetu gminy.

Ośrodek realizuje zadania zlecone Gminie z zakresu świadczeń rodzinnych:

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- a) urodzenia dziecka,
- b) opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- c) samotnego wychowywania dziecka,
- d) kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,

- e) rozpoczęcia roku szkolnego,
 - f) podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.
2. Świadczenia opiekuńcze:
 - a) zasiłek pielęgnacyjny,
 - b) świadczenie pielęgnacyjne.
 3. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz emerytalne i rentowe dla osób otrzymujących świadczenie.
 4. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia żywego dziecka (niezależnie od wysokości dochodów)
 5. Fundusz alimentacyjny.

W ramach zadań własnych z opieki korzystają rodziny, które otrzymują wsparcie w postaci następujących rodzajów świadczeń:

- dożywianie dzieci w szkole,
- usługi opiekuńcze,
- sprawianie pogrzebu podopiecznym,
- zasiłki celowe,
- zakup opału na zimę,
- zakup żywności w sklepie,
- zakup obuwia, odzieży dla dzieci,
- zakup podręczników szkolnych.

Duży odsetek osób korzystających ze środków pomocy społecznej stanowią ludzie starsi, renciści lub emeryci, którzy nabyli prawo do świadczeń rentowych lub emerytalnych, lecz świadczenia te są zbyt niskie, aby zapewnić środki do życia ich rodzinom. Jednakże przeważająca liczba osób korzystających ze środków opieki społecznej to ludzie młodzi oraz rodziny wielodzietne.

Tabela 10. Świadczenia pomocy społecznej i rodzinne w gminie Nowy Żmigród w 2012r.

ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ		
Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej		
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	443	gosp.dom.
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	1563	osoba
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	16,7	%
ŚWIADCZENIA RODZINNE		
Korzystający ze świadczeń rodzinnych		
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	637	rodzina
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	1219	osoba
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	1087	osoba
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	59,3	%
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem		
kwota świadczeń rodzinnych	3439	tys. zł
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	2079	tys. zł
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	561	tys. zł

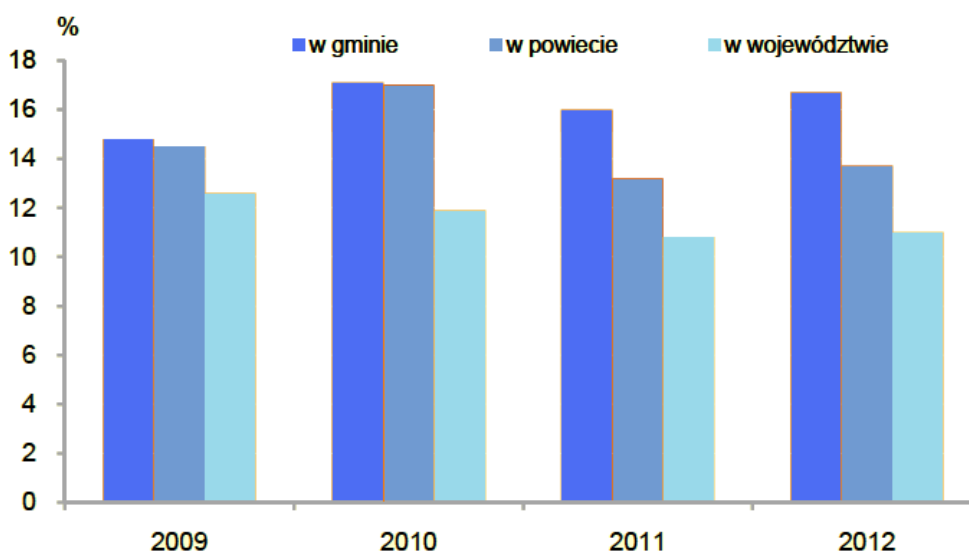
Źródło: dane GUS – Bank Danych Lokalnych

Tabela 11. Środki przeznaczone na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w gminie Nowy Żmigród w latach 2010-2012

Lata	2010	2011	2012
Środki przeznaczone na pomoc społeczną (w zł)	5449701,47	5533879,88	5625328,63

Źródło: dane GUS – Bank Danych Lokalnych

Wydatki na pomoc społeczną z roku na rok ulegają zwiększeniu. Świadczy to o stopniowym ubożeniu mieszkańców gminy oraz coraz większej liczbie osób potrzebującej pomocy.

Wykres 10. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

Źródło: dane GUS – Bank Danych Lokalnych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie w 2011 aplikował o środki finansowe na realizację projektu z Europejskiego Funduszu Społecznego. Ośrodek Pomocy Społecznej w okresie od 1 maja 2013 r. do 30 czerwca 2015 r. roku realizuje projekt systemowy „Czas na aktywność w gminie Nowy Żmigród” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII, Działanie 7.1 *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji*, Poddziałanie 7.1.1 *Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej*, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym projektu jest pomoc osobom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych i umożliwienie im aktywizacji edukacyjnej, zawodowej, społecznej i zdrowotnej. Każdy uczestnik projektu w ramach zawartego kontraktu socjalnego będzie uczestniczył w różnych formach wsparcia.

Na terenie miejscowości Nowy Żmigród przy ul. przy ul Gorlickiej 10, mieści się Środowiskowy Dom Samopomocy, który jest jednostką organizacyjną Powiatu Jasielskiego. Jest to ośrodek wsparcia dziennego pobytu dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi z terenu Powiatu Jasielskiego, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Żmigrodzie świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Dbą o podtrzymywanie efektów leczenia, dążenie do odzyskania aktywności, rozwoju własnych uzdolnień i zainteresowań. Stwarza warunki do miłego i aktywnego spędzania czasu wolnego. Uczestnicy w Ośrodku uczą się umiejętności samodzielnego życia i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Pomoc skierowana jest także do rodzin osób korzystających z ośrodka.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Nowy Żmigród funkcjonuje jedynie podstawowa i niepełna specjalistyczna ochrona zdrowia. Rozwijanie jej na szerszą skalę byłoby bezcelowe z uwagi na bliskość miasta Jasła, posiadającego potrzebną bazę.

Na terenie gminy Nowy Żmigród działalność leczniczą wykonują następujące podmioty:

- Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Nowym Żmigrodzie z filią w Nienaszowie,
- Gabinety stomatologiczne (prywatne) w Nowym Żmigrodzie (3) oraz w Nienaszowie (1),
- Apteka i Punkt Apteczny w Nowym Żmigrodzie, Punkt Apteczny w Nienaszowie,
- Centrum Pielęgniarstwa Środowiskowo-Rodzinnego i Opieki Długoterminowej CARITAS Diecezji Rzeszowskiej w Kątach.

Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia udziela świadczeń zdrowotnych:

- w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (świadczenia lekarza rodzinnego, pielęgniarki środowiskowej, położnej środowiskowej i świadczenia gabinetu higieny szkolnej),
- specjalistycznej w Poradni K (usługi ginekologiczne, badania USG pacjentek, badania Cytologiczne),
- z zakresu rehabilitacji leczniczej (kinezyterapii, masażu całkowitego lub częściowego elektrolecznictwa, światłolecznictwa, ciepłolecznictwa oraz leczenia polem magnetycznym),
- z zakresu medycyny sportowej.

Tabela 12. Środki przeznaczone na ochronę zdrowia w gminie Nowy Żmigród w latach 2010-2012

Lata	2010	2011	2012
Środki przeznaczone na ochronę zdrowia (w zł)	114 609,80	117 064,67	85 648,43

Źródło: dane GUS – Bank Danych Lokalnych

Wydatki na ochronę zdrowia w latach 2010-2012 ulegały okresowym wahaniom.

Kultura i sport

Kultura

W celu wykonywania swych zadań statutowych gmina oprócz szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz przedszkola gminnego posiada następujące jednostki organizacyjne:

- Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie,
- Gminną Bibliotekę Publiczną w Nowym Żmigrodzie z dwiema filiami: Filia Nienaszów –Dom Ludowy, Filia Kąty.

Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Żmigrodzie został powołany do życia w 1980 r. uchwałą Rady Gminy. W budynku, w którym znajduje się siedziba GOK mieści się również Gminna Biblioteka Publiczna.

Rysunek 12. Siedziba Gminnego Ośrodka Kultury w Nowym Żmigrodzie

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Gminny Ośrodek Kultury zwany Instytucją Kultury pełni funkcje jednostki kulturalnej. Jego podstawowym zadaniem jest prowadzenie działalności kulturalnej na terenie gminy Nowy Żmigród. Najważniejszym celem działalności jest edukacja kulturalna, gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, folkloru oraz rękodzieła i sztuki ludowej. Jest organizatorem imprez kulturalnych.

Organizuje sekcje, zespoły, kółka zainteresowań oraz inne formy działalności kulturalnej. Ośrodek prowadzi również działalność wydawniczą i charytatywną. Współpracuje z wszystkimi organizacjami i stowarzyszeniami z terenu naszej gminy. Działalność naszej jednostki kulturalnej wybiega również poza teren naszej gminy. Ściśle współpracujemy z ośrodkami kultury z terenu powiatu jak również całego województwa. Dobrze układa się współpraca z instytucjami samorządowymi, powiatowymi jak

również wojewódzkimi. Ośrodek kultury w Nowym Żmigrodzie ma nawiązaną współpracę z Słowacją i Węgrami. Jesteśmy też współorganizatorami imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych. W swojej działalności staramy się dostosować do potrzeb i pragnień naszej społeczności gminnej zgodnie z założeniami statutu na podstawie , którego oparta jest nasza działalność. Jest to ogólny zarys naszej działalności, jaki prowadzi nasza jednostka kulturalna. Gminny Ośrodek Kultury jest jednym z nielicznych ośrodków na terenie powiatu jasielskiego posiadający własną bazę lokalową, a na pewno jedyny prowadzącym tak szeroko rozwiniętą działalność kulturalną, wydawniczą, sportowo-rekreacyjną.

Cele GOK realizowane są poprzez stałe formy pracy, czyli działalność zespołów artystycznych, klubów i kół zainteresowań oraz organizację imprez kulturalnych, koncertów, spotkań, wystaw itp.

Przy GOK działają następujące zespoły artystyczne oraz koła i kluby zainteresowań:

Koła zainteresowań

- Teatrzyk „Tęcza”
- Koło plastyczne
- Grupa teatralna „Non Omnis”
- Kółko muzyczne, zespoły

Zespoły muzyczne

- Kapela Ludowa "Żmigrodzianie"
- Kapela Podwórkowa "Zimny Drań"
- Młodzieżowa Kapela Ludowa "Żmigrodzkie Trele-Basy"
- Fifel Bend
- Solistki zespołów GOK

Klub Różnych Form

GOK organizuje różnego rodzaju konkursy plastyczne dla dzieci i młodzieży jak np. konkurs na kartkę świąteczną, szopkę bożonarodzeniową, koszyk, pisanek i stroik wielkanocny, konkurs plastyczny na szkło malowane, konkurs fotograficzny. Z każdego konkursu prace są udostępniane na ogólnej wystawie w Sali GOK.

GOK współpracuje ściśle z twórcami ludowymi z całej gminy. Opracowuje folder klasyfikacją twórców ludowych. Organizuje biesiady ludowe, gdzie prezentowany jest dorobek twórców ludowych oraz wystawę ich prac. Na terenie gminy jest wielu twórców o różnorodnej profesji. Ośrodek pełni funkcję koordynatora i opiekuna tej działalności.

Gminny Ośrodek Kultury organizuje wiele imprez kulturalnych związanych z tradycją ludową regionu jak również nową formą działalności. Duży nacisk Ośrodek Kultury kładzie na współpracę ze szkołami podstawowymi, gimnazjalnymi i szkołami średnimi, co nie oznacza, że nie zaspokaja potrzeb reszty społeczności gminnej.

Imprezy, które organizuje, podzielone są na imprezy szkolne, skierowane do dzieci szkół podstawowych, gimnazjum i szkół średnich, dla ogólnej rzeszy społeczności oraz współpracuje z innymi ośrodkami kultury z powiatu oraz całego województwa.

GOK może się pochwalić dużą ilością imprez szkolnych. Są to:

- przegląd kolęd i pastorałek
- mini lista przebojów dla przedszkolaków

- mini lista przebojów dla SP i GIM
- inscenizacja wiersza
- piosenka znana i lubiana
- piosenka jest dobra na wszystko
- konkurs na kartkę świąteczną
- konkurs na szopkę bożonarodzeniową
- konkurs fotograficzny
- konkurs plastyczny na szkło malowane
- konkurs no kronikę szkolną
- konkurs na pisanek, stroik wielkanocny
- konkurs na palmę,
- gminny turniej szachowy
- gminny turniej warcabowy
- gminny turniej tenisa stołowego

Ośrodek Kultury jest również współorganizatorem wielu akademii, jasełek, przedstawień, koncertów przeznaczonych dla szkół. Uczestniczy w spotkaniach szkolnych, w lekcjach o tematyce kulturalnej.

Inną formą pracy GOK jest organizacja imprez kulturalnych i rozrywkowych, takich jak:

- Dni Nowego Żmigrodu,
- Dożynki – święto ludowe,
- Lato z kulturą,
- Międzypowiatowe Biegi Przełajowe,
- Grand Prix w Rowerach Górskich o Puchar "SMOKA" organizowane w Nowy Żmigród, Łęczyny, Folsz,
- Żmigrodzki Maraton Rowerowy,
- Mistrzostwa Polski Południowej w jeździe na czas pod Górę Grzywacką-Kąty,
- Turniej Sołectw,
- Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Nowy Żmigród,
- Turniej siatkówki Puchar Dyrektora GOK,
- Biesiady, festyny, pikniki rekreacyjne – kulturalne.

Ponadto GOK posiada dwie sekcje sportowe: sekcję tenisa stołowego powstałą w 1997 roku oraz sekcję brydża powstałą 2003 roku.

Jest także, wspólnie z Towarzystwem Miłośników Nowego Żmigrodu wydawcą miesięcznika „REGION ŻMIGRODZKI”, w której dokumentowane są dzieje i historia regionu żmigrodzkiego. Pierwszy numer pisma ukazał się w styczniu 2003 roku. Pismo ukazuje się co miesiąc i można go nabyć w kioskach i sklepikach na terenie Gminy Nowy Żmigród.

Biblioteki

W miejscowości Nowy Żmigród zlokalizowana jest Gminna Biblioteka Publiczna, która posiada dwie filie – w Nienaszowie, która mieści się w tamtejszym Domu Ludowym oraz w Kątach. Księgozbiór bibliotek publicznych w 2012r. liczy 34331 woluminów, z których korzysta 1244 czytelników.

Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach wynosi 17,4. Finansowanie wypożyczalni opiera się przede wszystkim na dotacjach samorządowych i dotacjach Ministerstwa Kultury.

Sport i rekreacja

W gminie Nowy Żmigród usytuowane są cztery stadiony sportowe, przy których działają kluby sportowe. Pierwszy to stadion w Nowym Żmigrodzie, gdzie gospodarzem jest Klub sportowy "Wisłoka". Drugi położony jest w Nienaszowie i stanowi siedzibę Ludowego Klubu Sportowego "Tempo" Nienaszów. Trzeci stadion znajduje się w Łężynach, którego gospodarzem jest Klub Gaudium Łężyny. Czwarty stadion znajduje się w Makowiskach i stanowi siedzibę Klubu Sportowego „Nowy Dwór”. Ponadto w gminie działa jeszcze 1 klub sportowy – „Beskid” w Nowym Żmigrodzie.

Jednym z ciekawszych miejsc, gdzie można wypoczywać oraz aktywnie spędzać wolny czas są stawy w Nowym Żmigrodzie. Stanowią one miejsce wypoczynku dla mieszkańców jak i przyjezdnych od 1995 roku. Wokół stawów przebiegają ścieżki spacerowe oraz rowerowe. Właściciele często organizują zawody wędkarskie, które gromadzą sporą grupę zapalonych wędkarzy. Przez tereny te przebiega również trasa corocznych zawodów Grand Prix Rowerów Górskich w Nowym Żmigrodzie. Stawy są dobrze zarybione, występują w nich liczne gatunki drapieżne, m.in. szczupak, okoń, sum, miętus oraz ryby spokojnego żeru: karp, lin oraz amur. Miejsce to wybrały sobie na siedlisko również bobry, które wybudowały żeremię. Gromada składa się z pięciu sztuk.

Działka Rekreacyjna Oaza „Spokoju”

Decyzją Wójta Towarzystwo Miłośników Nowego Żmigrodu otrzymało w użyczenie działkę „pod górami” w Nowym Żmigrodzie. Włożono wiele pracy, by doprowadzić ten skrawek zaniedbanej ziemi do stanu używalności. Na działce posadzono drzewa, żywopłot, kwiaty. Obecnie znajduje się tam pole namiotowe z paleniskiem, dwa oczka wodne, boisko do siatkówki, a przed deszczem czy upalnym słońcem można schronić się pod zadaszeniem. Z walorów tego miejsca korzystają nie tylko turyści, ale także młodzież i dorośli z Nowego Żmigrodu i okolic, dla których stanowi ona miejsce rekreacji oraz wypoczynku.

Teren ten położony jest u stóp pasma górskiego Beskid Niski w otulinie Magurskiego Parku Narodowego. Działka leży na szlaku zielonym – pieszym oraz rowerowym, prowadzącym na Górę Grzywacką, na której znajduje się widokowy Krzyż Papieski.

Szlaki turystyczne rowerowe

Nowy Żmigród - Kąty - Krempna - Polany - Chyrowa - Iwla - Głójsce - Łysa Góra - Stary Żmigród - Nowy Żmigród.

Jest to pętla na której turysta ma możliwość zobaczenia ciekawych zabytków kultury, pomników przyrody, cmentarzy wojennych oraz podziwiania osobliwości Magurskiego Parku Narodowego. Długość szlaku 42 km, czas przejazdu 3 godziny. Punktem wypadowym jest parking w Nowym Żmigrodzie, skąd drogą kierujemy się na południe, w górę doliny Wisłoki, wzdłuż jej prawego brzegu. Zaraz za Nowym Żmigrodem po lewej stronie drogi znajduje się tak zwany Mały Lasek, enklawa należąca do Magurskiego Parku Narodowego. Tuż za laskiem rozpoczyna się bardzo ładna miejscowość Kąty, której główną atrakcją jest Krzyż Jubileuszowy znajdujący się na górze Grzywackiej (562 m) na którym znajduje się platforma widokowa wzniesiona 12 m nad ziemią. Z tej wysokości roztacza się wspaniała panorama sięgająca dalekich krańców horyzontu. Po przejechaniu całej miejscowości droga przekracza Wisłokę. Minąwszy ostatnie zabudowania Kątów droga wspina się zakolami na zbocze góry Kamień. Z wyniosłości drogi roztacza się widok na dolinę Wisłoki i wznoszące się nad nią pasmo Łysej Góry. Na skraju lasu tablica Magurskiego Parku Narodowego. Dalej droga, ciągle wznosząc się w górę prowadzi już przez teren należący do parku, osiągając w końcu Przełęcz Hałbowską (około 540 m). Nazwa przełęczy pochodzi od nieistniejącej dziś małej wioski Hałbów. W odległości 300 m od drogi znajduje się mogiła żmigrodzkich Żydów rozstrzelanych przez Niemców w 1942 roku. Dalej droga prowadzi kilkoma serpentynami wprost do Krempnej. Jest to duża wioska będąca siedzibą gminy. Najcenniejszym zabytkiem tej miejscowości jest drewniany kościół parafialny (dawna cerkiew greckokatolicka). Cerkiew pochodzi z końca XVIII wieku. Niewątpliwie wart zobaczenia jest cmentarz z I wojny światowej zbudowany w 1916 roku, odrestaurowany 1991 roku. Z centrum wsi gdzie znajduje się skrzyżowanie dróg kierujemy się do wsi Polany oddalonej od Krempnej o 5 km. Jest to fragment szlaku gdzie możemy zobaczyć stare łemkowskie chyże. Przy drodze możemy spotkać pojedyncze stare krzyże lub kapliczki. Polany jest to miejscowość w dolinie rzeki Wilsznia powstała w XVI wieku. W bezpośrednim jej sąsiedztwie rozciągają się tereny należące do parku. W centrum wioski znajduje się zabytkowy kościół (dawna cerkiew) wzniesiony w latach 1905-1910. Również warty zobaczenia jest stary cmentarz greckokatolicki z kamiennymi krzyżami. Kolejną miejscowością na szlaku jest Chyrowa. Zanim jednak turysta do niej dojedzie napotka na swojej drodze dwa rozwidlenia. Pierwsze jest w odległości 4 km od Polan. Droga w prawo prowadzi przez Ropiankę do Olchowca natomiast w lewo to droga do Chyrowej. Kolejne rozwidlenie jest po kolejnych dwóch km. Droga na południe prowadzi przez Mszanę do Tylawy, droga na północ prowadzi do Chyrowej. Chyrowa jest starą wsią łemkowską istniejącą już w XIV wieku. W dolinie po prawej stronie drogi istniejąca dawna cerkiew z XVIII wieku (obecnie kościół). Dalej droga zbiega do lwli. Na skrzyżowaniu w lwli droga w prawo prowadzi do Dukli natomiast w lewo do Nowego Żmigrodu. Kolejnymi miejscowościami są Głojsce i Łysa Góra. Przez całą drogę prowadzącą do Nowego Żmigrodu na południu rozciągają się bardzo ładne wzniesienia porośnięte lasem. Szczególnie w okresie wiosennym kiedy cała przyroda budzi się do życia oraz w okresie jesiennym gdy las mieni się różnymi kolorami. W Łysej Górze warty zobaczenia jest cmentarz z I wojny światowej oddalony od drogi o 50 m. Kolejną miejscowością po Łysej Górze jest Stary Żmigród. Początki tej wsi sięgają XII wieku. Cennym zabytkiem tej miejscowości jest kościół parafialny z XV wieku przebudowany w 1924 roku. Ze Starego Żmigrodu do Nowego Żmigrodu prowadzi nas prosta długości dwóch kilometrów, która prowadzi nas do punktu wyjścia, czyli parkingu w Nowym Żmigrodzie.

Szlaki turystyczne piesze

Przez Gminę Nowy Żmigród przebiegają dwa szlaki turystyczne. Pierwszym z nich jest odcinek głównego szlaku beskidzkiego oznaczony kolorem czerwonym, rozpoczynający się w Zdyni a kończący w Chyrowej. Drugi to szlak oznaczony kolorem zielonym Folusz - Ożenna.

Długość szlaku czerwonego wynosi 43 km, czas przejścia tego szlaku to 15 godzin. Początek szlaku znajduje się w północnej części wsi Zdynia, skąd biegnie w kierunku Popowych Wierchów (684 m.). Po przejściu kilku kilometrów, przekracza potok Balnicki, wzdłuż którego biegnie ścieżka ze szlakami znaku żółtego. Szlaki czerwony i żółty prowadzą dalej wspólnie doliną Zawoi aż do wioski Wołowiec 2,15 godz. marszu od Zdyni. Po pewnym czasie szlak zbacza w prawo prowadząc do Bartnego. Dalej szlak czerwony łączy się ze szlakiem niebieskim, osiągając wschodni kraniec wsi Bartne. Na rozgałęzieniu dróg szlaki skręcają w prawo na drogę prowadzącą do schroniska. Jest to już dwunasty kilometr szlaku. Schronisko PTTK "Pod Mareszką" (600 m.). Od schroniska szlak kieruje się na północny - wschód, prowadząc na szerokie siodło zwane Majdan (628 m.). Z siodła szlak podchodzi stromo do grzbietu Magury Wątkowskiej. W obniżeniu szlak czerwony skręca wkraczając na teren Magurskiego Parku Narodowego i dalej prowadzi grzbietem Wątkowej na północny - wschód biegnąc przez szerokie siodło (700 m.). Z siodła szlak prowadzi dalej stara leśna dróżką na wschód idąc przez Świerzową (805 m.), a następnie schodzi w głębokie obniżenie (640 m.) u podnóża góry Trzy Kopce (696 m). Następnie szlak czerwony łączy się ze szlakiem żółtym kierując się na południe. Po przejściu przez polanę przy prymitywnym schronisku dla robotników szlaki się rozdzielają. Następnie szlak czerwony podchodzi na szczyt Kolanina (706), z którego zbiega do drogi gminnej. Następnie szlak prowadzi przez lokalne wyniosłości, z ostatniego wierzchołka zbiega stromo w wydatne obniżenie, przez które przebiega droga z Nowego Żmigrodu do Krempej. Szlak dochodzi do Przełęczy Hałbowskiej (540 m) skąd kieruje się drogą leśną na wschód. Najpierw łagodnie, a potem stromo podchodzi na grzbiet Kamienia omijając jego zachodnią najwyższą kulminację (714 m). Szlak przewija się na wschodnią stronę góry i bardzo stromym zboczem zbiega w dół do leśnej drogi, po czym dochodzi do szosy publicznej schodząc w dolinę Wisłoki. Przed mostem na Wisłocy do szlaku czerwonego dołączają znaki zielone, ale po przeciwnej stronie rzeki ponownie się rozdzielają. Szlak czerwony biegnie krótko przez wieś, a potem rozpoczyna długie podejście polnymi drogami w górę na wierzchowinę tak zwanego pasma Łysej Góry. Trasa biegnąc wśród pól i łąk jest bardzo urozmaicona, obfituje w ładne widoki. Dróżka biegnąc brzegiem zalesionego parowu doprowadza do grzbietu i rozwidlenia dróg pod lasem. Można stąd łatwo dojść do wieży - krzyż na Grzywackiej niespełna 1 km. Szlak skręca w prawo i lasem, a potem łąkami podchodzi w górę na kulminację Łysej Góry (641 m). Szlak prowadzi starą dróżką biegnącą wierzchowiną pasma w kierunku wschodnim. W roztaczającym się przed nami krajobrazie dominuje charakterystyczny stożkowaty szczyt Cergowej. Droga pokonuje kilka lokalnych kulminacji, z których najznacniejsza jest Polana (651 m) i pozostawiając z prawej strony szczyt Dani (696 m) schodzi w dolinę Iwielki. Ostatnią miejscowością jest Chyrowa, wieś w dolinie rzeki Iwielki znana z ciekawej cerkwi. Dalej czerwonym szlakiem można dojść do pustelni św. Jana z Dukli - 3 godz.

Szlak znakowany kolorem zielonym o długości 38,5 km i czasie przejścia 12,30 godz. Początek tego szlaku znajduje się w centrum Folusza (380 m). Od istniejącego tu węzła szlaków kieruje się na południowy wschód. Biegnie drogą wiejską, a potem leśną, prowadzącą w górę doliny potoku Potasówka. Szlak prowadzi do szlabanu skąd odgałęzia się w prawo ścieżka do Wodospadu Magurskiego. Szlak na znacznym odcinku podąża leśną drogą wijącą się dnem doliny. Po około 3 km,

na ostrym załomie drogi, szlak skręca w lewo w las i starą dróżką podchodzi stromo w górę w otoczeniu piękny bukowy starodrzew. Następnie poprzez wąski grzbiecik ciągnący się od Smyczki (673 m) do góry Czerska (611 m), przewija się na północną stronę osiąga przełęcz zw. też Smyczka (545 m). Ponad siodłem od strony północnej wznosi się skalista dwuwierzchołkowa kulminacja góry Zamkowej zwanej też Zamczysko (517 m). Z siodła szlak zbiega stromo w dolinę potoku Szczawa, gdzie napotyka znaki żółte szlaku Mrukowa - Krempana. Dalej podąża gruntowaną drogą w dół doliny, ku widocznym dalej zabudowaniom wsi Mrukowa. Od rozwidlenia szlak podąża drogą wiejską na północ, potem skręca na boczną dróżkę, przekracza potok i stromym stokiem wspina się w górę na obszerne wzgórze Bucznika (518 m). Za kulminacją Bucznika szlak zbiega w dół i kierując się na północny zachód prowadzi dalej lasami schodząc w dolinę Wisłoki, którą osiąga w rejonie wioski Mytarz. Drogą przez wieś a następnie łądką przechodzi na drugą stronę Wisłoki i wspina się na stromy brzeg doliny. Dochodzi do Nowego Żmigrodu i od rynku, główną ulicą dawnego miasteczka szlak kieruje się na południe. Za mostkiem na Poddębiczu skręca na boczną drogę w lewo, prowadzącą do przysiółka Podgóry. Minąwszy ostatnie zabudowania, poprzez las wydostaje się do grzbietu pasma Łysej Góry. Wkrótce potem dróżka doprowadza na odkryty wierzchołek góry Grzywackiej (567 m) ozdobiony wysokim krzyżem. Od szczytu szlak kieruje się na południe i kamienistą dróżką schodzi w dolinę Wisłoki. Szlak zielony przekracza Wisłokę i polną dróżką wyprowadza na boczny grzbiecik spływający od widocznego na południe zalesionego masywu Kamienia. Dróżka prowadzi wierzchowiną wśród pól i łąk, z ładnymi widokami na okolicę, w końcu dociera do krawędzi lasu i jednocześnie granicy Magurskiego Parku Narodowego. Dalej lasem w górę. Szlak dochodzi do drogi tak zwanej stokówki i wkrótce napotyka szlak czerwony. Tu oba szlaki opuszczają stokówkę. Dalej ścieżką, która stromo, w poprzek zalesionego stoku, wyprowadza na grzbiet Kamienia. Z grzbietu szlaki schodzą na zachodnią stronę góry do leśnej dróżki i tu się rozdzielają. Po wyjściu z lasu wyprowadza na odkryte wzgórze (452 m) z rozległymi widokami na dolinę Wisłoki, Krempaną i jej otoczenie. Następnie szlak prowadzi do środka wsi na południe w kierunku Ożennej. Po około 5 km, przed zabudowaniami dawnego PGR, szlak skręca w boczną drogę w prawo. Polną dróżką prowadzącą skrajem lasu i łąk, podchodzi stromo na wyniosłą górę Wysokie. Odsłonięty szczyt góry wznoszący się 240 m ponad dolinę potoku Krempana jest jednym z najbardziej atrakcyjnych miejsc na całym szlaku. Z Wysokiego szlak trawiastym stokiem schodzi na południe docierając do składu drewna usytuowanego na załomie drogi Krempana - Grab. Ożenna jest miejscowością gdzie szlak zielony kończy się na połączeniu ze szlakiem granicznym (znaki niebieskie).

Turystyka i agroturystyka

Gmina Nowy Żmigród ze względu na swoje położenie geograficzne, na terenie Beskidu Niskiego, posiada duże atrakcje turystyczne.

Na terenie gminy znajduje się Magurski Park Narodowy, obejmujący znaczną część obszaru źródłiskowego rzeki Wisłoki oraz lasy będące pozostałością Puszczy Karpackiej. Chroni on masyw Magury Wątkowskiej w Beskidzie Niskim oraz przylegające do niej pasmo wzgórz w źródłowym rejonie Wisłoki. Całość obszaru to malowniczy krajobraz, typowy dla gór średnich i niskich o postaci okrągłych pagórków porozielenianych licznymi dolinami potoków. Flora nie jest tak bogata jak w innych parkach narodowych (360 gatunków roślin naczyniowych, w tym 45 górskich) odznacza się dużym udziałem gatunków rzadkich (41 gatunków chronionych). Magurski Park Narodowy to jedna z najbogatszych w Beskidzie Niskim ostoja fauny leśnej, z której 200 gatunków podlega całkowitej

ochronie. Żyje tam blisko 140 gatunków ptaków, w tym 106 lęgowych oraz 23 gatunki rzadkie i zagrożone w Polsce (orzeł przedni, orlik krzykliwy, puchacz, trzmielojad), 30 gatunków ssaków (w tym drapieżne).

Centralnym punktem Nowego Żmigrodu jest rynek. W średniowieczu broniły go mury z bramami wjazdowymi. Był tu klasztor, ratusz, kościół. Większość kamieniczek wokół rynku uległa zniszczeniu podczas II wojny światowej.

Na rynku znajduje się pomnik z herbem miejskim, nawiązującym do pieczęci z 1556 r. Widnieje na nim skrzydlata żmija wyglądem przypominająca smoka. Związek herbu z nazwą Żmigród mieszkańcy tłumaczą dwiema legendami. Otóż wg jednej, na miejscu, w którym znajdował się zamek była ogromna jama zamieszkała przez potwora podobnego do żmii. Z tego powodu okoliczni mieszkańcy nazwali to miejsce „Żmij grodem”, czyli właśnie Żmigrodem. Jednak żmiją, czyli człowiekiem okrutnym był wg innej legendy właściciel miasteczka – magnat Stadnicki. Słynął on ze swych niegodziwych czynów wobec chłopów i mieszczan, a nawet szlachty, więc jego zamek i miasto zyskało miano „grodu żmii”.

Rysunek 13. Rynek w Nowym Żmigrodzie

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Do najatrakcyjniejszych punktów widokowych w gminie Nowy Żmigród należy zaliczyć Górę Grzywacką oraz Łysą Górę.

Góra Grzywacka (567 m n.p.m.) zlokalizowana jest w miejscowości Kąty, na szczycie jej znajduje się Milenijny Krzyż Papięski z wieżą widokową, upamiętniający wędrówki księdza Karola Wojtyły po beskidzkich szlakach. Z usytuowanego na nim tarasu roztacza się przepiękny widok na całą okolicę od góry Liwocz w pobliżu Jasła po górę Cergową w okolicach Dukli. Wzdłuż drogi wiodącej na szczyt Góry

Grzywackiej powstały stacje drogi krzyżowej tworzące Beskidzką Kalwarię Bożego Miłosierdzia. Kalwaria ma nowoczesną architekturę, nawiązującą do krajobrazu, historii, tradycji, kultury oraz wyznawanych religii tego regionu.

Rysunek 14. Widok na Górę Grzywacką

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Rysunek 15. Milenijny Krzyż Papieski na Górze Grzywackiej

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Łysa Góra posiada dwie kulminacje (wierzchołki): zarastającą zachodnią (641 m n.p.m.) i odkrytą wschodnią (628 m n.p.m.), oddalone od siebie o ok. 0,5 km. Razem z Polaną, Grzywacką Górą oraz

Golezsem formują typowy dla Beskidu Niskiego ukośny grzbiet, przebiegający z północnego-zachodu na południowy-wschód, między szosą z Nowego Żmigrodu do Dukli a doliną Wiśłoki od Myscowej po Kąty.

Na dwuwierzchołkowym szczycie, zachowały się ślady niemieckich okopów z okresu II-giej wojny światowej. Na północnych stokach góry (nad wsią Łysa Góra) znajduje się Wilcza Kapliczka. W paśmie Łysej Góry, w pobliżu wierzchołka, znajduje się rezerwat przyrody Łysa Góra. Podobnie do sąsiednich wierzchołków, z Łysej Góry dobrze widoczna jest panorama na okoliczne pasma, szczególnie Beskid Dukielski.

Rysunek 16. Łysa Góra

Źródło: <http://www.traseo.pl/>

Rysunek 17. Panorama z Łysej Góry na wschód i południe

Źródło: <http://www.szlaki-beskid.klikklik.pl/>

Niezwykłą atrakcją turystyczną stanowią także zabytkowe cmentarze, których na terenie gminy jest 16. Najciekawsze z nich to:

- cmentarz z okresu I wojny światowej w miejscowości Nowy Żmigród,
- cmentarz z okresu I wojny światowej w miejscowości Łysa Góra,
- cmentarz z okresu I wojny światowej w miejscowości Desznicy.

Rysunek 18. Cmentarz z I wojny światowej w Nowym Żmigrodzie

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Rysunek 19. Cmentarz z I wojny światowej w Desznicy

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Rysunek 20. Cmentarz z I wojny światowej w Łysej Górze

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Z miejscowością Kąty graniczy Skalnik, stara osada o ciekawej historii. Znajduje się tu otoczone kultem sanktuarium, w którym od wieków czczony jest słynący łaskami obraz Matki Boskiej Królowej Gór. Pochodzi on z XV wieku.

Rysunek 21. Sanktuarium Matki Bożej Królowej Gór w Skalniku

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Ciekawym obiektem jest także Sanktuarium Błogosławionego Władysława Findysza Księdza Męczennika położone w kościele parafialnym w Nowym Żmigrodzie, które zaprasza wszystkich pielgrzymów.

Rysunek 22. Sanktuarium Błogosławionego Władysława Findysza w Nowym Żmigrodzie

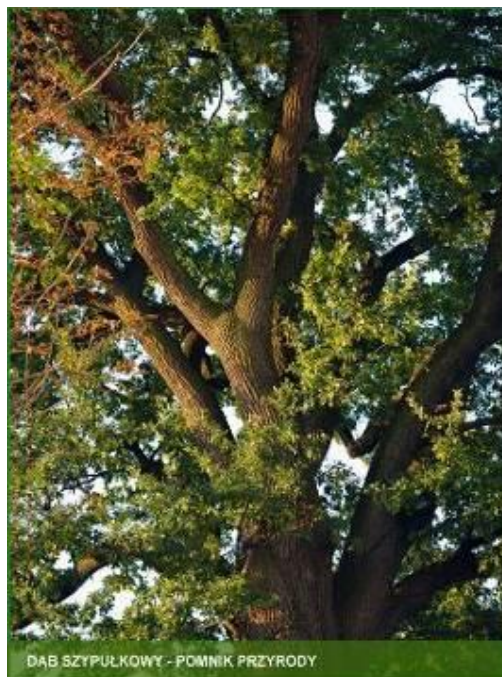

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Kościół parafialny pw. św. św. Piotra i Pawła, pochodzący prawdopodobnie z XVI w. zbudowany został w stylu gotyckim, a po pożarze w 1643 r. odbudowany w stylu barokowym. Wystrój wnętrza późnobarokowy. Zachowała się marmurowa, gotycka chrzcielnica i statua Matki Boskiej.

W 2011 r. dekretem biskupa rzeszowskiego Kazimierza Górnego kościół pw. św. Piotra i Pawła w Nowym Żmigrodzie został podniesiony do godności Sanktuarium bł. ks. Władysława Findysza. W dobudowanej od strony północnej kaplicy, od 2005 r. znajdują się relikwie byłego proboszcza parafii, męczennika komunizmu. W kaplicy można przeczytać informacje o jego życiu, działalności i tragicznej śmierci.

Uwagę wchodzących na teren kościoła przykuwają 2 ogromne stare dęby – pomniki przyrody.

Warto zwiedzić również następujące zabytki:

- Zabytkowe kościoły w miejscowości: Łęczyny, Desznica, Stary Żmigród, Nienaszów.

Kościół parafialny pw. Mikołaja Biskupa i Wyznawcy w Łęczynach jest jednym z ciekawszych obiektów architektury sakralnej na terenie gminy. Według niektórych badaczy wybudowano go w XV w., a rozbudowano w XVIII. Posiada malowane beczkowe sklepienie i malowidła na ścianach, przedstawiające świętych polskich.

Rysunek 23. Zabytkowy Kościół w Łęczynach

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Kościół parafialny w Desznicy, któremu patronuje Matka Boża Niepokalana był pierwotnie cerkwią greckokatolicką pod wezwaniem Dymitra Męczennika. Obecny ksiądz proboszcz Józef Obój przywrócił dawnego patrona i w ten sposób desznicki kościół kontynuuje przedwojenną tradycję

greckokatolickiej cerkwi. Świątynię wybudowano w 1790 roku z ciosanego piaskowca. Większość wyposażenia pochodzi z XIX wieku. Znajduje się tam przywieziony z cerkwi w Kotani dzwon i żyrandol. Budynek odremontowano pod koniec XIX wieku dzięki staraniom kardynała Sembratowicza.

Rysunek 24. Zabytkowy Kościół w Desznicy

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Kościół pw. św. Katarzyny w Starym Żmigrodzie pochodzi z XV wieku. W swej historii wielokrotnie go przebudowywano. W II połowie XIX wieku dobudowano do niego kaplicę, a w 1924 – nowe prezbiterium i wieżę. W najstarszej części kościoła podziwiać można późnobarokową chrzcielnicę, kamienny gotycki portal i stare drzwi. Ołtarz pochodzi z XVIII wieku. Obok świątyni stoi plebania i drewniany spichlerz. W kościele znajduje się niezwykle zabytek: ośmiogłosowe organy, napędzane powietrzem – obecnie nie są już używane.

Rysunek 25. Zabytkowy Kościół w Starym Żmigrodzie

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Kościół pw. NMP w Nienaszowie z 1862 roku, murowany. Został postawiony na miejscu dawnej drewnianej XIV-wiecznej świątyni, która spłonęła w XIX w. Jest to kościół jednonawowy bez wieży z niesklepionym drewnianym sufitem i prostokątnymi oknami. Na uwagę zasługuje ołtarz główny z wizerunkiem Matki Boskiej Bolesnej oraz ołtarze boczne: prawy z obrazem Wniebowzięci NMP i lewy przedstawiający Chrystusa na krzyżu.

Rysunek 26. Zabytkowy Kościół w Nienaszowie

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

- Mogiłę zbiorową Żydów w Hałbowie z okresu II wojny światowej.

- Górę „Trzech Krzyży” łączoną z tradycją Góry Golgoty.

Góra Trzech Krzyży – zwana też Krzyżową (389 m) wznosi się na zachód od wsi Mytarz. Od stuleci jej szczyt wieńczy trzy krzyże, które wg legendy upamiętniają rozejm trzech królów zawarty tam po krwawej bitwie stoczonej w okolicy. Zdaniem niektórych ta opowieść może mieć związek z podbojem tych ziem przez władcę Wielkich Moraw, w konsekwencji czego książę Wiślan został zmuszony do przyjęcia chrześcijaństwa z rąk świętego Metodego.

Rysunek 27. Góra Trzech Krzyży nad Mytarzą

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

- Grodzisko wczesnośredniowieczne z zachowanym kształtem majdanu w miejscowości Stary Żmigród.

Grodzisko o tej nazwie znajduje się na południe od Starego Żmigrodu w odległości 2,5 km od drogi. Zajmuje wierzchołek stromego, obecnie zalesionego wzniesienia. Przypuszczalnie powstało we wczesnym średniowieczu jako gród opolny. Majdan o kształcie owalu, o wymiarach 48 na 50 m i wysokości 8 m otaczają potrójne wały oraz fosy. Gród spłonął prawdopodobnie w II połowie XIII wieku lub na początku wieku XIV wskutek napadu zbójckiego. Nową osadę wzniesiono już w innym miejscu, mianowicie w widłach rzek Niegłoszcz i Parsk. Miejscowi nazywają to miejsce Kasztelem (nazwa pochodzi od łac. castellium – zamek), dlatego można domniemywać, iż w owym miejscu stał gród obronny. Niestety, brak jakichkolwiek dokumentów na ten temat, a i wygląd wzgórze nie może potwierdzić istnienia twierdzy w tym miejscu.

- Grodzisko „Walik” w miejscowości Brzezowa.

Grodzisko jest jednym z najstarszych grodów wczesnosłowiańskich odnalezionych na terenie Małopolski. Walik znajduje się 1 km od wsi. Badania archeologiczne z lat 50-tych, 80-tych i 90-tych datują je na czasy powstawania Księstwa Piastów, czyli VIII–X wiek. Mimo erozji i eksploatacji rolniczej zachowały się ponad trzymetrowe wały otaczające dwoma pierścieniami plac centralny (majdan) o wymiarach 150–160 m. Resztki trzeciego wału zaporowego obejmują półkołem przestrzeń od strony południowej. Powierzchnia grodziska wynosi około 4 ha. W centrum grodziska archeolodzy odkryli ślady chaty (półziemianki) o konstrukcji słupowej. Natrafiono także na fragmenty wczesnośredniowiecznej ceramiki (VIII–X w.). Znaleziono tu ponadto ślady wcześniejsze z okresu wpływów rzymskich z III i IV wieku n.e. Z przeprowadzonych badań wynika, iż gród spłonął przed ukończeniem budowy albo był używany okresowo lub doraźnie. Być może biegł tędy bardzo stary szlak na przełęcz nad Grabiem omijający wielki łuk Wisłoki. Obniżenie południowej części grodziska

nosi nazwę "Koci Zamek", co niektórzy łączą z określeniem "koczy zamek", oznaczającym twierdzę złożoną z wozów (koczów) – wynalazek czeskich husytów.

Rysunek 28. Widok na Grodzisko Walik

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Na terenie gminy można także znaleźć 2 zabytkowe parki podworskie: jeden zlokalizowany w Makowiskach o powierzchni 3,8 ha, drugi w Nowym Żmigrodzie o powierzchni 4 ha.

Pozostałości zespołu dworskiego oraz park podworski z zabytkowym drzewostanem w Nowym Żmigrodzie znajdują się w zachodniej części miejscowości, nad rzeką Wisłoką. Niegdyś w tym miejscu usytuowane były zabudowania gospodarskie i dwór (zbliżony architektonicznie do folwarku staropolskiego) należący do rodu Potulickich. Często zmieniający się właściciele rzadko zamieszkiwali na stałe w dworku. Z reguły pieczę nad domostwem pozostawiali dzierżawcom lub ekonomom. W czasie II wojny światowej, po śmierci ostatniej dziedziczki dóbr, dworek zajęło gestapo. Późniejsze działania wojenne z II połowy 1944 roku w znacznym stopniu dotknęły dawny majątek Potulickich. Zdewastowany dwór zburzono, a gospodarstwo dworskie stało się po II wojnie światowej siedzibą szkoły rolniczej. W Makowiskach ostatnimi właścicielami dworu byli Lisowieccy. Po przejściu frontu wschodniego posiadłość została częściowo zniszczona, a następnie rozebrana przez mieszkańców wsi (lata 50-te i 60-te). Obecnie jedynym śladem dworu są tu pozostałości parku. Do najstarszych drzew w jego obrębie należą: lipy drobnolistne, topole czarne, jesiony wyniosłe. W ostatnich latach wybudowano tutaj dom ludowy.

Rysunek 29. Dom Ludowy na terenie parku podworskiego w Makowiskach

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Gościom odwiedzającym gminę Nowy Żmigród ofertę polecają gospodarstwa agroturystyczne, zapraszające na tani wypoczynek, w pobliżu rzeki, lasu z możliwością nauki rękodzieła.

Wykaz największych gospodarstw agroturystycznych gminy:

- Gospodarstwo Agroturystyczne „u Joli i Teofili” Kąty 12 Jolanta i Agnieszka Miśkowitz, 38-230 Nowy Żmigród. W gospodarstwie istnieje możliwość korzystania z oddzielnej kuchni, zakupu warzyw i nabiału, zorganizowania ogniska oraz wypoczynku w ogrodzie z altaną. Tel. (013) 4415249.
- Gospodarstwo Agroturystyczne Kąty 30, 38-230 Nowy Żmigród, Jerzy Piwowar. Samodzielne mieszkanie dla gości. Istnieje możliwość korzystania z kuchni, zakupu warzyw, nabiału i owoców. Właściciel oprowadza po okolicy, organizuje ogniska.
- Gospodarstwo Agroturystyczne Kąty 124, 38-230 Nowy Żmigród, Teresa i Władysław Srokowie. Pokoje w domu gospodarzy. Istnieje możliwość korzystania z kuchni, zakupu owoców, warzyw i nabiału oraz rozbicia namiotu. W gospodarstwie znajdują się zwierzęta gospodarskie.
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Przyjazne Środowisku „ Wojciech Żrebiec Kąty 52 ,38-230 Nowy Żmigród. Pokoje znajdują się w domu gospodarza otoczonego pięknym ogrodem. Istnieje możliwość korzystania z kuchni, zakupu owoców, warzyw, rozbicia namiotu. Gospodarze organizują ogniska, grill, oferują przewodnictwo po terenie. Tel. (013) 4415015.
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Złota Podkowa” Skalnik 34, 38-230 Nowy Żmigród, Lucyna i Krzysztof Mroczkowie. W gospodarstwie istnieje możliwość korzystania z kuchni, zakupu owoców, warzyw i nabiału. W ogrodzie możliwość rozbicia namiotu. Konie do jazdy wierzchem i w zaprzęgu, dla zaawansowanych możliwość jazdy w terenie. Gospodarze oferują ogniska, przejazdy bryczką, zimą kuligi. Tel. (013)4412532.
- Gospodarstwo Agroturystyczne Siedliska Żmigrodzkie 57, 38-206 Nienaszów, Jan Bożętka. Samodzielne mieszkanie dla gości w domu gospodarzy. Istnieje możliwość korzystania z kuchni, zakupu warzyw, owoców i nabiału. Właściciele oferują przewodnictwo po terenie. W gospodarstwie znajdują się zwierzęta gospodarskie. Tel. (013)4415377.

- Gospodarstwo agroturystyczne „Jawor„ Jaworze 14, 38-230 Nowy Żmigród oraz domki letniskowe „Dar gór” i „Gajówka”. W gospodarstwie istnieje możliwość korzystania z kuchni, zakupu owoców, warzyw, nabiału oraz połowu i spożycia pstrąga. W gospodarstwie znajdują się zwierzęta gospodarskie. Tel.(13) 4415525.

Ponadto bazę noclegową zapewnia również Schronisko PTSM, Nowy Żmigród ul. Mickiewicza 18, Tel.(013) 4415025. Schronisko sezonowe: VII-VIII.

Do dyspozycji turystów są następujące jednostki gastronomiczne:

RESTAURACJE i ZAJAZDY:

- Restauracja i usługi hotelowe „Wichrowe Wzgórze” w Nowym Żmigrodzie, ul. Rynek 33 wraz z wynajmem pokoi gościnnych na 25 miejsc,
- Zajazd Pod Małym Laskiem w Nowym Żmigrodzie, w skład obiektu wchodzi: część restauracyjna (sala balowa, mała sala, bar), oraz część wypoczynkowa złożona jest z 8 pokoi 2, 3 i 4 osobowych, 20 miejsc noclegowych.

PIZZERIE:

- Pizzeria "Carina" ul. Basztowa 1,
- Pizzeria "Kłaputek" ul. Rynek 33,
- Pizzeria „Ryś” ul. Dukielska 26.

STACJE BENZYNOWE:

- Stacja Paliw w Kątach "GROSAR", baza byłego Kółka Rolniczego,
- Stacja Paliw w Mytarzy, baza firmy "ROL-BUD",
- Stacja Paliw „GROSAR” w Nowym Żmigrodzie.

STACJE NAPRAWCZE:

- ZAKŁAD WULKANIZACYJNY CZĘŚCI SAMOCHODOWE, Nowy Żmigród, ul. Jasielska 11,
- WULKAN – SERWIS, Nowy Żmigród, ul. Dukielska 81,
- AUTO-EXPERT, Gorzyce 110

1.5 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe aktywnie działają na rzecz społeczeństwa w gminie. Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących obszarach: upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i turystyki; kultury, ochrony tradycji i dziedzictwa kulturowego; promocji gminy; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej.

Sektor organizacji pozarządowych na terenie gminy Nowy Żmigród tworzą m.in.:

- STOWARZYSZENIE GOSPODYŃ WIEJSKICH GMINY NOWY ŻMIGRÓD
- STOWARZYSZENIE PROMOCJI I ROZWOJU WSI KĄTY "POKOLENIE"
- STOWARZYSZENIE SPOŁECZNO-KULTURALNE WSI BRZEZOWA
- STOWARZYSZENIE "RAZEM W PRZYSZŁOŚĆ" w Siedliskach Żmigrodzkich
- STOWARZYSZENIE ROZWOJU WSI SKALNIK

- STOWARZYSZENIE "KOPERNIK"
- STOWARZYSZENIE POMOCY NIEPEŁNOSPRAWNYM "JULIA MROCZKA" W ŁYSEJ GÓRZE
- LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA STOWARZYSZENIE "SUBREGION MAGURSKI-SZANSA NA ROZWÓJ"
- TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW NOWEGO ŻMIGRODU
- STOWARZYSZENIE GMINA CHRZEŚCIJAŃSKA IM. LEONA KARCIŃSKIEGO w Nowym Żmigrodzie
- KÓŁKO ROLNICZE W NOWYM ŻMIGRODZIE
- KÓŁKO ROLNICZE NIENASZÓW
- KÓŁKO ROLNICZE W KĄTACH

Na terenie gminy Nowy Żmigród funkcjonują ponadto kluby sportowe, tj.:

- KLUB SPORTOWY „WISŁOKA” NOWY ŻMIGRÓD
- KATOLICKI KLUB SPORTOWY „GAUDIUM” ŁĘŻYNY
- LUDOWY KLUB SPORTOWY "TEMPO" NIENASZÓW
- KLUB SPORTOWY "NOWY DWÓR" MAKOWISKA

W gminie działa 16 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej:

- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W MYTARCE
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W TOKACH
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA NIENASZÓW
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SKALNIKU
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA MYTARZ
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DESZNICY
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BRZEWIEJ
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA GORZYCE
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W STARYM ŻMIGRODZIE
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ŁĘŻYNACH
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ŁYSEJ GÓRZE
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NOWYM ŻMIGRODZIE
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W GRABANINIE
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W MAKOWISKACH
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W KĄTACH
- OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SIEDLISKACH ŻMIGRODZKICH

1.6 Infrastruktura techniczna

Drogi i komunikacja

Przez teren gminy Nowy Żmigród przebiegają dwie drogi wojewódzkie, których łączna długość wynosi 14,3 km. Jedną z nich jest droga Nr 992, prowadząca z Jasła przez Nowy Żmigród do Krempnej, druga to droga Nr 993 prowadząca z Gorlic przez Nowy Żmigród do Dukli. Ponadto przez teren gminy przebiega łącznie 56 km dróg powiatowych oraz 31 km dróg gminnych.

Stan techniczny i rozwiązania komunikacyjne dróg gminnych na wielu odcinkach jest niewystarczający i wymaga natychmiastowej interwencji. Sukcesywna poprawa stanu technicznego

istniejącego systemu komunikacji przyczyni się do pełnego zaspokojenia potrzeb gospodarczych oraz społecznych wsi w zakresie transportu.

Zestawienie dróg gminnych w gminie Nowy Żmigród przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Sieć dróg gminnych w gminie Nowy Żmigród (stan na dzień 31.12.2013 r.)

Lp.	Numer drogi	Nazwa drogi (relacje)	Długość w km	Rodzaj nawierzchni
1.	113501r	Łężyny – Zapłocie	755	Asfalt
2.	113502r	Łężyny – Stawiska	320	Asfalt
3.	113503r	Gorzyce – Łężyny	700	Żwirowa, asfalt
4.	113504r	Gorzyce – Osiek Jasielski	300	Żwirowa
5.	113505r	Gorzyce – do Rzeki	500	Asfalt
6.	113506r	Toki – do Rzeki	460	Żwirowa, asfalt
7.	113507r	Mytarka – Gorzyce	1 950	Asfaltowa
8.	113508r	Mytarka – Niwa Domowa	650	Asfalt, żwir
9.	113509r	Toki – Zawory	460	Asfalt
10.	113510r	Toki Centrum	600	Asfalt
11.	113511r	Nienaszów przez Wieś	1 400	Asfalt
12.	113512r	Grabanina – Nowy Żmigród	2 240	Żwirowa, asfalt
13.	113513r	ul. Zielona w Nowym Żmigrodzie	740	Asfalt
14.	113514r	ul. Młynówka w Nowym Żmigrodzie	468	Asfalt
15.	113515r	ul. Krakowska, Podwale, Oficerska w Nowym Żmigrodzie	500	Asfalt, żwir
16.	113516r	ul. Wałowa, Blicharska w Nowym Żmigrodzie	375	Asfalt, żwir
17.	113517r	Pl. Zamkowy w Nowym Żmigrodzie	80	Żwir
18.	113518r	Rynek w Nowym Żmigrodzie	170	Asfalt
19.	113519r	Pl. Kościuszki w Nowym Żmigrodzie	50	Asfalt
20.	113520r	ul. Węgierska, Mała, Stara Żmigrodzka w Nowym Żmigrodzie	1 740	Asfalt, żwir
21.	113521r	ul. Wenecja w Nowym Żmigrodzie	200	Asfalt
22.	113522r	ul. Średnia w Nowym Żmigrodzie	435	Asfalt
23.	113523r	ul. Piaskowa, Wyżna w Nowym Żmigrodzie	1 745	Asfalt
24.	113524r	Stary Żmigród – Stara Żmigrodzka	375	Asfalt
25.	113525r	Stary Żmigród – Siedliska Żmigrodzkie	1 036	Asfalt
26.	113526r	Stary Żmigród – Zapłocie	950	Asfalt
27.	113527r	Łysa Góra do Buków	970	Asfalt
28.	113528r	Siedliska – Kasztyl	400	Asfalt
29.	113529r	Siedliska – Wygon – Łąki	755	Asfalt
30.	113530r	Makowiska przy Kościele	140	Asfalt
31.	113531r	Makowiska – Koło Agateczki	600	Asfalt
32.	113532r	Makowiska – Cmentarz – Św. Florian	1 368	Asfalt

33.	113533r	Łysa Góra – Trzecie Góry	1 700	Żwir
34.	113534r	Łysa Góra – Kolonia	260	Asfalt
35.	113535r	Łysa Góra – Galanty	1 355	Asfalt
36.	113536r	Łysa Góra – Koło Danka Pietrusia	300	Asfalt
37.	113537r	Brzezowa – Jaworze	900	Asfalt
38.	113538r	Skalnik – Mostówka	400	Asfalt
39.	113539r	Skalnik – Dworzysko - Szkolna	600	Asfalt
40.	113540r	Kąty – Górki	270	Asfalt, żwir
41.	113541r	Kąty – Kolonia	585	Asfalt
42.	113542r	Desznica – Zapłocie	400	Asfalt
43.	113543r	Desznica – Hałków	760	Asfalt, żwir
Razem			30 962	

Źródło: Urząd Gminy Nowy Żmigród, 2014

Modernizacja, budowa i rozbudowa gminnych dróg ma istotne znaczenie dla zapewnienia gminie dogodnego powiązania z regionem i krajem, jak również podniesie standardu podróży. Systematyczna poprawa stanu technicznego dróg gminnych przyczynia się także do zmniejszenia barier rozwoju gospodarczego.

Sieć gazowa, elektryczna i telefoniczna

Wszystkie miejscowości położone na terenie gminy Nowy Żmigród są zgazyfikowane, zelektryfikowane oraz stelefonizowane. Prowadzenie prac w tym zakresie konieczne jest jedynie w przypadkach planowych konserwacji lub stopniowej wymiany, wynikającej z okresu użytkowania. Prowadzenie prac modernizacyjnych sieci energetycznych lub gazowych wiązać się może ze zwiększonym zapotrzebowaniem w określonych miejscowościach, wynikającym z rozwoju poszczególnych miejscowości lub ich części.

Tabela 14. Sieć gazowa na terenie gminy Nowy Żmigród

Sieć gazowa	
długość czynnej sieci ogółem	109405 m
długość czynnej sieci rozdzielczej	109405 m
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	2076 szt.
odbiorcy gazu	1745 gosp. dom.
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	533 gosp. dom.
zużycie gazu w tys. m ³	639,2 tys. m ³
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	298,4 tys. m ³
ludność korzystająca z sieci gazowej	6750 osób
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	72,2 %
sieć rozdzielcza na 100 km ²	105,6 km

Źródło: Dane GUS – Bank Danych Lokalnych (stan na dzień 31.12.2012r.)

Zaopatrzenie w wodę i gospodarka ściekowa

Działalnością w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Nowy Żmigród zajmuje się Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. (GPGK).

Zgodnie z uchwałą nr XLIII/284/10 Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie z dnia 26 marca 2010 roku podstawowym zadaniem Spółki z o.o. jest prowadzenie obsługi mieszkańców Gminy Nowy Żmigród w zakresie poboru i dostarczania wody oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Spółka specjalizuje się w świadczeniu usług komunalnych dla gminy Nowy Żmigród oraz okolic w obszarze:

- Zaopatrzenie w wodę
- Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
- Roboty budowlano-remontowe
- Wykonywanie przyłączy wodno-kanalizacyjnych
- Kontrola jakości ścieków dopływających do oczyszczalni

Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o. w Nowym Żmigrodzie jest jednoosobową spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z 100% udziałem Gminy Nowy Żmigród.

Na terenie Nowego Żmigrodu istnieje wodociąg komunalny, który posiada dwa ujęcia wody, tj.

- ujęcie typu powierzchniowego zlokalizowane na rzece we wsi Kąty oraz
- ujęcie wody podziemnej znajdujące się na terenie miejscowości Nowy Żmigród.

Poza wodociągami komunalnymi istnieją dwa wodociągi publiczne zarządzane przez Spółki Wodne Wodociągowe w miejscowości Kąty i Skalnik.

Tabela 15. Podstawowe dane statystyczne dotyczące sieci wodociągowej na terenie gminy Nowy Żmigród

Wodociągi	
Długość czynnej sieci rozdzielczej	15,6 km
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	334 szt.
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	22,0 dm ³
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	2312 os.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	2,4 m ³
Przedsiębiorstwa świadczące usługę w gminie - dostarczające wodę	1 ob.
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	24,7 %
Sieć rozdzielcza na 100 km ²	15,1 km

Źródło: Dane GUS – Bank Danych Lokalnych (stan na dzień 31.12.2012r.)

Sieć wodociągową posiadają następujące miejscowości gminy: Nowy Żmigród, Kąty, Skalnik, Brzezowa oraz Jaworze. Mieszkańcy pozostałych miejscowości korzystają z indywidualnych ujęć wody w studniach, bądź też dowożą wodę spoza terenu gminy.

Podstawowe dane: długość sieci wodociągowej na terenie gminy Nowy Żmigród wynosi ogółem – 40,92 km, w tym:

- w Nowym Żmigrodzie 15,52 km (jest to jedyny wodociąg komunalny zarządzany przez Gminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Nowym Żmigrodzie, ul. Jasielska 25, 38-230 Nowy Żmigród, pozostałe wodociągi są wodociągami lokalnymi zarządzane przez mieszkańców),
- w Kątach 13,2 km,
- w Skalniku 5,2 km,
- w Brzezowej 4,3 km,
- w Jaworze 2,7 km.

Poziom zwodociągowania gminy wynosi 6% w stosunku do ilości mieszkańców całej gminy.

Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Nowy Żmigród jest słabo rozwinięta. W chwili obecnej skanalizowane są miejscowości: Nowy Żmigród, Mytarz i Mytarka. Wg stanu na 31.12.2012r. Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej stanowi 15,6% ludności gminy. Mieszkańcy pozostałych miejscowości odprowadzają ścieki do bezodpływowych zbiorników (szamb), które są okresowo opróżniane.

W zakresie infrastruktury jedną z ważniejszych inwestycji jest rozwiązanie problemu ścieków z terenu całej gminy. W trakcie realizacji jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Gorzyce, Mytarka, Sadki, Toki, Mytarz, Grabanina, Łężyny, Nowy Żmigród. Obecnie wykonano ok. 60% zakresu sieci kanalizacyjnej oraz połączono ok. 150 gospodarstw. Planowana data zakończenia robót 31-10-2014 r.

Stan sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Nowy Żmigród wg stanu na dzień 31.12.2012r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela 16. Dane statystyczne dotyczące kanalizacji na terenie gminy Nowy Żmigród

Kanalizacja	
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	31,4 km
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	442 szt.
Ścieki odprowadzone	29 dm ³
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	1476 os.
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	15,6 %
Sieć rozdzielcza na 100 km ²	30,3 km

Źródło: Dane GUS – Bank Danych Lokalnych (stan na dzień 31.12.2012 r.) oraz Gminy Nowy Żmigród

Gmina Nowy Żmigród w 2008 roku otrzymała dofinansowanie na realizację zadania pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków dla Gminy Nowy Żmigród” (UDA-RPPK.04.01.00-18-037/08-00), realizowanego w ramach działania 4.1 „Infrastruktura ochrony środowiska”, schemat A – Infrastruktura oczyszczania ścieków, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013.

W wyniku projektu na terenie gminy powstała nowoczesna biologiczna oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana w miejscowości Nowy Żmigród oraz sieć kanalizacyjna w miejscowościach Nowy Żmigród, Mytarz i Mytarka (31,41 km). Nowowytbudowana oczyszczalnia ścieków komunalnych o przepustowości docelowej $Q_{d\dot{s}r} = 500 \text{ m}^3/\text{d}$ wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą przyjmuje ścieki z terenu miejscowości Nowy Żmigród, Mytarz i Mytarka. Pierwsze ścieki z obszaru objętego projektem oczyszczalnia przyjęła końcem 2010 roku. Przedmiotowa inwestycja przebiegła szybko i sprawnie zapewniając poprawę stanu środowiska naturalnego - dzięki ograniczeniu ilości ścieków nieoczyszczonych.

Rysunek 30. Oczyszczalnia ścieków w Nowym Żmigrodzie

Źródło: Gmina Nowy Żmigród

Gospodarka odpadami

Od dnia 1 stycznia 2012 r. obowiązują uchwalone w dniu 1 lipca 2011 r. przez Sejm RP zmiany w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, mające na celu dostosowanie obowiązujących w Polsce przepisów, do tych które obowiązują w krajach Unii Europejskiej. Zasadniczym zmianom, poprzez stopniowe wprowadzanie nowego systemu, uległ sposób odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, jak również finansowania kosztów transportu odpadów i ich zagospodarowania.

Rząd wprowadził nową ustawę śmieciową, która nakazuje gminom gospodarowanie odpadami na ich terenie. Gmina ma obowiązek dokonywania corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, dostarczania informacji o liczbie mieszkańców, liczbie właścicieli nieruchomości, którzy nie wykonują obowiązków określonych w ustawie, a także ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy – w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów zielonych.

Postępowanie z odpadami na terenie gminy regulowane jest uchwałą Rady Gminy w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Nowy Żmigród.

Podmiot odpowiedzialny za odbiór i transport odpadów komunalnych, od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, z terenu Gminy Nowy Żmigród jest wybierany w przeprowadzonym przez Gminę Nowy Żmigród zamówieniu publicznym.

Systemem zbiórki odpadów, w tym zbiórki selektywnej, objęci są wszyscy mieszkańcy gminy. Wg danych GUS w 2012 roku odpady z gospodarstwa domowych przypadające na 1 mieszkańca stanowiły 65,9 kg.

Gmina prowadzi edukację ekologiczną dotyczącą selektywnej zbiórki i recyklingu poprzez zebrania wiejskie, konkursy ekologiczne przeprowadzane wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjów oraz foldery rozprowadzane wśród mieszkańców gminy.

1.7 Gospodarka gminy Nowy Żmigród

Rolnictwo

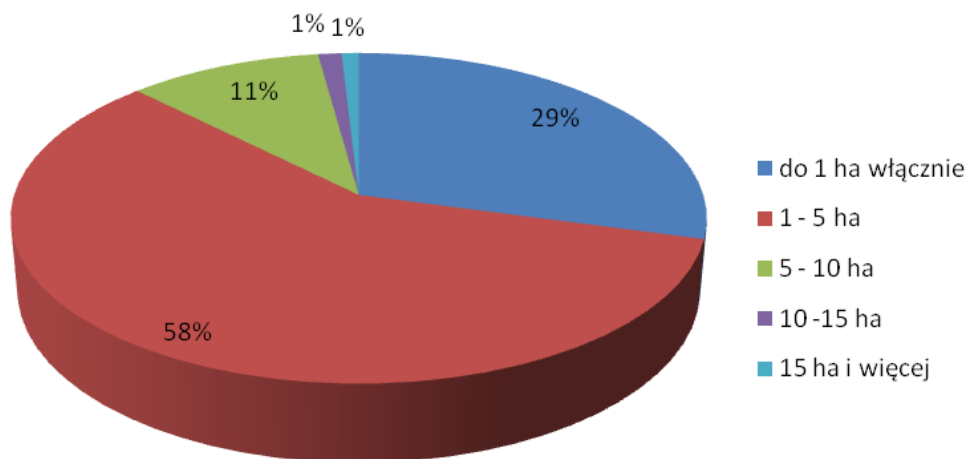
Gmina Nowy Żmigród ma charakter rolniczy aż 61% jej powierzchni stanowią grunty rolne. Kolejne 29% obszaru to lasy. Rolnictwo stanowi podstawową dziedzinę życia gospodarczego na terenie gminy. Występują tu korzystne warunki glebowe i klimatyczne do produkcji rolnej.

Ogółem funkcjonuje 1854 gospodarstw rolnych, wśród których gospodarstwa małe - zajmujące powierzchnię do 1 ha włącznie stanowią 29%. Gospodarstwa powyżej 5 ha stanowią 13%. Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych skutkuje niską towarowością gospodarstw, a to przekłada się na bardzo słabe wyniki ekonomiczne tychże gospodarstw. Gospodarstwa te produkują w większości na samozaopatrzenie w żywność właścicieli oraz ich rodzin, ale gmina może stanowić także bazę

surowcową dla przetwórstwa rolno-spożywczego oraz produkcji przemysłowej dla potrzeb rolnictwa, a także rozwoju usług służących rolnictwu i gospodarce żywnościowej.

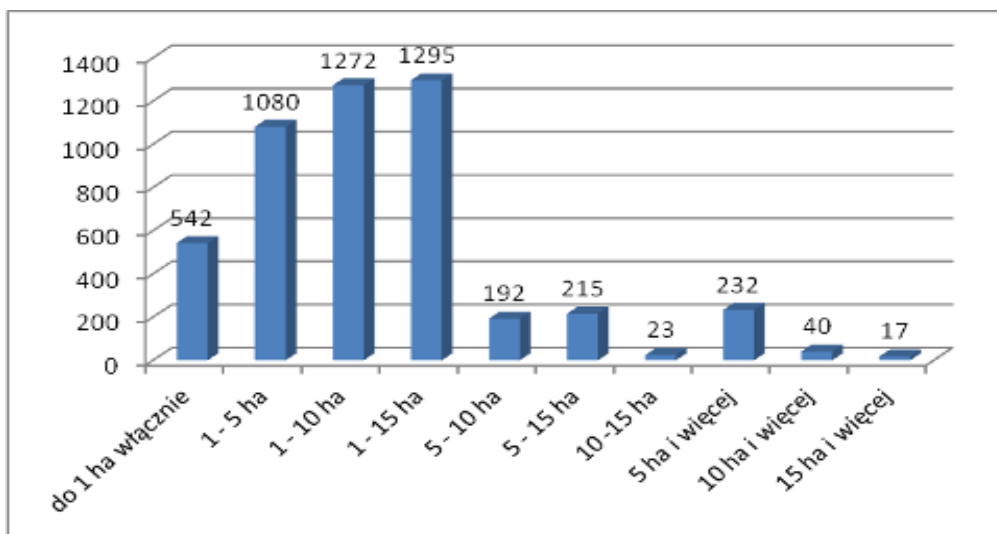
Poniższa tabela i wykres charakteryzują gospodarstwa rolne pod względem struktury obszarowej.

Wykres 11. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w ujęciu procentowym

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych, Powszechny Spis Rolny 2010.

Wykres 12. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych w ujęciu powierzchniowym

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych, Powszechny Spis Rolny 2010.

Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na gospodarstwo rolne w gminie Nowy Żmigród wynosi od 2,67 ha do 3,07 ha. Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych, związane jest z brakiem alternatywnych źródeł utrzymania dla ludności zamieszkującej gminę. Nie bez znaczenia jest także tradycja, która zakłada, że każde gospodarstwo domowe powinno być samowystarczalne.

Produkcja roślinna i zwierzęca

W gospodarstwach rolnych niezmiennie od lat dominuje uprawa zbóż i roślin okopowych. W 2010 roku ogólna powierzchnia upraw zbóż wynosiła około 852 ha. Wśród zbóż największą powierzchnię zajmuje pszenica - około 515 ha, co stanowi 61% ogólnej powierzchni zasiewów. Na drugim miejscu plasuje się uprawa ziemniaków - około 280 ha. W produkcji zwierzęcej dominuje natomiast chów drobiu, bydła i trzody chlewnej. Ta utrzymująca się od lat tendencja jest odzwierciedleniem wykorzystywania przez rolników swoich gospodarstw do produkcji żywności na własne potrzeby.

Podmioty gospodarcze

Aktywność podmiotów gospodarczych jest głównym miernikiem atrakcyjności inwestycyjnej danego terenu. Aktywność podmiotów gospodarczych jest determinowana wielkością lokalnego rynku, ale może też zależeć od sąsiedztwa z innymi dużymi rynkami lub od innych czynników, np. od dobrej komunikacji, a w branży turystycznej od uwarunkowań środowiska naturalnego.

Gmina Nowy Żmigród jest słabo zurbanizowana i ma charakter rolniczy z tworzonym i rozwijanym sektorem produkcyjno-usługowym. Według danych GUS w 2013 roku na terenie gminy funkcjonowało 477 podmiotów gospodarczych, z czego 94,1% stanowią podmioty prywatne, a pozostałe 5,9% - publiczne. Przeważającą formą prowadzenia działalności gospodarczej w gminie Nowy Żmigród jest działalność gospodarcza – 84,9% wszystkich podmiotów z sektora prywatnego to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W gospodarce gminy dominują jednostki małe, zatrudniające od 0 do 9 osób (95,2%), podczas gdy przedsiębiorstw zatrudniających ponad 50 osób jest jedynie 2.

Poniżej przedstawiono natomiast liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy według klas wielkości.

Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej działające w gminie Nowy Żmigród wg klas wielkości

Wielkość	Jednostka miary	Wartość
0-9	jed. gosp.	454
10-49	jed. gosp.	21
50-249	jed. gosp.	2
250-999	jed. gosp.	0
1000 i więcej	jed. gosp.	0
Razem	jed. gosp.	477

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych.(stan na dzień 31.12.2013r.)

W gminie Nowy Żmigród brak jest dużych przedsiębiorstw. Zarejestrowane podmioty gospodarcze to wyłącznie mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Pełnią one jednak bardzo ważną rolę, gdyż tej wielkości firmy zapewniają znaczną ilość miejsc pracy w gminie.

Do największych zakładów zlokalizowanych na terenie gminy należą:

- „Zakłady Mięsne N. Żmigród” Sp. z o.o. - przetwarzanie i konserwowanie oraz produkcja wyrobów z mięsa, siedziba Firmy znajduje się w miejscowości Mytarz,
- „ARMATURA BEFA” Sp. z o.o. w Nowym Żmigrodzie – projektowanie i produkcja szerokiej gamy armatury wodociągowej, przemysłowej i ciepłowniczej,
- „TENTHALL” Sp. z o.o. w Nowym Żmigrodzie - wynajem i dzierżawa maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych,
- „Janpol” Jan Kurdziel i Stanisław Kurdziel Sp.J. w Łężynach - sprzedaż sprzętu AGD-RTV, Rowery, Skutery, Meble, Urządzenia gastronomiczne i chłodnicze.

Przy omawianiu potencjału gospodarczego danego obszaru jednym z najważniejszych wskaźników jest wskaźnik poziomu przedsiębiorczości. Wskaźnik ten oznacza liczbę zarejestrowanych podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców. W województwie podkarpackim w 2012r. wskaźnik ten wynosi 72,79 w powiecie jasielskim 66,69 zaś w gminie Nowy Żmigród jest znacznie niższy w odniesieniu do kraju i wynosi 52,10 podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców.

Sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności pozwalają na szczegółową analizę jednostek zarejestrowanych w systemie REGON ze względu na branże, w których podmioty te działają.

Na terenie gminy najwięcej zarejestrowanych podmiotów jest w sekcji „Handel hurtowy i detaliczny”, o blisko połowę mniejszy udział ma „Budownictwo” oraz „Przetwórstwo przemysłowe” i „Transport i gospodarka magazynowa”. Niski udział sektora rolniczego wynika wyłącznie z faktu, iż w obrębie tej branży funkcjonuje bardzo niewielka liczba podmiotów gospodarczych, zdecydowanie przeważają rolnicy indywidualni.

W poniższej tabeli zebrano szczegółowe sekcje i następnie określono procentowy udział zarejestrowanych podmiotów w sektorze rolniczym, przemyśle i budownictwie, usługach rynkowych i nierynkowych jak również w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz i wodę i gospodarowanie odpadami. Zdecydowanie najwięcej zarejestrowanych jednostek działa w sektorze handlu (33,8%) oraz w budownictwie (13,4%).

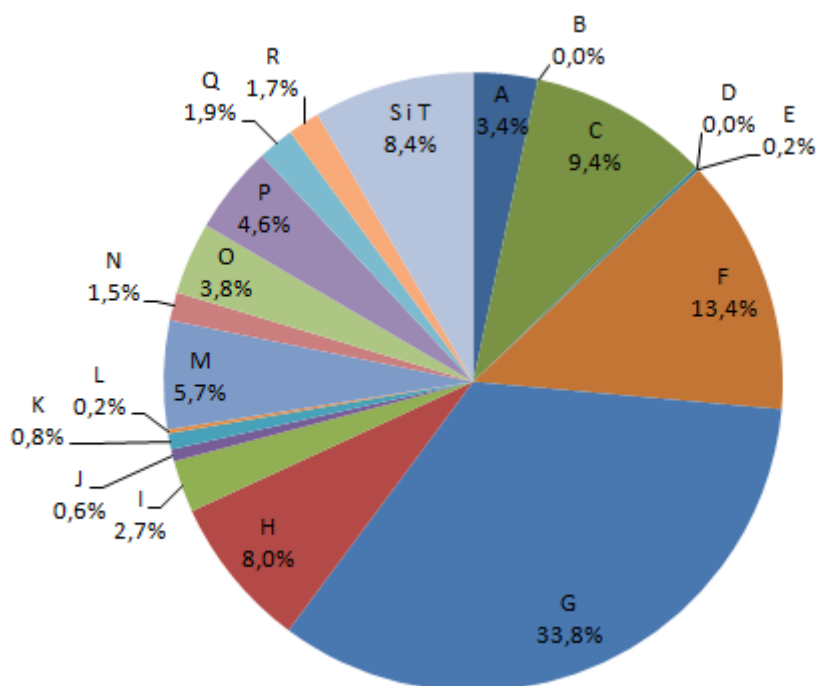
Tabela 18. Podmioty gospodarki narodowej działające w gminie Nowy Żmigród wg branż

Branża	Liczba podmiotów
Sekcja A+B: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, górnictwo i wydobywanie	16
Sekcja C+D+E: Przetwórstwo przemysłowe	46
Sekcja F: Budownictwo	64
Sekcja G: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	161
Sekcja H: Transport i gospodarka magazynowa	38
Sekcja I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	13
Sekcja J: Informacja i komunikacja	3
Sekcja K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4
Sekcja L: Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1
Sekcja M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	27
Sekcja N+O: Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne oraz działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	25

Sekcja P: Edukacja	22
Sekcja Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9
Sekcja R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8
Sekcja S, T i U: Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	40
Razem	477

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych. (stan na dzień 31.12.2013r.)

Wykres 13. Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie Nowy Żmigród w roku 2013 wg głównych sekcji PKD 2007

Źródło: Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych (stan na dzień 31.12.2013r.)

Podsumowując należy stwierdzić, że aktywność podmiotów gospodarczych na terenie gminy Nowy Żmigród jest umiarkowana, świadczy o tym niski wskaźnik poziomu przedsiębiorczości. Wynika to z rolniczego charakteru gminy i rozproszonej zabudowy terenów wiejskich, które przeważają na terenie gminy. Należy, jednak przypuszczać, że długofalowo sytuacja ta będzie ulegać stopniowej poprawie głównie w miarę rozwoju terenów wiejskich, natomiast w perspektywie kilku nadchodzących lat rozwój przedsiębiorczości będzie zależał od czynników wewnętrznych gminy, tj.: od pozyskiwania nowych terenów dla inwestycji, zwiększania atrakcyjności gminy do życia na jej terenie, aktywności mieszkańców, zaangażowania się instytucji otoczenia biznesu w rozwój i wspieranie przedsiębiorczości, oraz różnicowania dochodów na terenach rolniczych.

Na terenie gminy funkcjonuje kilka gospodarstw agroturystycznych, w większości zlokalizowanych w miejscowości Kąty i Desznica.

1.8 Stan finansów gminy Nowy Żmigród

Budżet jest finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej gminy. W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie finansów gminy Nowy Żmigród w latach 2010-2012.

Tabela 19. Zestawienie budżetu gminy Nowy Żmigród w latach 2008-2012 [w zł]

ROK	2010	2011	2012
Dochody budżetu gminy ogółem	33015357,17	26546199,74	25644161,80
Dochody majątkowe	9215620,69	2356285,27	384937,62
Dochody własne	11718466,72	6289534,93	4780866,83
dochody podatkowe - podatek rolny	286080,52	319685,18	422387,26
dochody podatkowe - podatek leśny	59116,90	71556,70	83426,70
dochody podatkowe - podatek od nieruchomości	497991,79	545524,72	637616,83
dochody podatkowe - podatek od środków transportowych	64574,00	32856,00	32139,00
wpływy z opłaty skarbowej	23533,00	22829,00	21208,99
dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych	89425,21	71994,40	62958,91
dochody podatkowe - podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	-	-	4521,00
wpływy z opłaty targowej	-	-	9015,00
dochody z majątku	134148,21	162209,50	175144,14
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	1533633,45	1874356,22	2137397,98
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	1527933,00	1868068,00	2125618,00
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	5700,45	6288,22	11779,98
wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	299,00	-	-
wpływy z usług	134156,20	457759,46	499175,90
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - razem	8396280,81	2024683,68	264149,50
pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - inwestycyjne	8396280,81	2024683,68	195948,50
dochody z majątku - dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze	94808,33	108847,07	102600,69
dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	1027748,94	1057626,00	1285105,70
Dochody na 1 mieszkańca			
ogółem	3521,26	2834,62	2739,47
dochody własne	1249,84	671,60	510,72
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	162,96	199,47	227,07

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020

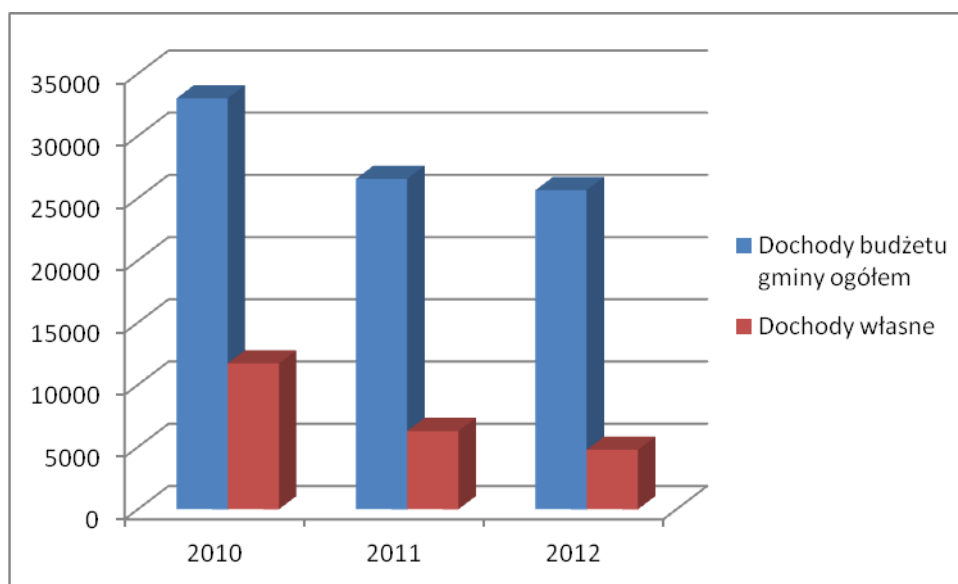
dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	0,61	0,67	1,26
dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw	109,61	112,93	137,28
Subwencja ogólna	14308836,00	14265244,00	14842293,00
Dotacje	6988054,45	5991420,81	6021001,97
Wydatki budżetu gminy ogółem	40810709,39	26553913,06	24651377,04
wydatki majątkowe ogółem	18397971,92	3750124,91	1019050,39
wydatki majątkowe inwestycyjne	18097971,92	3600124,91	1019050,39
wydatki bieżące ogółem	22412737,47	22803788,15	23632326,65
wydatki bieżące na wynagrodzenia	8774831,78	9278903,83	9629095,04
wydatki bieżące na pochodne od wynagrodzeń	1557246,07	1691784,82	1914282,10
wydatki bieżące na zakup materiałów i usług	4691579,81	4092661,53	3943770,40
dotacje ogółem	1055780,00	1034498,41	1098341,96
świadczenia na rzecz osób fizycznych	5378465,98	5539675,61	5622893,67
wydatki bieżące jednostek budżetowych ogółem	15860680,94	15900882,92	16362548,61
wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń)	104999,85	298889,50	305387,72
Wydatki na 1 mieszkańca	4352,68	2835,44	2633,41
w tym:			
na oświatę i wychowanie	1057,04	1272,83	1212,38
na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	252,72	175,82	122,95
na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	-	3,53	0,12
Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej			
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	126291,21	139211,54	246462,46
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	137786,28	60843,08	90760,26
Dział 600 - Transport i łączność	3169480,38	1970410,30	991929,47
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	387337,17	133246,41	95715,51
Dział 710 - Działalność usługowa	106213,00	70344,68	91684,80
Dział 720 – Informatyka	-	-	811,17
Dział 750 - Administracja publiczna	2359230,50	2239908,60	2418717,31
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	108754,44	33328,77	5220,90
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1285501,53	244509,26	382770,65
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	132667,68	126131,05	-
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	104999,85	298889,50	305387,72
Dział 758 – Różne rozliczenia	-	-	244080,00
Dział 801 - Oświata i wychowanie	9910776,76	11920046,97	11349042,60
Dział 851 - Ochrona zdrowia	114609,80	117064,67	85648,43

Dział 852 - Pomoc społeczna	5449701,47	5533879,88	5625328,63
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	795086,72	537371,44	669076,45
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	14116309,16	1218537,82	692316,75
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2369503,25	1646562,40	1150976,82
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	136460,19	263626,69	205447,11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

W strukturze dochodów gminy przeważają dochody własne, które w kolejnych latach stanowiły w dochodach budżetu gminy odpowiednio: 2010 r. – 35%, 2011 r. – 24%, 2012 r. – 19%.

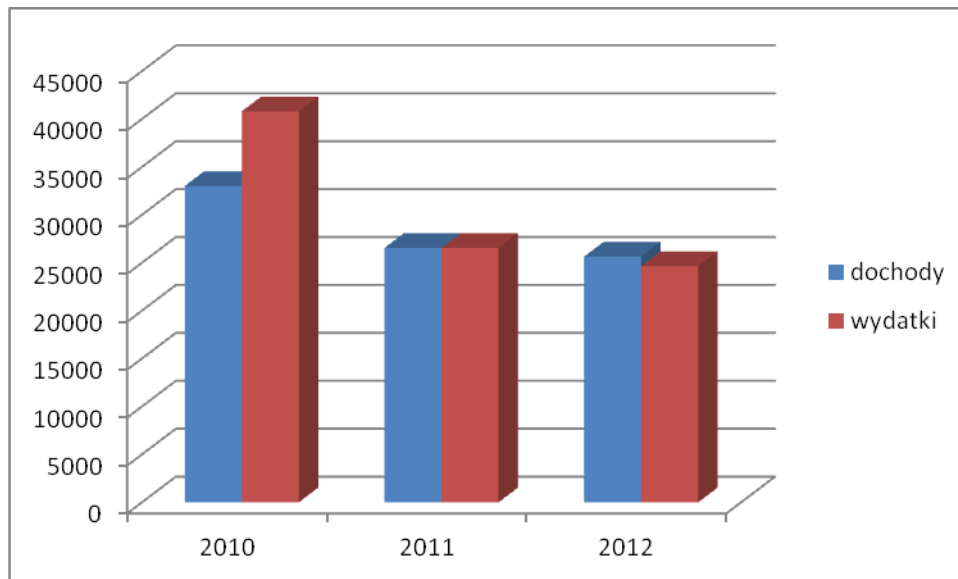
Wykres 14. Dochody budżetu gminy Nowy Żmigród ogółem w zestawieniu z dochodami własnymi w latach 2010-2012 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

Możliwości stymulowania rozwoju obszaru gminy w dużym stopniu uzależnione są od wysokości budżetu samorządu gminnego oraz struktury wydatkowania środków ze szczególnym uwzględnieniem celów inwestycyjnych. Kształtowanie się dochodów i wydatków budżetowych gminy Nowy Żmigród w latach 2010-2012 przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 15. Dochody i wydatki budżetu gminy Nowy Żmigród w latach 2010-2012 (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych

1.9 Inwestycje w gminie Nowy Żmigród w ramach realizacji poprzedniej strategii

Zadania zrealizowane lub w trakcie realizacji przedstawia tabela poniżej (lata 2007-2013):

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020

Lp.	Zadanie	Stan realizacji zadania oraz okres realizacji	Koszty w PLN	Dofinansowanie
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków dla Gminy Nowy Żmigród - Etap I	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2008-2010	13 738 603,73	9 083 624,07
2.	Przebudowa Rynku w miejscowości Nowy Żmigród	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2007	707 704,59	426.552,00
3.	Budowa i modernizacja domów ludowych	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2008-2013	2 615 283,29	1 351 982,00
4.	Budowa chodników i oświetlenia przy drogach gminnych i współudział przy drogach powiatowych i wojewódzkich	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2008-2013	435 895,74	_____
5.	Przebudowa i remont dróg gminnych	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2007-2013	3 487 871,03	236 000,00
6.	Budowa, rozbudowa, modernizacja infrastruktury szkolnej	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2007-2013	2 158 889,90	989 215 ,00
7.	Budowa infrastruktury sportowo - rekreacyjnej	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2008-2013	935 744,14	24 351,50
8.	Modernizacja infrastruktury zdrowotnej	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2008	81 531,15	_____
9.	Modernizacja infrastruktury dziedzictwa kulturowego	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2008-2012	9 101,20	230 000,00
10.	Budowa Sali sportowej w Nowym Żmigrodzie	2013 - w trakcie realizacji	4.321 206,73	_____
11.	Budowa kanalizacji sanitarnej dla Gminy Nowy Żmigród - Etap II	2011 - w trakcie realizacji	8 001 759,15	3 190 191,00

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020

12.	Remont i przebudowa Domów Ludowych w Brzezowej, Grabaninie, Jaworzu i Mytarce	2013 - w trakcie realizacji	804 904,89	486 153,00
13.	Przebudowa przyszkolnych boisk sportowych w Nowym Żmigrodzie, Kątach, Łężynach i Nienaszowie	w trakcie realizacji	993 675,52	412 000,00
14.	Budowa kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków dla Gminy Nowy Żmigród - Etap I	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2008-2010	13 738 603,73	9 083 624,07
15.	Przebudowa Rynku w miejscowości Nowy Żmigród	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2007	707 704,59	426 552,00
16.	Budowa i modernizacja domów ludowych	Zadanie: zrealizowane Okres realizacji: 2008-2013	2 615 283,29	1 351 982,00

Rozdział 2.

WNIOSKI Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

W okresie od 3 marca do 15 kwietnia 2014 r. władze Gminy Nowy Żmigród przeprowadziły konsultacje społeczne w formie badań ankietowych. Ankiety można było wypełnić na stronie internetowej Gminy Nowy Żmigród oraz poprzez formularze dostępne w Urzędzie Gminy. Dodatkowo Ankiety w formie papierowej zebrane zostały we wszystkich sołectwach, co zapewnia reprezentatywność badań ankietowych. Zebrano aż 347 ankiet, z czego ponad 21% wypełniono w formie elektronicznej. W ankiecie mogli wziąć udział mieszkańcy gminy oraz osoby działające w organizacjach pozarządowych i przedsiębiorcy działający na terenie gminy. Najliczniej reprezentowaną grupę stanowili mieszkańcy Gminy, bo stanowili aż ponad 87% ankietowanych. Najliczniej reprezentowane były osoby od 41 do 60 roku życia - ponad 31%, kolejną kategorię stanowiły osoby do 25 roku życia tj. 28,82%, oraz 26-40 lat- 25,94%. Najmniej licznie reprezentowane były osoby powyżej 60 roku życia- 13,54%. Ankieta przygotowana została w większości w formie pytań zamkniętych z jednym pytaniem otwartym. W kafeterii pytań zamkniętych dopuszczono możliwość udzielenia innej odpowiedzi dając tym samym swobodę wypowiedzi respondentom. W pytaniach zamkniętych dano możliwość wybrania maksymalnie 3 odpowiedzi, a w otwartym pięciu.

Poniżej przedstawiono analizę odpowiedzi na poszczególne pytania.

Pytanie 1.

Chciałabym/chciałbym, aby Gmina Nowy Żmigród w 2020 roku kojarzyła się przede wszystkim z ...

Na to pytanie ankietowani odpowiadali najchętniej, gdyż średnio udzielono na nie ponad 2,5 odpowiedzi na 3 możliwe. Ponad 58% osób ankietowanych uznało za **ważne aby Gmina stanowiła obszar o niskiej stopie bezrobocia**, a 42% chciałoby aby **była bezpiecznym i atrakcyjnym miejscem do życia**. Kolejnym wyborem był **dobry stan infrastruktury technicznej** (38,62%) oraz **doskonale rozwinięta baza sportowo - rekreacyjna** (33,72%). 1/5 ankietowanych chciałaby aby gmina przyciągała turystów atrakcjami turystycznymi. Dla wielu ankietowanych ważne również jest aby Gmina wyróżniała się dobrą ofertą edukacyjną i bazą oświatową (16,14%), sprzyjającym klimatem dla przedsiębiorczych (14,12%) oraz bogatą i zróżnicowaną ofertą kulturalną (12,10%). Mniej niż 10% ankietowanych za ważne w tym aspekcie uważa kultywowanie tradycji lokalnych i ekologię, 1,15% udzieliło odpowiedzi innej niż proponowane.

Pytanie 2.

Moim zdaniem najważniejsze mocne strony Gminy obecnie to:

Mocne strony Gminy określano w 3 obszarach:

- a) w obszarze usług komunalnych i społecznych,
- b) w obszarze polityki gospodarczej,
- c) w obszarze turystyka i promocja.

Na to pytanie ankietowani odpowiadali najrzadziej, w każdym z obszarów średnio udzielono mniej niż 2 odpowiedzi.

W obszarze usług komunalnych i społecznych niemal 38% ankietowanych uznało za najmocniejszą stronę **powszechny dostęp do Internetu**, a ponad 33% **podtrzymywanie tradycji lokalnych**. Ponad 20% uznało za **mocną stronę jakość dróg** na terenie Gminy oraz **stopień zwodociągowania i skanalizowania Gminy**. Niemal 20% ankietowanych za atut Gminy uważa **czyste środowisko naturalne**, a ponad 16% **dobrze rozwinięte więzi społeczne**. Powyżej 10 % wskazań otrzymały też poziom oferty edukacyjnej oraz oferta kulturalna. Ponad 4% ankietowanych udzieliło odpowiedzi w kategorii inne, najczęściej określając że brak jest mocnych stron w tym obszarze, a jedynie 3,46% uznało za atut ofertę rekreacyjno-sportową Gminy.

W obszarze polityki gospodarczej za mocne strony uznano przede wszystkim **promocję gospodarczą Gminy** (38,9%) oraz **dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych** (32,56%). Ponad 20% ankietowanych uznało za atuty Gminy **uzbrojone i dobrze skomunikowane tereny inwestycyjne** oraz **dobry system zachęt dla przedsiębiorców**, a 17,29% **promocję aktywności gospodarczej/wystarczającą ilość firm**. Aż 12,39% udzieliło odpowiedzi z kategorii inne, gdzie w dużej mierze wskazywano brak mocnych stron w tym obszarze.

W obszarze turystyka i promocja za największy atut Gminy uznano **dobrą wizualizację turystyczną Gminy** (34,58%). Wysoki poziom wskazań uzyskały również **wysoka dostępność do obiektów zabytkowych** (29,68%), **wysoka jakość wydawanych materiałów promocyjnych na temat Gminy oraz jej walorów kulturowych i przyrodniczych** (28,24%), **dobrze funkcjonujący system informacji turystycznej**(27,38%), oraz **atrakcyjna oferta turystyczna Gminy**(24,21%). Niemal 9% ankietowanych udzieliło odpowiedzi w kategorii inne, gdzie często pojawiała się informacja o braku mocnych stron.

Pytanie 3.

Moim zdaniem najważniejsze słabe strony Gminy obecnie to:

Słabe strony Gminy, podobnie jak mocne określano w 3 obszarach:

- a) w obszarze usług komunalnych i społecznych
- b) w obszarze polityki gospodarczej
- c) w obszarze turystyka i promocja

Na to pytanie w 2 pierwszych obszarach udzielono średnio po 2 odpowiedzi, a w obszarze turystyki i promocji 1,68 odpowiedzi.

W obszarze usług komunalnych i społecznych za **naj słabszą stronę Gminy** uznano **ofertę rekreacyjno-sportową** (47,26%), ponad 40% ankietowanych wyraziło też **niezadowolenie z jakości dróg** na terenie Gminy. Wysoki poziom wskazań uzyskały również **niezadowalający stopień zwodociągowania i skanalizowania Gminy**(29,11%) oraz **niedostateczna oferta kulturalna** (23,92%). Powyżej 15% wskazań otrzymały też **zanieczyszczone środowisko naturalne, brak powszechnego dostępu do Internetu, niewystarczający poziom oferty edukacyjnej** oraz **słabo rozwinięte więzi**

społeczne/zanik więzi społecznych. Brak podtrzymywania tradycji lokalnych wymieniło 9,8% ankietowanych, natomiast odpowiedzi w kategorii inne udzieliło 2,59% osób.

W obszarze polityki gospodarczej ponad 51% ankietowanych wskazało **brak systemu zachęt dla przedsiębiorców/niewystarczający system zachęt**. Ponad 40% wskazało też na **brak aktywności gospodarczej/niewystarczająca ilość podmiotów gospodarczych** (46,11%) oraz **brak uzbrojonych i dobrze skomunikowanych terenów inwestycyjnych** (41,21%). Kolejno wskazano również **niedostateczną promocję gospodarczą Gminy** (34,58%) i **niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych** (27,95%). Odpowiedź inne wybierana była marginalnie- 1,15% (4 osoby).

W obszarze turystyka i promocja 54,18% ankietowanych wskazało, iż najbliższą stroną jest **mało atrakcyjna oferta turystyczna Gminy**. Powyżej 30% uważa że słabe strony to **źle funkcjonujący system informacji turystycznej** (35,45%) i **niska jakość wydawanych materiałów promocyjnych** na temat Gminy oraz jego walorów kulturowych i przyrodniczych(31,12%). 27,38% wskazuje na **niezadowalającą wizualizację turystyczną Gminy**, a 16,43% na **niezadowalającą dostępność do obiektów zabytkowych**, a ponad 3% wybrało kategorie inne.

Pytanie 4.

Moim zdaniem w okresie do 2020 roku Gmina powinna postawić szczególny nacisk na rozwój

Pytanie osiągnęło drugą w kolejności częstość odpowiedzi - 2,35. Ponad 56% ankietowanych uważa, że Gmina powinna postawić szczególny nacisk na **rozwój infrastruktury technicznej (wodociąg, kanalizacja, drogi, itp.)**. 48,7% wskazało że Gmina powinna **rozwijać tereny inwestycyjne**, a 42% upatruje szansę na przyszłość w turystyce. 34,87% chciałoby **rozwijać edukację**, a 25,94% **kulturę**. Niewiele ponad 1/5 stawia na **ekologię**. 6% osób wybierało kategorię inne, gdzie najczęściej wskazywano na sport.

Pytanie 5.

Jakie zadania powinny być zrealizowane na terenie Gminy w perspektywie lat 2014-2020?

Wśród pytań otwartych rzadko wymieniane były konkretne inwestycje, wskazywano głównie obszary których powinny dotyczyć przyszłe inwestycje i w ten sposób zostały uporządkowane odpowiedzi. Częstość odpowiedzi wyniosła 1,35 i zważywszy na możliwość udzielenia aż 5 odpowiedzi była niska. Ponad 23% osób wskazało na **infrastrukturę drogową tj. remonty dróg, mostów czy też budowę chodników**. Kolejnym obszarem wskazanym przez 20,75% jest **infrastruktura sportowa**, ankietowani wskazywali na **konieczność budowy hali sportowej, orlików**, kolejne znaczące wskazania dotyczyły **infrastruktury wodno - kanalizacyjnej** (14,12%) oraz podjęcia działań mających na celu **redukcję poziomu bezrobocia w Gminie** (12,68%). Ponad 7% osób wskazało też na **inwestycje w obszarze turystyki i edukacji**. Ponad 4% chciałoby aby Gmina **organizowała imprezy, pikniki czy inne wydarzenia o charakterze sportowo - rozrywkowym**. Pozostałe wskazania nie miały charakteru istotnego statystycznie.

Rozdział 3.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji społeczności lokalnej i stanowi narzędzie umożliwiające analizę zasobów i otoczenia gminy, jak również dokładniejsze określenie priorytetów jej rozwoju. Jest to narzędzie, dzięki któremu można przeanalizować i rozpoznać silne i słabe strony (Strengths i Weaknesses), a także istniejące i potencjalne szanse i zagrożenia (Opportunities i Threats) płynące z otoczenia zewnętrznego:

- szanse – zewnętrzne pozytywne zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju,
- zagrożenia – zewnętrzne negatywne czynniki zewnętrzne, które stanowią mogą bariery i utrudnienia dla rozwoju,
- mocne strony – wewnętrzne pozytywne cechy - atuty, walory gminy, które w sposób pozytywny wyróżniają ją w otoczeniu,
- słabe strony – wewnętrzne negatywne zjawiska ograniczające możliwości rozwoju gminy.

Na potrzeby niniejszego opracowania dokonano analizy SWOT gminy w ramach następujących wyodrębnionych obszarów:

- POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE
- WARUNKI DEMOGRAFICZNE, POTENCJAŁ LUDZKI I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA
- GOSPODARKA I WARUNKI WSPIERAJĄCE ROZWÓJ GOSPODARCZY
- INFRASTRUKTURA TECHNICZNA
- KULTURA, TURYSTYKA I SPORT

Wyniki analizy odnoszące się do powyższych obszarów zostały przedstawione w zestawieniach zamieszczonych poniżej.

Tabela 20. Analiza SWOT gminy Nowy Żmigród

POŁOŻENIE I WARUNKI NATURALNE	
Mocne strony	Słabe strony

<ul style="list-style-type: none"> • przygraniczne położenie gminy • dobre warunki do zagospodarowania przestrzennego gminy – rzeźba terenu nie kolidująca z rozwojem budownictwa mieszkaniowego • czyste środowisko naturalne • wysokie walory turystyczno-krajobrazowe • położenie znacznej części gminy na terenach cennych przyrodniczo tj. Magurskiego Parku Narodowego • korzystne warunki klimatyczne oraz dobra jakość gleb • brak przemysłu silnie zanieczyszczającego środowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie terenów zalewowych • występowanie dzikich wysypisk śmieci • niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację programów ochrony środowiska • niewystarczająca aktywność w dziedzinie ochrony środowiska • brak kompleksowego systemu monitoringu środowiska • niska emisja, zwłaszcza na terenach wiejskich
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • propagowanie walorów turystyczno-przyrodniczych gminy na arenie lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej • podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w celu ochrony i wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego na terenie gminy • turystyczne i rekreacyjne wykorzystanie terenów leśnych • pozyskanie środków na likwidację źródeł niskiej emisji • rozwój sektora odnawialnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenie powodzią i podtopieniami • wzrastający ruch pojazdów kołowych • postępująca degradacja środowiska związana z działalnością człowieka • brak wystarczających środków finansowych na aktywną ochronę środowiska • wzrost ilości zanieczyszczeń związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym
WARUNKI DEMOGRAFICZNE, POTENCJAŁ LUDZKI I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dodatni przyrost naturalny • młoda demograficznie gmina • silne poczucie tożsamości i więzi lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie bezrobocie jawne i ukryte, zwłaszcza wśród ludzi młodych oraz stosunkowo wysoka liczba osób długotrwale bezrobotnych • płytki rynek pracy w całym powiecie

<ul style="list-style-type: none"> • bezpieczeństwo • duże zainteresowanie mieszkańców sprawami gminy • wysoki poziom nauczania w szkołach • istnienie cennych obiektów dziedzictwa kulturowego • dbałość o kulturę i tradycję lokalną • zaangażowanie (sektora non profit) organizacji pozarządowych w działania i programy w zakresie pomocy społecznej • organizacje pozarządowe działające na terenie gminy • dostęp do podstawowych usług służby zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom dochodów ludności • ujemne saldo migracji • niewystarczający poziom oferty edukacyjnej oraz słabo rozwinięte więzi społeczne/zanik więzi społecznych. Brak podtrzymywania tradycji lokalnych • zbyt mała liczba przedszkoli i żłobków na terenie gminy • wymagający remontów stan bazy lokalowej niektórych szkół, bibliotek i domów ludowych • brak zaplecza lokalowego z przeznaczeniem na działalność muzealną, wystawienniczą itp. • niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych • brak powszechnego dostępu do Internetu,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • napływ ludności spoza Gminy wynikający z większego zainteresowania mieszkańców dużych aglomeracji miejskich osiedlaniem się poza miastem • rosnący poziom wykształcenia społeczeństwa • utrzymujący się dodatni przyrost naturalny • powstawanie nowych przedsiębiorstw prywatnych • możliwość zmiany kwalifikacji zawodowych oraz podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców (m.in. rolników i domowników oraz osób pracujących) w ramach programów finansowanych ze środków UE • wzrost zamożności społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymujące się bezrobocie • emigracja ludzi młodych • starzenie się społeczeństwa • rosnące koszty życia i utrzymania i pogarszanie się sytuacji materialno-bytowej mieszkańców • rosnące patologie społeczne • spadek liczby dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym (niż demograficzny). • niedostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy • brak odpowiedniej ilości środków finansowych na edukację i kulturę
GOSPODARKA I WARUNKI WSPIERAJĄCE ROZWÓJ GOSPODARCZY	
Mocne strony	Słabe strony

<ul style="list-style-type: none"> • otwartość władz gminy na inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych • promocja gminy poprzez wydawanie miesięcznika „Region Żmigrodzki” • profesjonalna promocja gminy poprzez często aktualizowaną stronę internetową 	<ul style="list-style-type: none"> • duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych • niska specjalizacja produkcji rolniczej • brak grup producenckich • bardzo mała liczba gospodarstw agroturystycznych • brak rozwiązań prawnych sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy (ulgi dla przedsiębiorców) • niski wskaźnik przedsiębiorczości • brak pomysłów i zachęt dla inwestorów • brak współpracy zagranicznej z miastami i gminami partnerskimi • mała, ograniczona powierzchnia terenów inwestycyjnych • brak systemu zachęt dla przedsiębiorców/niewystarczający system zachęt. • brak aktywności gospodarczej/niewystarczająca ilość podmiotów gospodarczych • niedostateczną promocję gospodarczą
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • rosnące możliwości pozyskania środków zewnętrznych w tym środków UE, co wspierałoby m.in. powstawanie nowych miejsc pracy, specjalizację gospodarstw rolnych, poprawę infrastruktury itp. • ożywienie gospodarki kraju • wspierania przedsiębiorczości i innowacyjności przez samorząd lokalny, jak również przez władze województwa i kraju • rosnąca atrakcyjność inwestycyjna województwa podkarpackiego • tworzenie grup producentów 	<ul style="list-style-type: none"> • nieopłacalność tradycyjnej produkcji rolnej przez indywidualne gospodarstwa • brak właściwej polityki rolnej (brak rynku zbytu, brak pośrednictwa oraz wysokie koszty produkcji towarów rolnych) • pogarszająca się sytuacja ekonomiczna wsi • niestabilna polityka państwa wobec rolnictwa i obszarów wiejskich • utrzymujące się wysokie koszty pracy i kapitału • odpływ młodych ludzi z gminy • niedoinwestowanie małych i średnich

<ul style="list-style-type: none"> • rozwój przetwórstwa i rozwój rolnictwa ekologicznego 	<p>przedsiębiorstw</p> <ul style="list-style-type: none"> • pogłębiające się różnice infrastrukturalne pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi a małymi miastami i wsią • skomplikowane i długotrwałe procedury korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania dla inwestycji planowanych przez władze gminy
INFRASTRUKTURA TECHNICZA	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna • dobrze rozwinięta sieć gazowa, energetyczna • powszechna telefonizacja • dobrze rozwinięta gospodarka odpadami • istnienie programów rozbudowy kanalizacji i sieci wodociągowej 	<ul style="list-style-type: none"> • niski standard nawierzchni dróg • niewystarczająca ilość chodników, oświetlenia i miejsc parkingowych • zły stan mostów • brak rozbudowanej kanalizacji • brak przydomowych oczyszczalni ścieków • mała liczba publicznych punktów dostępu do Internetu • zły stan infrastruktury zabezpieczającej przed powodzią i podtopieniami
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • pozyskanie zewnętrznych środków finansowych na rozwój infrastruktury, w tym środków unijnych • rozwój informatyzacji na terenie gminy • istnienie programów rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca ilość odpadów, ścieków • zagrożenie powodziowe • rosnące koszty inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej • niewystarczająca ilość środków finansowych na rozwój infrastruktury technicznej
KULTURA, SPORT, TURYSTYKA	
Mocne strony	Słabe strony

<ul style="list-style-type: none"> • duży potencjał przyrodniczo-turystyczny gminy – część terenu gminy zlokalizowana na terenie Magurskiego Parku Narodowego, rezerwatów przyrody, OChK Beskidu Niskiego • duże zalesienie terenów gminy • czyste środowisko naturalne 	<ul style="list-style-type: none"> • brak hal sportowych, boisk • niedostateczne nakłady na rozwój instytucji i imprez kulturalnych oraz turystyki, sportu i rekreacji • brak spójnej i kompleksowej strategii rozwoju i promocji turystyki na terenie gminy • zły stan niektórych obiektów wykorzystywanych na potrzeby kulturalno-turystyczne • niedostateczna baza turystyczno-rekreacyjna • mało atrakcyjna oferta turystyczna gminy • brak sprawnie funkcjonującego systemu informacji turystycznej • niska jakość wydawanych materiałów promocyjnych • niezadowalającą wizualizację turystyczną Gminy • niezadowalającą dostępność do obiektów zabytkowych • mała ilość pikników, imprez i innych wydarzeń o charakterze sportowo- rekreacyjnym • wymagające rewitalizacji liczne zabytki na terenie gminy
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>

<ul style="list-style-type: none">• duże perspektywy rozwoju turystyki i agroturystyki na części obszarów gminy• wzrastająca moda na aktywne spędzanie wolnego czasu• promocja folkloru lokalnego w szerszym zakresie• działania mające na celu promocję gminy• wytyczenie nowych tras i szlaków turystycznych, budowa ścieżek rowerowych oraz rozwój zaplecza dla rekreacji i turystyki	<ul style="list-style-type: none">• niepełne wykorzystanie posiadanych zasobów i potencjału turystyczno-rekreacyjnego• brak środków na inwestycje• małe nakłady na ochronę dziedzictwa kulturowego• wzrastające zanieczyszczenie środowiska naturalnego• brak zainteresowania potencjalnych inwestorów w rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej i krajobrazowej
--	---

Rozdział 4.

MISJA I WIZJA GMINY NOWY ŻMIGÓD

Misja i wizja Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020 została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, jak również na podstawie ankiet dotyczących potrzeb rozwojowych. Misja gminy wynika zarówno z uwarunkowań geograficzno-przyrodniczych gminy stanowiących jej atut i szansę w dalszym rozwoju, a także zasobów, którymi gmina Nowy Żmigród dysponuje.

Wizja rozwoju gminy Nowy Żmigród określa stan docelowy w roku 2020, do którego władze lokalne wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu, winni nieustannie dążyć.

Misja

***Misją Gminy Nowy Żmigród jest
kreowanie warunków rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz
rozwoju turystyki
przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju,
co z kolei przekładać się będzie na poprawę jakości życia jej mieszkańców.***

Wizja

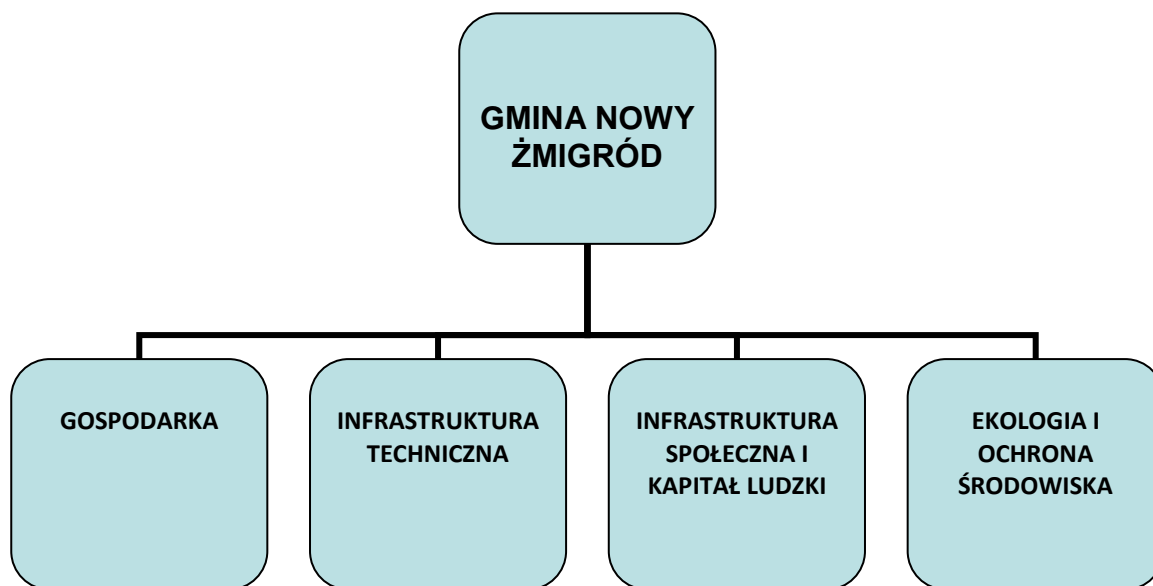
***Gmina Nowy Żmigród – gmina przyjazna dla mieszkańców,
otwarta na rozwój i współpracę oraz zapewniająca atrakcyjne
warunki życia***

Rozdział 5.

OBSZARY PRIORYTETOWE I CELE STRATEGICZNE

W oparciu o przeprowadzoną analizę SWOT gminy, wyniku ankiet jak również w związku ze sformułowaną wizją i misją gminy wytypowano obszary priorytetowe, cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działań, przewidziane do realizacji w perspektywie krótko i długookresowej. Obszary priorytetowe, czyli główne pola działania, w których realizowana będzie misja gminy Nowy Żmigród to:

- I. **GOSPODARKA**
- II. **INFRASTRUKTURA TECHNICZNA**
- III. **INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I KAPITAŁ LUDZKI**
- IV. **EKOLOGIA I OCHRONA ŚRODOWISKA**

Obszary priorytetowe, jako kluczowe dla społeczno-gospodarczego rozwoju gminy Nowy Żmigród, określone zostały na podstawie wniosków wynikających z aktualnej diagnozy społeczno - gospodarczej gminy oraz analizy zachodzących procesów zmian w różnych sferach aktywności gminy. Dla każdego z obszarów priorytetowych sformułowany został cel strategiczny, na który składają się cele lub cel operacyjny. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki działań. Należy je traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie. W strategii nie wyszczególniono konkretnych zadań realizacyjnych, ze względu na wysoce dynamiczną sytuację społeczno-gospodarczą, jak też brak na chwilę tworzenia strategii szczegółowych informacji na temat działań przewidzianych do dofinansowania w ramach nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014 – 2020. Tak więc proponowane kierunki działań dają pewne ramy odniesienia i pogląd na te elementy

danego celu na których skupiać się będą zadania realizowane przez gminę w latach obowiązywania strategii.

OBSZAR PRIORYTETOWY I

GOSPODARKA

Trwały i dynamiczny rozwój gospodarczy jest podstawowym warunkiem zmniejszania rozmiarów bezrobocia i wzrostu zamożności mieszkańców. Przyczynia się on także do wzrostu dochodów budżetu gminy, co w konsekwencji umożliwia przeznaczanie coraz większych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb społecznych. Skala i tempo rozwoju gospodarki lokalnej w dużej mierze uzależnione są od czynników i uwarunkowań, na które gmina nie ma żadnego bezpośredniego wpływu. Niemniej jednak, władze gminy w sposób pośredni mogą oddziaływać na stan zagospodarowania gminy, poprzez podejmowanie działań w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, wzmacniania atrakcyjności inwestycyjnej gminy, rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, jak również niemniej ważnej dziedzinie gospodarki jaką jest turystyka.

W obecnej strukturze gospodarczej gminy Nowy Żmigród dominują mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa. Zadaniem władz gminy powinno być stworzenie odpowiednich warunków do ich dalszego rozwoju, jak również stymulowanie powstawania nowych przedsiębiorstw. Władze powinny przede wszystkim podejmować działania na rzecz osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. W celu zwiększenia liczby nowopowstających firm należy przyjąć przedsiębiorczość jako podstawę lokalnego rozwoju gospodarczego i przeciwdziałania bezrobociu. Do szczegółowych działań w tym zakresie należy zaliczyć przede wszystkim wspieranie osób rozpoczynające działalność, zwłaszcza osób bezrobotnych i absolwentów, polegające np. ulgach w postaci zwolnienia ich z podatku od nieruchomości. Dodatkowo, w obliczu innowacyjności, która determinuje konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku europejskim, należy wspierać inwestycje w wiedzę i umiejętności kadry przedsiębiorstw. Dbając o lokalne kadry gospodarki, należy wspierać podnoszenie kwalifikacji osób pracujących przy współpracy poprzez organizację bezpłatnych szkoleń, warsztatów i in.

Z uwagi na znaczny udział cennych przyrodniczo terenów chronionych, na wymienionym obszarze nie powinny być rozwijane uciążliwe dla środowiska gałęzie przemysłu. Alternatywą dla gminy jest natomiast inwestowanie w infrastrukturę usługową. Zadaniem gminy Nowy Żmigród będzie podejmowanie kroków zmierzających do właściwego i pełnego wykorzystania uwarunkowań gminy takich jak położenie i warunki naturalne, które w szczególności stwarzają korzystne warunki dla rozbudowy bazy hotelarsko-gastronomicznej. Przyszłościowe działania powinny być więc ukierunkowane na zagospodarowywanie wolnych terenów na cele hotelarskie i handlowo-usługowe.

Gmina Nowy Żmigród, podobnie jak inne gminy powiatu jasielskiego, odczuwa brak kapitału zewnętrznego. W związku należy prowadzić bardzo konsekwentną politykę przyjazną inwestorom. Zwiększenie poziomu inwestycji na terenie gminy stanie się „motorem napędowym” dla całej lokalnej gospodarki. Sukcesywnie należy uzbrajać tereny pod nowe inwestycje będące zachętą do

inwestowania. W celu promocji posiadanych terenów i obiektów oraz zachęcenia do inwestowania zewnętrznego, należy przygotować profesjonalny katalog ofert inwestycyjnych. Przyjazna i kompetentna administracja lokalna powinna stwarzać korzystny klimat dla prowadzenia działalności gospodarczej, napływu inwestycji zagranicznych, warunków życia.

Zasoby przyrodnicze i krajobrazowe, istnienie obszarów chronionych, wysoki stopień zalesienia terenów, bogactwo flory i fauny występujące na terenie gminy Nowy Żmigród stanowią olbrzymi potencjał do rozwoju turystyki i agroturystyki. Gmina jest postrzegana jako rejon o atrakcyjnych walorach rekreacyjno - turystycznych. Całość wspieranych działań przyczyni się do aktywizacji społecznej osób aktywnie spędzających wolny czas oraz powstawania i rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. Gmina Nowy Żmigród będzie również podejmować intensywne działania mające na celu promocję potencjału turystycznego gminy, a także wspierać powstawanie gospodarstw agroturystycznych. Gmina dążyć będzie do wykreowania pozytywnego wizerunku obszaru, jako atrakcyjnego miejsca dla organizacji wypoczynku weekendowego oraz zaplanowania dłuższego pobytu. Poprawa wizerunku gminy w oczach turystów oraz mieszkańców może być również osiągnięta dzięki inwestowaniu w rozbudowę bazy kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej.

Gmina Nowy Żmigród ma charakter rolniczo-przemysłowy, a gdzie wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo, produkcja żywności oraz obsługa ludności i związane z tym osadnictwo. Stąd też ważne stało się wyodrębnienie obszaru w ramach strategii który wskazywałby kierunki rozwoju gminy w niezmiernie ważnym dla gminy obszarze jakim jest rolnictwo. Sektor ten cechuje się jednak coraz niższymi dochodami i jest w dużym stopniu zdominowany przez małe i słabo wyposażone gospodarstwa rolne. Gospodarstwa te produkują głównie na własne potrzeby i w dużym stopniu uzależnione są od dochodów socjalnych (tj. emerytur, rent i dopłat bezpośrednich). Stąd też ważne jest aby działania wynikające z niniejszej strategii skupiały się na poprawie dochodowości gospodarstw rolnych co będzie jednym z podstawowych warunków zwiększenia efektywności lokalnej gospodarki. Działania w ramach obszaru strategicznego w zakresie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich mają służyć przede wszystkim wzrostowi konkurencyjności gospodarstw rolnych, w tym gospodarstw ekologicznych, rozwojowi rynku rolnego i pozarolniczych form działalności gospodarczej na wsi. Ze względu na doskonałe warunki glebowo-klimatyczne gminy Nowy Żmigród, gospodarstwa te powinny koncentrować się przede wszystkim na rozwoju w zakresie produkcji ponadstandardowej, ekologicznej, opartej na tradycyjnych rozwiązaniach. Konieczna jest także współpraca z instytucjami, zajmującymi się doradztwem rolnym, między innymi w zakresie informowania lokalnych producentów o możliwościach pozyskania środków unijnych. Przewiduje się także podnoszenie wiedzy i kwalifikacji rolników nt. nowoczesnej produkcji rolnej w ramach szkoleń organizowanych przez regionalne firmy szkoleniowe udzielające wsparcie także mieszkańcom gminy Nowy Żmigród.

CEL STRATEGICZNY:

Wzrost innowacyjności i konkurencyjności lokalnej gospodarki

Proponowane kierunki działań:

CEL OPERACYJNY

Kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju nowoczesnej przedsiębiorczości i wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

1. Aktywne wspieranie istniejących i potencjalnych przedsiębiorców w pozyskiwaniu środków na rozwój.
2. Promocja potencjału inwestycyjnego gminy.
3. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i powstawania nowych miejsc pracy oraz rozwój terenów pod inwestycje.
4. Podnoszenie wykształcenia kadr lokalnej gospodarki.
5. Budowa i wspieranie współpracy międzygminnej, międzyregionalnej, międzynarodowej, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktów z najbliższymi sąsiadami tj. Ukrainą i Słowacją.
6. Stworzenie bazy przedsiębiorców z terenów przygranicznych, którzy są zainteresowani współpracą z lokalnymi przedsiębiorcami oraz rozwijaniem inwestycji w sferze gospodarki.
7. Przyjazne inwestorom planowanie przestrzenne, organizowanie i uzbrajanie stref aktywności gospodarczej.

CEL OPERACYJNY

Wspieranie działań prowadzących do poprawy wydajności i jakości produkcji rolnej oraz wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

Proponowane kierunki działań:

1. Wsparcie rozwijania specjalizacji, wielofunkcyjności konkurencyjności gospodarstw rolnych.
2. Działania na rzecz poprawę struktury obszarowej oraz unowocześnianie gospodarstw rolnych.
3. Wsparcie dla tworzenie grup producentów umożliwiających wspólną sprzedaż produktów rolnych.
4. Kreowanie i promocja produktów rolnych lokalnych i ekologicznych.
5. Tworzenie warunków rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej - gospodarstwa agroturystyczne.
6. Współdziałanie ze służbami doradztwa rolniczego w zakresie organizacji szkoleń/doradztwa z zakresu rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

CEL OPERACYJNY

Gospodarcze wykorzystanie potencjału przyrodniczego – rozwój bazy turystyczno-

Proponowane kierunki działań:

1. Rozwój i promocja agroturystyki i turystyki wiejskiej.
2. Rozwój nowych atrakcji turystycznych jak nowych szlaków dla potrzeb turystyki pieszej, rowerowej, konnej i przyrodniczo-edukacyjnej, wzbogacających ofertę turystyczną oraz poprawa stanu technicznego już istniejących.
3. Budowa nowych, rozbudowa i modernizacja już istniejących

rekreacyjnej

obiektów gastronomicznych, noclegowych i sportowo – kulturalnych.

4. Zagospodarowanie cieków wodnych pod organizację rekreacji wodnej.
5. Zagospodarowanie szczególnie cennych obiektów i terenów.
6. Wspieranie rozwoju branży usługowej, noclegowej i gastronomicznej.
7. Promocja naturalnych i krajobrazowych walorów do celów turystycznych.
8. Podnoszenie atrakcyjności estetycznej i poprawa ładu przestrzennego.
9. Wspieranie podejmowania przez mieszkańców wsi działalności pozarolniczej.
10. Inicjowanie międzygminnej oraz międzynarodowej współpracy w zakresie wspólnej promocji turystyki.
11. Rozwój handlu i usług towarzyszących turystyce (rzemiosło, rękodzieło artystyczne, pamiątkarstwo itp.).
12. Pogłębianie i nawiązywanie współpracy z partnerami z terenów przygranicznych przy realizacji zadań z zakresu turystyki, urządzaniu szlaków turystycznych oraz imprez turystyczno - rekreacyjnych oraz kulturalnych.

OBSZAR STRATEGICZNY II

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwój infrastruktury technicznej stanowi podstawę lokalnego rozwoju, co w dalszej perspektywie powoduje poprawę warunków i jakości życia mieszkańców, jak również ma pozytywne przełożenie na rozwój gospodarczy gminy i jej atrakcyjność inwestycyjną. Realizacja inwestycji w obszarze infrastruktura techniczna dodatkowo będzie miała duży wpływ na zadania przewidziane do realizacji w innych obszarach strategicznych niniejszego opracowania m.in. rozwój gospodarczy. Pojawienie się nowych przedsiębiorstw w gminie uzależnione jest od poprawy stanu sieci dróg gminnych oraz budowy nowych dróg. Ponadto w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców konieczna jest budowa chodników oraz zmiana oświetlenia ulic. Ważnym celem działań jest także realizacja zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami. W przypadku inwestycji dotyczących lokalnej infrastruktury technicznej, pochłaniających najwięcej środków, gmina

powinna dążyć do maksymalnego pozyskania na ich realizację pozabudżetowych źródeł finansowania, głównie z programów finansowanych z funduszy unijnych.

CEL STRATEGICZNY:

Poprawa i rozwój stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy

CEL OPERACYJNY

**Poprawa stanu
gminnej infrastruktury
drogowej**

Proponowane kierunki działań:

1. Modernizacja istniejących dróg oraz budowa nowych odcinków dróg.
2. Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej tj. chodników, przejść dla pieszych, oświetlenia drogowego.
3. Budowa i modernizacja parkingów w ważnych miejscach na terenie gminy.
4. Poprawa dostępności dojazdowej do pól i gospodarstw rolnych.
5. Współpraca z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich w zakresie modernizacji infrastruktury drogowej na terenie gminy.

CEL OPERACYJNY

**Rozwój infrastruktury
komunalnej i poprawa
środowiska
przyrodniczego**

Proponowane kierunki działań:

1. Rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej (z wykorzystaniem oczyszczalni przydomowych jako uzupełnienie systemu kanalizacji) na terenie całej gminy.
2. Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej w gminie i wspieranie budowy własnych ujęć wody.
3. Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej oraz regulacja cieków wodnych.
4. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej będących własnością gmin
5. Właściwe zabezpieczenie i zagospodarowanie terenów zalewowych i osuwiskowych.

OBSZAR STRATEGICZNY III

KAPITAŁ LUDZKI I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Jednym z podstawowych zadań przed jakimi stoją władze gminy Nowy Żmigród jest stworzenie możliwie najlepszych warunków do życia jej mieszkańcom, bez czego nie będzie możliwe zwiększenie atrakcyjności i konkurencyjności obszaru gminy. Mieszkańcy gminy Nowy Żmigród, to główny adresat, na rzecz którego będzie realizowana niniejsza strategia. Priorytetem władz gminy będzie dążenie do zapewnienia mieszkańcom jak najlepszych warunków zamieszkania i wysokiej jakości życia jej mieszkańców. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało realizacji różnorodnych przedsięwzięć, zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych. Będą one dotyczyły takich obszarów jak: edukacja i sport, kultura, opieka zdrowotna i społeczna, bezpieczeństwo publiczne, budowanie społeczeństwa informacyjnego.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że gmina Nowy Żmigród posiada duży potencjał w zakresie kapitału społecznego. Przejawia się to między innymi poprzez ilość organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, różnorodnych form aktywności grupowej aktywnie działających na terenie gminy, aktywność sportowa i kulturowa mieszkańców oraz rosnąca świadomość w zakresie dbania o rozwój swojej społeczności. Kapitał społeczny to przede wszystkim związki między ludźmi, stopień zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wysoki poziom kultury i kapitału społecznego wpływa na jakość rządzenia w gminie, wyzwala wśród ludzi kreatywność, a także przyczynia się do ograniczenia patologii i wykluczenia społecznego. Należy zatem dążyć do dalszego umacniania więzi międzyludzkich poprzez większą integrację społeczną i eliminowanie występujących zagrożeń i patologii społecznych, takich jak bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, itd. Celem działania władz lokalnych powinno być również ciągłe podnoszenie wskaźników wykształcenia mieszkańców, zarówno w systemie szkolnym, jak i pozaszkolnym poprzez różne formy kształcenia ustawicznego. Podjęte powinny być działania nakierowane nie tylko na rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej, ale również dotyczyć szerokiej problematyki jakości kształcenia i wsparcia młodzieży (w tym młodzieży najbardziej uzdolnionej). Dodatkowo o rozwoju gminy w coraz w większym stopniu decydują również takie czynniki jak kultura i kapitał społeczny. Kultura pozwala na kształtowanie postaw i zachowań ludzkich oraz jest nieodłącznym elementem procesu kształcenia ludzi.

Ważną kwestią powinno być również promowanie wśród mieszkańców zdrowego sposobu życia i zachęcanie ich poprzez organizację różnych imprez do spędzania w sposób aktywny wolnego czasu. W każdym momencie należy skutecznie przeciwdziałać zjawiskom wykluczenia społecznego i marginalizacji poszczególnych osób czy grup społecznych. Powszechnym zjawiskiem staje się bezrobocie i coraz częściej ubóstwo. Uniemożliwiają one zaspokajanie podstawowych potrzeb człowieka i sprzyjają pojawianiu się patologii społecznych. Istotne znaczenie będzie mieć przede wszystkim aktywizowanie grup społecznych zagrożonych marginalizacją. Podejmowane będą działania informacyjne i profilaktyczne (programy informacyjno-integracyjne dla różnych grup społecznych, wdrażanie nowoczesnych programów interwencyjnych skierowanych do grup ryzyka). Z myślą o osobach, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego, należy stworzyć szanse na ich powrót do społeczeństwa, na integrację społeczną i zawodową. W celu

zwalczania zjawiska marginalizacji społecznej, konieczny jest, oprócz niezbędnych działań osłonowych, rozwój form aktywnych, takich jak edukacja i aktywizacja środowisk zmarginalizowanych zawodowo i społecznie, a także wspieranie zatrudnienia tych grup.

Wspierane będzie pogłębianie współdziałania i partnerstwa służb pomocy społecznej z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, instytucjami rynku pracy, kościołem katolickim w zakresie bieżącego monitorowania środowisk marginalnych tworzonych przez osoby ubogie, uzależnione, bezrobotne i niepełnosprawne.

W celu zrealizowania zamierzeń gminy niezbędne jest stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników edukacyjnych poprzez organizację szkoleń i kursów, w tym współfinansowanych ze środków z funduszy UE. W przypadku inwestycji dotyczących lokalnej infrastruktury społecznej, należy również dążyć jak w przypadku infrastruktury technicznej do maksymalnego pozyskania na ich realizację pozabudżetowych źródeł finansowania, tj. głównie ze środków Unii Europejskiej.

Poprzez realizację działań zmierzających do poprawy warunków życia na terenie gminy, dążyć się będzie do zapobiegania występowaniu niekorzystnych trendów demograficznych, w tym emigracji ludności. Ważne będzie utrzymanie dodatniego przyrostu naturalnego. Obszar gminy stanie się bardziej atrakcyjny do zamieszkania, co będzie zachęcać kolejne osoby do osiedlania się na tym terenie.

CEL STRATEGICZNY:

Poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną oraz wszechstronny rozwój kapitału społecznego.

CEL OPERACYJNY

Wzmacnianie systemu edukacyjnego na terenie gminy.

Proponowane kierunki działań:

1. Wspieranie dostosowywania infrastruktury edukacyjnej i sportowej gminy do zmieniających się standardów i potrzeb (modernizacja budynków, dostosowanie boisk sportowych).
2. Podnoszenie jakości kształcenia w szkołach (wspieranie podwyższania kwalifikacji przez nauczycieli oraz zatrudnianie wykwalifikowanej kadry dydaktycznej, komputeryzacja i doposażenie szkół w niezbędny sprzęt zwiększający dostępność oraz efektywność nauczania, wymiana młodzieży i współpraca międzynarodowa szkół).
3. Promowanie nowoczesnych metod nauczania.
4. Wspieranie edukacji przedszkolnej (rozwój niezbędnej infrastruktury przedszkolnej, promocja edukacji przedszkolnej wśród mieszkańców).
5. Wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży (zajęcia

wyrównawcze, zasiłki dla rodzin najuboższych, systemy stypendialne dla młodzieży gimnazjalnej, itd.),

6. Poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych poprzez wykorzystanie dostępnych funduszy zewnętrznych.
7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu wykorzystania szansy na sfinansowanie ciekawych przedsięwzięć adresowanych do dzieci i młodzieży.
8. Promocja różnych form edukacji pozaszkolnej (m.in. kształcenie ustawiczne osób starszych, edukacja na odległość, itd.)
9. Zwiększenie dostępu do nauki języków obcych dla ogółu społeczności.
10. Zachęcanie młodzieży do udziału w życiu społecznym i publicznym gminy.

Proponowane kierunki działań:

1. Rozwój instytucji kultury (modernizacja niezbędnej infrastruktury, w tym ośrodka kultury, domów ludowych oraz doposażenie w niezbędny sprzęt).
2. Dbalność o istniejące obiekty dziedzictwa kulturowego i zachowanie tradycji ludowych.
3. Pozyskiwanie środków na zabezpieczenie i renowacje zabytkowych obiektów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem.
4. Rozbudowa i doposażenie remiz Ochotniczej Straży Pożarnej.
5. Poprawa stanu technicznego przyszkolnych boisk sportowych oraz gminnych stadionów i doposażenie obiektów sportowych i ich rozbudowa.
6. Inspirowanie działań mających na celu poszerzenie działalności miejscowych domów ludowych.
7. Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania „czasu wolnego”.
8. Organizacja imprez dla mieszkańców promujących aktywny i zdrowy styl życia.
9. Wspieranie organizacji imprez kulturalnych, sportowych, przeglądów artystycznych.
10. Współpraca z organizacjami społecznymi.
11. Aktywizacja młodzieży poprzez organizację międzyszkolnych rozgrywek sportowych w różnych dyscyplinach.

CEL OPERACYJNY

Zwiększenie dostępu do sportu i kultury jako sposobu spędzania wolnego czasu

12. Aktywne wspieranie partnerstw i inicjatyw oddolnych na rzecz rozwoju gminy lub wsi (formalnych i nieformalnych).

CEL OPERACYJNY

**Zapobieganie
wykluczeniu
społecznemu, biedzie i
zjawiskom
patologicznym.**

Proponowane kierunki działań:

1. Prowadzenie efektywnej polityki społecznej prowadzącej do integracji i aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem.
2. Przeciwdziałanie bezrobociu i pobudzanie wzrostu gospodarczego.
3. Wspieranie programów/strategii mających na celu przeciwdziałanie bezrobociu i wykluczeniu społecznemu.
4. Wspieranie organizacji szkoleń zawodowych/dokształcających dla mieszkańców gminy oraz szkoleń ułatwiających młodzieży poruszanie się po rynku pracy.
5. Stworzenie warunków do przekwalifikowania się, zmiany zawodu, podnoszenia kwalifikacji.
6. Rozwijanie różnorodnych form pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego.
7. Wspomaganie wzrostu aktywności zawodowej.
8. Monitorowanie, diagnozowanie i przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym.
9. Współpraca z podmiotami życia społecznego na rzecz zwalczania patologii.
10. Realizacja programów informacyjno-edukacyjnych o profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania patologii.
11. Wzmacnianie i rozwijanie działalności sieci świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych.
12. Promowanie i wspieranie działań szkół i organizacji w sferze pomocy rodzinom.

CEL OPERACYJNY

**Wysoki poziom usług
zdrowotnych**

Proponowane kierunki działań:

1. Dopuszczenie ośrodków zdrowia.
2. Poprawa dostępności do usług medycznych.
3. Poszerzenie oferty usług specjalistycznych świadczonych przez ośrodki zdrowia.

4. Wspieranie i promocja badań profilaktycznych.
5. Promocja, kształtowanie i pobudzanie świadomości społecznej w zakresie zdrowia.

CEL OPERACYJNY

Rozwój społeczeństwa informatycznego

Proponowane kierunki działań:

1. Tworzenie warunków do budowy i rozbudowy sieci informatycznych.
2. Zwiększenie liczby osób korzystających z dostępu do sieci informatycznych.
3. Rozwój punktów na terenie gminy z bezpłatnym dostępem do Internetu.
4. Podniesienie jakości usług publicznych oraz zwiększenie dostępności zasobów informacyjnych administracji w formie elektronicznej.

**OBSZAR PRIORYTETOWY IV
EKOLOGIA I OCHRONA ŚRODOWISKA**

Zakładany rozwój społeczno-gospodarczy oraz rozwój turystyki na terenie gminy Nowy Żmigród, nie może być realizowany kosztem środowiska naturalnego. Zadaniem samorządu terytorialnego jest powstrzymanie jego degradacji i zachowania istniejących zasobów naturalnych. Zapewnienie dobrego stanu środowiska naturalnego jest jednym z istotniejszych obszarów działania jednostki samorządu terytorialnego jaką jest gmina. Mieszkańcy lepiej czują się w gminie o czystym, zadbanym, pozbawionym zanieczyszczeń środowisku. Walory przyrodnicze i środowiskowe są atutem, który zachęci turystów do odwiedzania gminy, a potencjalnych przyszłych mieszkańców do osiedlania się na jej obszarze. Skupiając się na rozwoju lokalnej gospodarki, należy się zatem opierać w planowaniu działań z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, czyli takich które umożliwią zachowanie dobrej jakości środowiska przyrodniczego, przy jednoczesnym rozwoju sfery gospodarczej. Istotnym elementem infrastruktury ochrony środowiska, są odnawialne źródła energii, które stopniowo zyskują coraz większą popularność ze względu na konieczność dostosowania się Polski do norm Unii Europejskiej w odsetku energii pozyskiwanej z OZE. Niezwykle istotne jest również zwiększanie świadomości i wrażliwości mieszkańców gminy na kwestie środowiska naturalnego i zwiększenie respektowania zasady ekorozwoju w codziennym gospodarowaniu, co jest wymogiem współczesnej gospodarki i zrównoważonego rozwoju.

Cele i działania przyjęte dla obszaru Ekologia i ochrona środowiska są spójne z pozostałymi obszarami, a szczególności z obszarem: Strefa gospodarcza, natomiast uzupełnieniem obszaru strategicznego Ekologia i ochrona środowiska stanowią działania związane z realizacją celu: Rozwój infrastruktury komunalnej i poprawa środowiska przyrodniczego w ramach obszaru Infrastruktura techniczna.

CEL STRATEGICZNY:

Wysoka jakość i ochrona środowiska przyrodniczego na terenie gminy

CEL OPERACYJNY

Zachowanie wysokich walorów przyrodniczo – krajobrazowych gminy

Proponowane kierunki działań:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego obszarów prawnie chronionych.
2. Ochronę zasobów naturalnych i ich racjonalne wykorzystanie.
3. Promowanie rozwiązań pro-ekologicznych na terenie gminy.
4. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.
5. Zmniejszenie uciążliwości hałasu.
6. Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich ochronę.
7. Ochrona ujęć wód podziemnych.
8. Ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko.
9. Podniesienie jakości gleb oraz ich ochronę.
10. Ochronę i wzrost różnorodności biologicznej.
11. Ograniczenie wystąpień nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.
12. Promocja zalesień.
13. Właściwa gospodarka terenami zielonymi.
14. Ograniczanie emisji spalin oraz hałasu, m.in. poprzez poprawę organizacji ruchu drogowego (płynności jazdy), poprawę parametrów technicznych dróg na terenie gminy.
15. Identyfikacja źródeł zagrożeń środowiska.
16. Likwidacja niskiej emisji, poprzez modernizacja systemów ogrzewania w obiektach komunalnych - termomodernizacja

obiektów komunalnych.

17. Budowa sprawnego systemu odbioru i powtórnego wykorzystania odpadów poprzez likwidację dzikich wysypisk, wprowadzanie i propagowanie programów edukacyjnych promujących segregację odpadów, wprowadzenie systemu segregacji odpadów u źródeł ich powstawania (także znalezienie odbiorców na te odpady).
18. Organizacja i finansowanie systemu odbioru odpadów azbestowych.
19. Likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci i rekultywacja terenów po tych wysypiskach.

CEL OPERACYJNY

Wzrost wykorzystania ekologicznych i odnawialnych źródeł energii

Proponowane kierunki działań:

1. Stworzenie strategii wykorzystania alternatywnych źródeł energii w gminie.
2. Propagowanie wykorzystywania alternatywnych źródeł energii, zarówno przez indywidualnych mieszkańców, jak i przedsiębiorstwa oraz instytucje publiczne.
3. Wsparcie rozwoju firm bazujących na ekologicznych rozwiązaniach i technologiach.

CEL OPERACYJNY

Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa

Proponowane kierunki działań:

1. Wspieranie i promowanie edukacji ekologicznej i środowiskowej.
2. Promocja działań podejmowanych przez gminę w zakresie ochrony przyrody oraz jej różnorodności biologicznej.
3. Propagowanie wśród mieszkańców gminy postaw proekologicznych, stosując różnorodne formy ich upowszechniania (konkursy i akcje, festyny, szkolenia itp).
4. Prowadzenie systematycznych akcji edukacyjnych przeciwko paleniu śmieci, odpadów organicznych itp. oraz promujących segregację odpadów.
5. Egzekwowanie przestrzegania przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska.
6. Promocja działań proekologicznych gminy na arenie krajowej i międzynarodowej.
7. Wymiana doświadczeń w zakresie ekologii poprzez udział w programach międzynarodowych.

5.1 Powiązanie z dokumentami strategicznymi

Analiza spójności Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród z dokumentami strategicznymi jest niezwykle ważna, gdyż pozwoli właściwie wpasować dokument w istniejące na różnych poziomach zarządzania dokumenty planistyczne i programowe. Charakterystykę najważniejszych z tych dokumentów w aspekcie spójności ze Strategią przedstawiono poniżej.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo została przyjęta 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. Strategia Rozwoju Kraju 2020 – to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, wskazuje strategiczne zadania państwa, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe (wraz z szacunkowymi wielkościami potrzebnych środków finansowych).

Strategia wyznacza trzy obszary strategiczne - **Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna**, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Strategia średniookresowa wskazuje działania polegające na usuwaniu barier rozwojowych, w tym słabości polskiej gospodarki ujawnionych przez kryzys gospodarczy, jednocześnie jednak koncentrując się na potencjałach społeczno-gospodarczych i przestrzennych, które odpowiednio wzmocnione i wykorzystane będą stymulowały rozwój. Celem głównym Strategii staje się więc wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

W Strategii Rozwoju Kraju 2020 wyznaczono następujące obszary strategiczne:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

I.1.1. Uporządkowanie kompetencji umożliwiające realizację działań rozwojowych

I.1.2. Zwiększenie efektywności instytucji publicznych

I.1.3. Wprowadzenie jednolitych zasad e-gov w administracji (e-administracja)

I.1.4. Poprawa jakości prawa

I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego

Cel I.2. Zapewnienie środków na działania rozwojowe

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

I.2.1. Modernizacja struktury wydatków publicznych

I.2.2. Poprawa efektywności środków publicznych

I.2.3. Zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

I.3.1. Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości

I.3.2. Rozwój kapitału społecznego

I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela

I.3.4. Utrwalenie bezpieczeństwa narodowego

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.1.1. Uzdrowienie finansów publicznych

II.1.2. Zwiększenie stopy oszczędności i inwestycji

II.1.3. Integracja ze strefą euro

II.1.4. Rozwój eksportu towarów i usług

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki

II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie

II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego

II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.3.1. Wzrost popytu na wyniki badań naukowych

II.3.2. Podwyższenie stopnia komercjalizacji badań

II.3.3. Zapewnienie kadr dla B+R

II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej

II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.5.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu

II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych

II.5.3. Zapewnienie odpowiedniej jakości treści i usług cyfrowych

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami

II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej

II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii

II.6.4. Poprawa stanu środowiska

II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

II.7.1. Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym

II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych

II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.1. Integracja społeczna

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych

III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

Priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

III.3.1. Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach

III.3.2. Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich

III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich

III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej

Analizując poszczególne obszary strategiczne i ich cele w aspekcie wyznaczonych w Strategii rozwoju gminy Nowy Żmigród obszarów i kierunków działania, należy uznać iż są one spójne.

Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego – Podkarpackie 2020

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie regionalnym jest „Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego – Podkarpackie 2020”, prezentująca główne cele strategiczne związane z rozwojem społeczno – gospodarczym regionu. Wizja rozwoju województwa podkarpackiego w roku 2020 brzmi „W 2020 roku województwo podkarpackie będzie obszarem zrównoważonego i inteligentnego rozwoju gospodarczego, wykorzystującym wewnętrzne potencjały oraz transgraniczne położenie, zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców.” Cel główny strategii sformułowano natomiast następująco: „Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.”

Strategia wskazuje na cztery podstawowe obszary tj.: „Konkurencyjna i Innowacyjna Gospodarka”, „Kapitał Ludzki i Społeczny”, „Sieć Osadnicza”, „Środowisko i Energetyka”, na których w pierwszej kolejności koncentrować się będą działania samorządu województwa.

W ramach obszaru „Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka” sformułowano cel: Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej. W jego zakres wchodzi 5 priorytetów:

- Priorytet 1.1. Przemysł - Cel: Przemysł nowoczesnych technologii wzmacniający konkurencyjność regionalnej gospodarki.

- Priorytet 1.2. Nauka, badania i szkolnictwo wyższe - Cel: Rozwój konkurencyjnego szkolnictwa wyższego i sfery badawczo-rozwojowej jako kluczowych czynników stymulujących rozwój regionu.
- Priorytet 1.3. Turystyka - Cel: Budowa konkurencyjnej, atrakcyjnej oferty rynkowej opartej na znacznym potencjale turystycznym regionu.
- Priorytet 1.4. Rolnictwo - Cel: Poprawa konkurencyjności sektora rolno – spożywczego.
- Priorytet 1.5. Instytucje otoczenia biznesu - Cel: Rozwój przedsiębiorczości poprzez ofertę instytucji otoczenia biznesu.

W ramach obszaru „Kapitał Ludzki i Społeczny” sformułowano cel: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców. W jego zakres wchodzi następujące priorytety:

- Priorytet 2.1. Edukacja - Cel: Dostosowanie systemu edukacji do aktualnych potrzeb i wyzwań przyszłości.
- Priorytet 2.2. Kultura i dziedzictwo kulturowe - Cel: Rozwinięty i efektywnie wykorzystany potencjał kulturowy regionu.
- Priorytet 2.3. Społeczeństwo obywatelskie - Cel: Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne.
- Priorytet 2.4. Włączenie społeczne - Cel: Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie.
- Priorytet 2.5. Zdrowie publiczne - Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa poprzez poprawę dostępności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.
- Priorytet 2.6. Sport powszechny - Cel: Zwiększenie aktywności ruchowej oraz rozwoju psychofizycznego społeczeństwa.

W ramach obszaru „Sieć Osadnicza” sformułowano cel: „Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu”. W jego zakres wchodzi następujące priorytety:

- Priorytet 3.1. Dostępność komunikacyjna - Cel: Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności przestrzennej województwa ze szczególnym uwzględnieniem Rzeszowa jako ponadregionalnego ośrodka wzrostu.
- Priorytet 3.2. Dostępność technologii informacyjnych - Cel: Rozbudowa wysokiej jakości sieci telekomunikacyjnej oraz zwiększenie wykorzystania technologii informacyjnych na terenie całego województwa
- Priorytet 3.3. Funkcje metropolitalne Rzeszowa - Cel: Wzmacnianie pozycji Rzeszowa w przestrzeni krajowej i europejskiej dynamizujące procesy rozwojowe w obrębie województwa
- Priorytet 3.4. Funkcje obszarów wiejskich - Cel: Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku
- Priorytet 3.5. Spójność przestrzenna i wzmacnianie funkcji biegunów wzrostu - Cel: Wzmacnianie podstaw rozwojowych oraz dywersyfikacja funkcji biegunów wzrostu, w tym ośrodków subregionalnych w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

W ramach obszaru „Środowisko i Energetyka” sformułowano cel: Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie

bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa”. W jego zakres wchodzi następujące priorytety:

- Priorytet 4.1. Zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków - Cel: Zabezpieczenie mieszkańców województwa podkarpackiego przed negatywnymi skutkami zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi oraz wynikającymi z działalności człowieka
- Priorytet 4.2. Ochrona środowiska - Cel: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa
- Priorytet 4.3. Bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii - Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej województwa podkarpackiego poprzez racjonalne wykorzystanie paliw i energii z uwzględnieniem lokalnych zasobów, w tym odnawialnych źródeł energii.

Strategia rozwoju powiatu jasielskiego na lata 2007-2015

Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego to dokument, gdzie zawarte są wieloletnie cele i uwarunkowania rozwoju powiatu. Dokument uwzględnia również zewnętrzne i wewnętrzne czynniki o charakterze gospodarczym, społecznym i terytorialnym w ujęciu długoterminowym – obejmuje lata 2007 – 2015. Strategia jest dokumentem planistycznym, który przede wszystkim ma za zadanie zdiagnozowanie i ukazanie sytuacji społeczno – gospodarczej powiatu, jego słabe i mocne strony oraz priorytetowe oraz wskazać kierunki w których powinien zmierzać jego rozwój.

Cel główny Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego to *zwiększenie podaży miejsc pracy i podniesienie ogólnego poziomu życia społeczności lokalnych, a w rezultacie zatrzymanie odpływu ludzi młodych*. Wizję rozwoju powiatu sformułowano następująco: powiat jasielski zapewni wystarczającą ilość miejsc pracy w przemyśle i rolnictwie, będzie uporządkowany urbanistycznie, z funkcjonalnym układem komunikacyjnym, z wykształconymi mieszkańcami, czystym środowiskiem naturalnym i znanym szeroko dziedzictwem kulturowym.

Strategia Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2007-2015 składa się z pięciu Pól Strategicznych. W obrębie każdego z nich sformułowano są priorytety, cele strategiczne oraz kierunki działań. Niniejszy projekt można uznać za wpisujący się w następujące pola strategiczne:

Pole strategiczne 1. Rozwój gospodarczy i współpraca międzynarodowa

Priorytet 1. Wprowadzanie innowacyjności i rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.

Cel 1. Tworzenie bazy do rozwoju przedsiębiorczości i wspieranie jej rozwoju- rozwój MŚP.

Cel 2. Kreowanie atrakcyjności dla inwestorów zewnętrznych.

Cel 3. Poprawa stanu infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości.

Cel 4. Poprawa stanu komunikacji społecznej i współpracy w zakresie rozwoju przedsiębiorczości.

Priorytet 2. Wspieranie rozwoju gospodarczego regionu, wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego oraz ochrona wartości przyrodniczo-krajobrazowych. Współpraca lokalna i transgraniczna.

Cel 1. Podłoże do wspólnych przedsięwzięć gospodarczych.

Cel 2. Współpraca w dziedzinie rozwoju turystyki oraz ochrony i wykorzystania dziedzictwa kulturowego.

Cel 3. Współpraca w dziedzinie ochrony środowiska przyrodniczego.

Pole strategiczne 2. Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska

Priorytet 1. Poprawa jakości i dostępności komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej powiatu.

Cel 1. Poprawa dostępności i jakości infrastruktury komunikacyjnej powiatu.

Cel 2. Inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Cel 3. Poprawienie stanu infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Cel 4. Poprawa dostępu do Internetu.

Priorytet 2 Działania z zakresu ochrony środowiska oraz ochrona zasobów przyrodniczych.

Cel 1. Usprawnienie i innowacje w systemie gospodarki odpadami.

Cel 2. Ochrona wód, gleb i powietrza.

Cel 3. Edukacja ekologiczna.

Cel 4. Zachowanie obszarów cennych krajobrazowo oraz ochrona środowiska przyrodniczego.

Cel 5. Wspieranie wykorzystania alternatywnych źródeł energii.

Pole strategiczne 3. Infrastruktura społeczna, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo mieszkańców, edukacja.

Priorytet 1. Działania w zakresie pomocy społecznej.

Cel 1. Działania w otoczeniu osób zagrożonych marginalizacją czy wykluczeniem społecznym.

Cel 2. Poprawa kondycji instytucji społecznych oraz ich kadry zarządzającej.

Cel 3. Poprawa jakości życia i wzrost dochodów mieszkańców będących w trudnej sytuacji.

Cel 4. Stwarzanie warunków dla rozwoju aktywności osób niepełnosprawnych oraz osób przewlekłe chorych psychicznie.

Priorytet 2 Działania w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel 1 Zaspokajanie potrzeb w zakresie bazy lokalowej i sprzętowej w celu poprawy jakości i dostępności do usług zdrowotnych.

Cel 2 Promocja zdrowia i poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

Cel 3 Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom powiatu.

Priorytet 3 Działania w zakresie edukacji lokalnej.

Cel 1 Podniesienie efektywności kształcenia zawodowego dla rynku pracy

Cel 2 Doprowadzenie do wysokiego poziomu jakości edukacji w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu jasielskiego.

Cel 3 Wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży oraz stworzenie warunków do integracji społecznej uczniom niepełnosprawnym.

Cel 4 Wzmocnienie funkcji wychowawczej i opiekuńczej szkół i placówek, jako czynnika wspierającego rodzinę.

Cel 5 Stworzenie systemu ustawicznego doskonalenia kompetencji zawodowych nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych i placówek oświatowych.

Cel 6 Opracowanie systemu działań zmierzających do poprawy infrastruktury technicznej szkół i placówek oświatowych w powiecie.

Cel 7 Wspieranie działań w zakresie edukacji osób dorosłych.

Pole strategiczne 4. Kultura, turystyka, sport i rekreacja.

Priorytet 1. Rozwój oferty turystycznej.

Cel 1 Powiat jako atrakcyjne miejsce dla turystów.

Cel 2 Działania w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej.

Cel 3 Inicjowanie i koordynowanie podejmowanych w powiecie działań w zakresie rozwoju turystyki.

Priorytet 2. Dbłość o dziedzictwo kulturowe powiatu, jego ochrona i promocja.

Cel 1 Promocja kultury i dziedzictwa powiatu.

Cel 2 Ochrona kultury i dziedzictwa powiatu.

Priorytet 3. Wspieranie działalności sportowej, tworzenie zaplecza sportowo-rekreacyjnego.

Cel 1. Wspieranie organizacji imprez sportowych.

Cel 2. Tworzenie otwartych stref sportu i rekreacji.

Pole strategiczne 5. Obszary wiejskie i rolnictwo.

Priorytet 1. Wielopłaszczyznowość obszarów wiejskich i kreowanie pozarolniczych źródeł dochodów

Cel 1. Kreowanie pozarolniczych źródeł dochodu

Cel 2. Rozwój rynku rolnego i promocja produktów regionalnych

Cel 3. Innowacyjność i modernizacja na terenach wiejskich

Cel 4. Wzrost efektywności gospodarstw rolnych

Priorytet 2. Wyrównywanie szans w zakresie kształcenia na poziomie wsi i miast.

Cel 1. Wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży wiejskiej.

Cel 2. Wyrównywanie szans edukacyjnych i możliwości przekwalifikowywania się osób dorosłych.

Jak wynika z powyższego, obszary rozwoju powiatu jak i cele są spójne z kierunkami rozwoju gminy Nowy Żmigród określonych w strategii. Wynika to przede wszystkim z uniwersalności niektórych potrzeb na poziomie gminy oraz powiatu: podobnie jak społeczność powiatu, również społeczność Nowego Żmigrodu planuje koncentrować swe wysiłki m.in. na aktywizacji terenów wiejskich, rozwoju edukacji, poprawie stanu dróg, rozwoju infrastruktury technicznej i poprawie warunków życia mieszkańców. Podsumowując, należy podkreślić, że planowane kierunki i cele rozwojowe gminy Nowy Żmigród są zgodne z planowanymi kierunkami rozwoju powiatu i uzupełniają je w logiczny sposób.

Rozdział 6.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA STRATEGII

Perspektywy finansowa 2014-2020 to okres nowych inwestycji na terenie gminy Nowy Żmigród a posiadanie środków finansowych na ich sfinansowanie, to jeden z ważniejszych priorytetów dla władz gminy. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród pokrywa się z fazą przygotowań do nowego okresu programowania Unii Europejskiej, przez co precyzyjne określenie katalogu wskazującego na źródła finansowania działań zawartych w dokumencie strategii nie jest możliwe.

23 maja 2014 r. Komisja Europejska zatwierdziła Umowę Partnerstwa - najważniejszy dokument określający strategię inwestowania nowej puli środków europejskich w naszym kraju. Polska jest jednym z pierwszych krajów UE, który zakończył negocjacje Umowy Partnerstwa. Powstała na bazie Założeń Umowy Partnerstwa przyjętych przez rząd 15 stycznia 2013 roku. Umowa jest ściśle powiązana z wymaganiami stawianymi przez Komisję Europejską, strategią Europa 2020 oraz z celami rozwojowymi Polski na najbliższe lata. W dokumencie uwzględniono opinie partnerów społecznych i gospodarczych oraz przygotowane na potrzeby procesu programowania analizy. W dokumencie przedstawiono m.in.:

- najważniejsze zasady inwestowania funduszy unijnych,
- powiązania pomiędzy funduszami a dokumentami strategicznymi,
- podział funduszy na poszczególne dziedziny,
- układ programów operacyjnych,
- podział odpowiedzialności za zarządzanie pieniędzmi europejskimi pomiędzy szczebel regionalny i centralny.

Nowością jest ujęcie w jednym dokumencie, w celu lepszej koordynacji, funduszy polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

Polska aktualnie negocjuje z Komisją Europejską kształt krajowych programów operacyjnych finansowanych ze środków polityki spójności. Rada Ministrów przyjęła je 8 stycznia 2014 r. W latach 2014-2020 fundusze polityki spójności skupione będą w ramach 6 krajowych programów operacyjnych, w tym jeden ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie). Umowa Partnerstwa jest dla nich punktem odniesienia. Krajowe programy operacyjne obecnie są w trakcie negocjacji z Komisją Europejską. Aktualnie trwają również negocjacje z Komisją Europejską dotyczące kształtu programów regionalnych. Przygotowywały je samorzady województw. Po zaopiniowaniu przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju zostały one przesłane w kwietniu do Komisji Europejskiej.

W latach 2014-2020 głównymi potencjalnymi źródłami dofinansowania projektów rozwojowych gmin są fundusze UE. W przypadku Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród przede wszystkim w ramach:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego - przede wszystkim w zakresie projektów inwestycyjnych,
- Wiedza, Edukacja, Rozwój – w zakresie projektów nieinwestycyjnych: edukacyjnych oraz służących wyrównywaniu szans a także promocji przedsiębiorczości,

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) – w zakresie projektów odnowy wsi, rozwoju mikroprzedsiębiorczości, rozwoju rolnictwa ekologicznego, rozwoju turystyki wiejskiej, ochrony lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, lokalnej małej infrastruktury,
- Fundusz Spójności, Infrastruktura i Środowisko, RPO – w zakresie gospodarki ściekowej i gospodarowania odpadami,
- Inteligentny Rozwój – w zakresie projektów związanych z tworzeniem atrakcyjności turystycznej, oferty inwestycyjnej, a także kooperacji i sieci przedsiębiorstw,
- Polska Cyfrowa – w zakresie inwestycji związanych z dostępem do Internetu, rozwojem e-usług publicznych, wzrostem poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa.
- Programów wspólnotowych UE, szczególnie program ERASMUS+

Podstawowym źródłem finansowania części celów i zadań zawartych w strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Nowy Żmigród. Jednak z uwagi na fakt, iż środki z **budżetu gminy** są dość ograniczone, jak również ze względu na możliwości pozyskania środków z innych źródeł, władze gminy przewidują możliwość pozyskania środków finansowych z innych źródeł. **Pozostałe formy finansowania stanowiąc będą:**

I. Pozagminne środki publiczne:

A. środki budżetu państwa

- subwencje ogólna, oświatowa i wyrównawcza,
- dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych gminy,
- dotacje celowe na zadania zlecone gminom,
- dotacje z tytułu ulg i zwolnień ustawowych w podatku rolnym i leśnym,
- dotacje i refundacje środków w związku z pewnymi zdarzeniami w przeszłości.

B. środki pozabudżetowe

- Dotacje ze środków specjalnych organów państwowych.
Specjalne, będące wyodrębnionymi rachunkami bankowymi, na które państwowe jednostki budżetowe mogą odprowadzać niektóre z pobranych przez siebie dochodów, by następnie finansować zgromadzonymi tam środkami pieniężnymi np. Totalizator Sportowy, gdzie środki przeznaczone są na dopłaty do inwestycji w zakresie turystyki, rekreacji i sportu, środki na dofinansowanie napraw obiektów sportowych lub środki specjalne będące w dyspozycji Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, przeznaczone na utrzymanie katastru wodnego (systemu informacyjnego o gospodarowaniu wodami), opracowanie planów gospodarowania wodami oraz odbudowę ekosystemów zdegradowanych przez niewłaściwą eksploatację zasobów wodnych.
- Państwowe Fundusze Celowe udzielane w postaci dotacji, pożyczek i refundacji:
 - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
 - Fundusz Zajęć Sportowych dla Uczniów
 - Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej
 - Program inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu (tzw. inwestycje strategiczne).
 - Wojewódzki wieloletni program rozwoju bazy sportowej (tzw. inwestycje terenowe).

- Program Aktywny Samorząd
- Dofinansowanie kosztów szkolenia, o którym mowa w art. 18 ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania się
- Program wyrównywania różnic między regionami II
- System Zielonych Inwestycji - GIS
- LIFE+
- Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków inne
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Program Ochrona Wód i Gospodarki Wodnej
- Program Ochrona Ziemi i Powietrza
- Agencje Rządowe
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dotacje na infrastrukturę, pożyczki na tworzenie miejsc pracy dla bezrobotnych)
- Krajowy Fundusz Mieszkaniowy (dotacje, preferencyjne kredyty na infrastrukturę techniczną towarzyszącą budownictwu mieszkaniowemu, odnowienie budynków mieszkalnych i infrastruktury po powodzi).
- Inne

II. Programy pomocowe Unii Europejskiej – nowa perspektywa finansowania na lata 2014-2020.

III. Inne programy pomocowe jak np. Szwajcarski Instrument Finansowy, Mechanizmów Finansowych (Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego):

- *Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego*, obejmuje środki pochodzące z Norwegii, Liechtensteinu oraz Islandii (Norwegia pokrywa ponad 97% tychże środków). W jego skład wchodzi:
 - Program: Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów
 - Program: Wzmocnienie monitoringu środowiska oraz działań kontrolnych
 - Program: Oszczędzanie energii i promowanie odnawialnych źródeł energii
 - Program: Fundusz dla Organizacji Pozarządowych
 - Program: Lokalne i regionalne inicjatywy na rzecz zmniejszenia nierówności i promowania spójności społecznej
 - Program: Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demografii
 - Program: Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego i naturalnego
 - Program: Promocja różnorodności w kulturze i sztuce w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego (program partnerski)
- *Norweski Mechanizm Finansowy* w 100% pokrywany z budżetu norweskiego, obejmujący:
 - Program: Wsparcie rozwoju i szerokiego stosowania technologii CCS w Polsce
 - Program: Globalny fundusz na rzecz godnej pracy i dialogu trójstronnego
 - Program: Norwesko-Polska Współpraca Badawcza (program partnerski)
 - Program: Norwesko-Polski Program Stypendialny (program partnerski)
 - Program: Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demograficzno-epidemiologicznych
 - Program: Ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu (program partnerski)
 - Program: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć

- Program: Współpraca w obszarze Schengen oraz walka z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną, w tym przeciwdziałanie handlowi ludźmi oraz migracjom grup przestępczych
- Program: Budowanie potencjału instytucjonalnego i współpraca w obszarze wymiaru sprawiedliwości/ Poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości
- Program: Wsparcie Służby Więziennej, w tym sankcji pozawięziennych.

- *Szwajcarski Instrument Finansowy*

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, czyli tzw. Fundusz Szwajcarski, jest formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię Polsce i 9 innym państwom członkowskim Unii Europejskiej, które przystąpiły do niej 1 maja 2004 r. Fundusze szwajcarskie mają na celu zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych istniejących pomiędzy Polską a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski - pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym.

Fundusze Szwajcarskie przewidują wsparcie dla instytucji sektora publicznego i prywatnego oraz organizacji pozarządowych. Program zakłada, iż co najmniej 40 proc. środków zostanie rozdysponowanych w czterech województwach ściany południowo-wschodniej: lubelskim, małopolskim, podkarpackim i świętokrzyskim.

W ramach Programu wspierane są projekty w zakresie:

- bezpieczeństwa, stabilności, wsparcia reform: inicjatywy na rzecz rozwoju regionalnego regionów peryferyjnych i słabo rozwiniętych zwiększenie ochrony wschodnich granic Unii Europejskiej
- środowiska i infrastruktury: odbudowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury środowiskowej oraz poprawa stanu środowiska (m.in. zarządzanie odpadami stałymi, systemy energii odnawialnej, poprawa wydajności energetycznej, poprawa publicznych systemów transportowych; bioróżnorodność i ochrona ekosystemów oraz wsparcie transgranicznych inicjatyw środowiskowych
- sektor prywatny: poprawa środowiska biznesowego i dostępu do kapitału dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), rozwój sektora prywatnego i promocja eksportu MŚP
- rozwój społeczny i zasobów ludzkich: ochrona zdrowia (m.in. profilaktyka i kampanie promocji zdrowia oraz poprawa opieki społecznej) badania i rozwój (m.in. Fundusz Stypendialny, projekty badawcze)

Fundusze szwajcarskie wspierają partnerstwa podmiotów polskich i szwajcarskich. Współpraca może polegać na wymianie doświadczeń, know - how, rozwiązań technologicznych, najlepszych praktyk, we wszystkich obszarach programu. Nawiązywanie partnerstw w ramach projektów finansowanych ze środków Szwajcarsko - Polskiego Programu Współpracy nie jest obowiązkowe.

IV. Środki z sektora prywatnego (np. w ramach projektów partnerstwa publiczno-prywatnego).

Alternatywę finansową dla ograniczonych możliwości inwestycyjnych gminy stanowić może partnerstwo publiczno-prywatne, które pozwala na zaangażowanie środków prywatnych oraz sektora finansów publicznych, we wspólne przedsięwzięcia służące rozwojowi gospodarczemu. W prawie polskim ramy prawne PPP wyznaczają dwie ustawy, regulujące współpracę podmiotów publicznych i partnerów prywatnych:

- ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100 z późn. zm.), zwana dalej Ustawą o PPP,

- ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 157 poz. 1241 z późn. zm.), zwana dalej Ustawą o Koncesjach.

Obie wyżej wymienione ustawy w zamierzeniu ustawodawcy mają ułatwić wykonywanie zadań publicznych na zasadzie kooperacji sektorów publicznego i prywatnego w Polsce.

V. Strategie i Programy Rządu RP

Zgodnie z dokumentem o nazwie „Plan uporządkowania strategii rozwoju”, który stanowi pierwszy etap prac związanych z przedsięwzięciem podjętym przez Rząd, polegającym na uporządkowaniu obowiązujących dokumentów strategicznych, tj. strategii i programów rozwoju, podjęto działania mające na celu doprowadzenie do ograniczenia liczby obowiązujących i opracowywanych dokumentów o charakterze strategicznym. Liczba 42 dokumentów tego typu zostanie zmniejszona do 9 nowych, zintegrowanych strategii rozwoju, realizujących średnio- i długookresową strategię rozwoju kraju. Strategie sektorowe finansowane będą ze środków krajowych jak również ze środków Unii Europejskiej w ramach nowego okresu programowania 2014-2020.

- *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. Dynamiczna Polska 2020* - w opracowywanym przez ekspertów Ministerstwa Gospodarki dokumencie, szczególną uwagę poświęcono wzmocnieniu współpracy oraz tworzeniu warunków sprzyjających przedsiębiorczości, powstawaniu i wdrażaniu innowacji, a także efektywnemu korzystaniu z dostępnych zasobów ludzkich, finansowych, rzeczowych i naturalnych. Jej zakres tematyczny obejmuje zagadnienia jak: stabilne podstawy makroekonomiczne rozwoju, rynek finansowy, przyjazne środowisko dla przedsiębiorczości, rozwój usług, rozwój sektorów przemysłu i budownictwa, innowacyjność, społeczeństwo informacyjne, eksport i promocję gospodarki. Cel główny strategii to wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy. Cel główny będzie realizowany poprzez 4 cele szczegółowe: Cel 1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki; Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy; Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców; Cel 4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki (Źródło: www.mg.gov.pl)
- *Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (projekt)* – w opracowywanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dokumencie, zwrócono uwagę na jednoczesne zwiększenie konkurencyjności i spójności społecznoekonomicznej Polski poprzez stworzenie warunków do pełniejszego wykorzystania potencjału kryjącego się w jej obywatelach. Strategia formułuje cele i priorytety oraz wskazuje najważniejsze obszary koncentracji wysiłku rozwojowego w dziedzinie rozwoju kapitału ludzkiego. Strategia odpowiada na jedno z kluczowych wyzwań stawianych przed państwami na całym świecie, czyli załączenie efektywnej polityki społecznej z rozwojem gospodarczym. Głównym celem działań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. (Źródło: www.mpips.gov.pl)
- *Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)* – dokument przygotowany przez Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej został przyjęty 22 stycznia 2013 roku. Jego istotą jest przedstawienie kierunków rozwoju transportu w Polsce w zgodności z celami zawartymi w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (DSRK) i Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK). Wychodzi naprzeciw takim wyzwaniom

współczesności, jak: sprostanie wymogom konkurencyjnej gospodarki światowej, uwzględnienie trendów demograficznych, dążenie do poprawy spójności społecznej, dostosowanie systemu transportowego do malejącej dostępności paliw płynnych na świecie. Odnosi się również do aktualnych trendów wynikających z polityki transportowej Unii Europejskiej. Podstawowym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności terytorialnej, poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym.

Poprawa dostępności terytorialnej w Polsce wymaga integracji głównych gałęzi transportu (kolejowego, drogowego, morskiego, lotniczego i wodnego-śródlądowego), rozumianych jako zintegrowany system transportowy. Zasadniczym zadaniem takiego systemu jest przezwyciężenie barier geograficznych, aby możliwa była interakcja między obywatelami, przedsiębiorcami, a także między całymi gospodarkami. Jest to również krok w kierunku lepszego wykorzystania potencjału gospodarczego regionów.

Główny cel SRT odnosi się zarówno do utworzenia zintegrowanego systemu transportowego przez inwestycje w infrastrukturę transportową, jak i wykreowania sprzyjających warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych oraz rozwoju efektywnych systemów przewozowych. Realizacja głównego celu transportowego w perspektywie 2020 r. i dalszej, wiąże się z realizacją pięciu celów szczegółowych, właściwych dla każdej z gałęzi transportu. Chodzi o stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej, poprawę sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym, poprawę bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewożonych towarów, ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko, zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych. (Źródło: www.transport.gov.pl)

- *Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” Perspektywa 2020 r.* – dokument opracowany przez Ministerstwo Gospodarki (przyjęto aktualizację projektu 19 maja 2011r.), obejmuje dwa niezwykle istotne z punktu widzenia funkcjonowania państwa obszary. Podstawową rolą strategii jest zintegrowanie polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, ale oraz wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska. Celem głównym strategii jest „zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną energetycznie gospodarkę. Cel główny realizowany będzie poprzez następujące cele rozwojowe i kierunki interwencji: Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska; Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię; Cel 3. Poprawa stanu środowiska (Źródło: www.mg.gov.pl)
- *Strategia Sprawne Państwo 2020* – dokument przygotowywany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, określający cele i kierunki działań, jakie należy podjąć, aby podnieść sprawność i efektywność państwa do 2020 roku. Strategia zakłada między innymi racjonalne wykorzystanie środków publicznych, porządkowanie struktur organizacyjnych, skuteczne zarządzanie i koordynację zwłaszcza w takich obszarach jak: finanse, zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, tworzenie przyjaznego dla obywateli i przedsiębiorców prawa.

Zakłada również wdrożenie rozwiązań przyczyniających się do wzrostu konkurencyjności polskiej jurysdykcji, likwidację barier administracyjnych, wzrost aktywności obywatela w procesach rządzenia i debacie publicznej oraz szerokie wykorzystywanie nowoczesnych technologii informatyczno-komunikacyjnych. Głównym celem strategii jest zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami. Realizację celu głównego umożliwią następujące działania:

- wprowadzenie zasad otwartego rządu (chodzi o zwiększenie zdolności administracji do angażowania obywateli w proces rządzenia i konsultacji oraz rozwijania dialogu i współpracy między urzędem a obywatelem, a także większą dostępność do zasobów sektora publicznego);
- zwiększenie sprawności instytucjonalnej państwa przez m.in. uporządkowanie kompetencji organów administracji publicznej, obniżenie udziału kosztów obsługi urzędu w kosztach ogółem (chodzi o optymalne wykorzystanie sprzętu, ludzi i zasobów finansowych); większą sprawność państwa dzięki podniesieniu jakości i dostępności świadczonych usług przez urzędy administracji publicznej oraz usprawnienie funkcjonowania samorządu terytorialnego;
- zapewnienie sprawnego zarządzania oraz koordynacji obszarów istotnych dla rozwoju kraju i podniesienie prestiżu państwa na arenie międzynarodowej – chodzi o realizowanie zadań w takich obszarach jak: zarządzanie finansami i rozwojem kraju oraz koordynacja prowadzenia spraw międzynarodowych;
- upraszczanie procedur administracyjnych i likwidacja barier administracyjnych – chodzi o skracanie czasu koniecznego do otrzymania odpowiednich pozwoleń i usprawnienie tworzenia regulacji prawnych, a także tworzenie przyjaznego dla obywateli i przedsiębiorców prawa na podstawie rzetelnych analiz ekonomiczno-prawnych i wyników konsultacji społecznych;
- efektywne świadczenie usług publicznych (chodzi o zwiększenie dostępności świadczenia usług publicznych, w tym rejestrów centralnych, wprowadzenie standaryzacji i nowoczesnego zarządzania usługami publicznymi; będą też podejmowane działania służące podniesieniu efektywności systemu ochrony zdrowia, udostępniania informacji prawnej czy konsularnych, ochrony praw konsumenta; to także konieczność utworzenia zintegrowanej platformy informatycznej o usługach publicznych);
- zreformowanie wymiaru sprawiedliwości i usprawnienie funkcjonowania prokuratury (chodzi o przedsięwzięcia zmierzające do zwiększenia efektywności egzekucji orzeczeń sądowych, ochrony pokrzywdzonych, a także wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w relacjach między sądami oraz sądami i obywatelami);
- zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego (nacisk zostanie położony na poprawę sprawności funkcjonowania, wizerunku i zaufania do służb i instytucji; realizowane będą zadania służące rozwojowi partnerstwa z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami społecznymi i pozarządowymi, a także sektorem prywatnym w obszarze bezpieczeństwa publicznego; będą podejmowane przedsięwzięcia usprawniające zarządzanie kryzysowe i ochronę ludności, a także funkcjonowanie państwowego ratownictwa medycznego. (Źródło: www.mac.gov.pl)

- *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020* – dokument opracowywany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przyjęto 26 marca 2013r. uchwałą rady Ministrów. Działania w nim wskazane mają wspierać zaangażowanie obywatelskie, zachęcać do współpracy oraz wzmacniać kreatywność Polaków, gdyż „wzmacnianie kapitału społecznego jest projektem cywilizacyjnym, od którego powodzenia zależy jakość życia Polaków i rozwój gospodarczy kraju”. Strategia jest dokumentem wielowymiarowym, zakładającym skoordynowaną interwencję publiczną w obszarach dotychczas niedocenianych lub niewystarczająco akcentowanych w dokumentach horyzontalnych. Cztery cele szczegółowe *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020* obejmują:
 - wspieranie budowy postaw kooperacji, kreatywności i komunikacji poprzez nowe metody i zmiany w systemie edukacji, zarówno formalnej, jak i pozaformalnej
 - wzmacnianie dialogu obywatelskiego oraz rozwój instrumentów ekonomii społecznej
 - polepszanie dostępności do wysokiej jakości programów mediów publicznych, a także zasobów kultury
 - wzmacnianie sektora kultury i przemysłów kreatywnych, w tym działań na rzecz szkolnictwa artystycznego, nowoczesnych instytucji kultury oraz promocji polskiej kultury za granicą (Źródło: www.mkidn.gov.pl).
- *Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010 - 2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie* – dokument opracowany przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i wdrożony do realizacji uchwałą Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2010r. Wprowadza szereg modyfikacji sposobu planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce, a wraz z nimi różnych polityk publicznych mających największy wpływ na osiągnięcie celów określonych w stosunku do terytoriów. Polityka regionalna jest w nim rozumiana szerzej niż dotychczas – jako interwencja publiczna realizująca cele rozwojowe kraju przez działania ukierunkowane terytorialnie, a których głównym poziomem planowania i realizacji pozostaje układ regionalny (Źródło: www.mrr.gov.pl).
- *Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2022* – dokument opracowywany przez Ministerstwo Obrony Narodowej i przyjęty do realizacji w drodze uchwały Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 roku, określający warunki funkcjonowania oraz sposoby rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego. Szczególną rolę w tym systemie odgrywają podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo zewnętrzne (służba dyplomatyczna, Siły Zbrojne RP, służby specjalne), w powiązaniu z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo wewnętrzne. Z tego też względu główny obszar zainteresowania Strategii jest ukierunkowany na bezpieczeństwo zewnętrzne i militarne a jej zintegrowanie z innymi strategiami rozwojowymi pozwoli na wyłączenie z jej zasadniczego zakresu tematycznego innych dziedzin bezpieczeństwa narodowego, takich jak: bezpieczeństwo ekonomiczne (w tym energetyczne), obywatelskie, społeczne, czy ekologiczne (w tym wodne).

Za cel główny SRSBN RP uznano wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa narodowego, rozumianego jako synergia wysiłków poszczególnych organów, instytucji i służb państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa do identyfikacji i eliminacji źródeł, przejawów oraz skutków zagrożeń bezpieczeństwa narodowego. Efektywność zostanie osiągnięta poprzez podnoszenie sprawności zasadniczych elementów systemu bezpieczeństwa narodowego. Służyć temu będzie realizacja celu pierwszego Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze

regionalnym i globalnym, celu drugiego Umocnienie zdolności państwa do obrony oraz celu trzeciego Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego. Osiągnięcie spójności nastąpi poprzez realizację celu czwartego Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa i celu piątego Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego. (Źródło: www.wp.mil.pl)

- *Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020* – dokument opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i przyjęty do realizacji 25 kwietnia 2012r., którego celem głównym jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju. Dążenie do osiągnięcia celu głównego będzie realizowane poprzez działania przypisane do pięciu celów szczegółowych:

Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;

Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;

Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe;

Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;

Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Działania strategii wychodzą naprzeciw nowym wyzwaniom cywilizacyjnym, w tym m.in. takim jak: starzenie się społeczeństw, zmiany klimatu, wymiana pokoleń, rozwój technologii informacyjnych, mobilność zawodowa i terytorialna oraz wpływ sytuacji demograficznej na świecie na bezpieczeństwo żywnościowe. Działania te zostały zaprojektowane w oparciu o pięć kluczowych zagadnień, tj. kapitał ludzki (1), jakość życia (2), bezpieczeństwo (3), konkurencyjność (4) i środowisko (5). (Źródło: www.minrol.gov.pl)

- *Inne, m. in. Program wsparcia budownictwa socjalnego ze środków Funduszu Dopłat, Program dopłat do oprocentowania kredytów na usuwanie skutków powodzi, Program „Radosna szkoła” realizowany jest w latach 2009-2014, Program „Cyfrowa szkoła”*

VI. Inne (np. środki z fundacji zagranicznych, instytucji finansowych i funduszy inwestycyjnych, polskich fundacji i organizacji, od inwestorów lokalnych, krajowych i zagranicznych, z wkładu prywatnego, inne.)

W przypadku projektów, na które można uzyskać dofinansowanie, trzeba pamiętać że wybierane są one w procedurze konkursowej i z góry należy założyć, że niemożliwe jest uzyskanie pełnej efektywności składanych wniosków. Skorzystanie z możliwości zewnętrznego dofinansowania wymaga dużego, dodatkowego nakładu pracy, a także znacznego nakładu środków finansowych na przygotowanie niezbędnej dokumentacji. Wymaga także aktywnego i przedsiębiorczego podejścia nie tylko ze strony urzędników, ale i kierowników poszczególnych gminnych jednostek organizacyjnych oraz współpracowników.

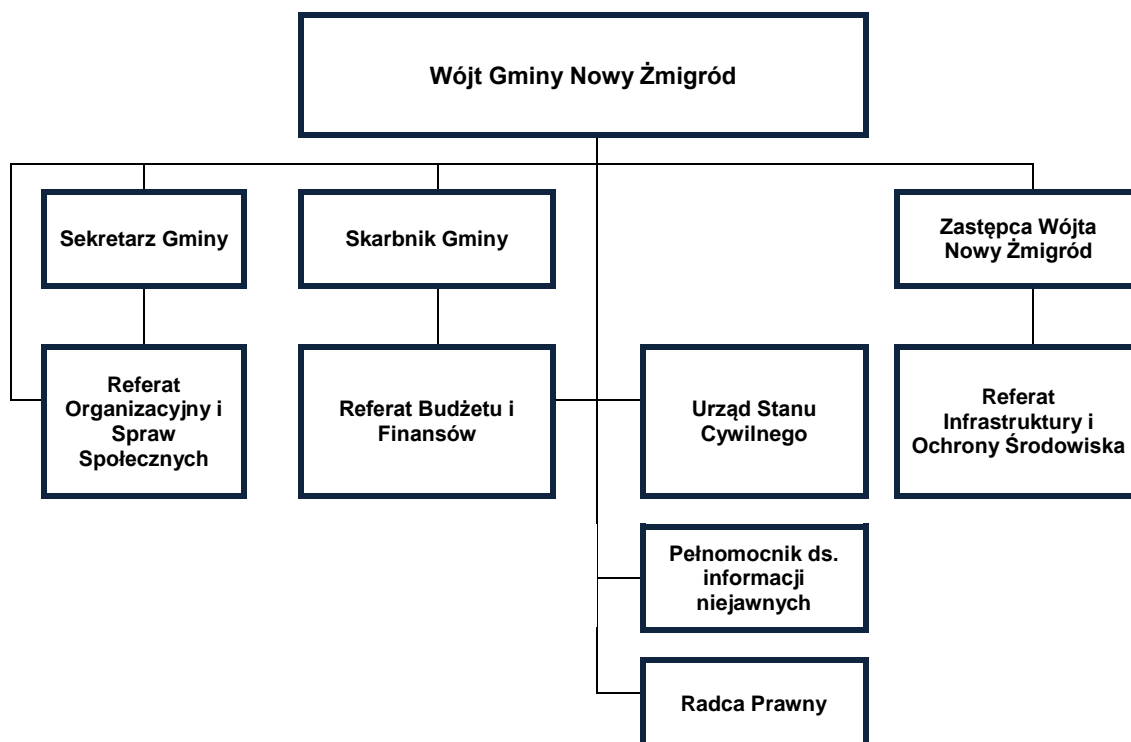
Rozdział 7.

WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I PROMOCJA STRATEGII

7.1 Wdrażanie strategii

Instytucją odpowiedzialną za ogólną koordynację i monitorowanie procesu realizacji strategii będzie Urząd Gminy w Nowym Żmigrodzie. Schemat organizacyjny Urzędu Gminy w Nowym Żmigrodzie przedstawiono na rysunku nr 16.

Rysunek 31. Schemat organizacyjny Urzędu Gminy w Nowym Żmigrodzie

Źródło: www.bip.nowyzmigrod.pl

Układ instytucjonalny wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020 stanowić będą:

- Wójt Gminy Nowy Żmigród,
- Rada Gminy,
- Komisja ds. Wdrażania Strategii,

Wójt Gminy Nowy Żmigród jest podstawowym i kluczowym podmiotem układu instytucjonalnego wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020. Odpowiedzialny on będzie bezpośrednio za nadzór nad realizacją strategii. W zakres jego kompetencji wchodzić będzie

podejmowanie decyzji w zakresie zmian hierarchii projektów w ramach poszczególnych grup projektów oraz wprowadzaniu nowych projektów. Odpowiedzialny będzie za wykonanie uchwał Rady Gminy dotyczących strategii.

Rada Gminy będzie organem nadzorującym realizację strategii - na forum Rady Gminy oraz jej komisji prezentowane będą sprawozdania z realizacji strategii oraz informacje o przygotowywanych aktualizacjach dokumentu. Poza funkcją nadzorczą, kompetencją Rady Gminy będzie podjęcie uchwał w sprawie przyjęcia oraz aktualizacji Strategii.

Kolejnym elementem układu instytucjonalnego wdrażania strategii będzie **Zespół ds. wdrażania strategii**. Zespół powołany będzie przez Wójta, który stał będzie na jego czele. W skład zespołu wejdą ponadto:

- Zastępca Wójta,
- Skarbnik Gminy,
- Przedstawiciele Referatów: Organizacyjnego i Spraw Społecznych oraz Infrastruktury i Ochrony Środowiska,
- Dodatkowo możliwe jest uczestnictwo w składzie Zespołu przedstawicieli lokalnych środowisk.

Do zadań zespołu będzie należało zgłaszanie propozycji projektów celem umieszczenia w Strategii, opiniowanie zmian zgłaszanych do Strategii, opiniowanie realizacji Strategii na podstawie rocznego sprawozdania.

7.2 Monitorowanie, ocena realizacji strategii oraz promocja

Wdrażanie założeń strategii rozwoju gminy nie może mieć miejsca bez zorganizowanego systemu zbierania danych o zmianach społeczno-gospodarczych na terenie objętym daną strategią. Ich celem jest badanie poziomu osiągnięcia założonych kierunków, tak aby potwierdzić skuteczność zastosowanych działań. Monitorowanie jest procesem, który ma na celu analizowanie stanu zaawansowania wdrażania strategii i jej zgodności z postawionymi założeniami. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby efektywnie kojarzyć je z innymi przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze gminy.

System monitorowania i oceny realizacji strategii jest ważnym elementem w procesie jej wdrażania. Dane z monitoringu służą do kontroli i oceny skuteczności realizowanych działań i pozwalają na bardziej efektywne wydatkowanie środków publicznych. Ponadto system ten może być skutecznym narzędziem wykorzystywanym do ciągłego śledzenia zdarzeń, tendencji i procesów zachodzących w otoczeniu Gminy, jak i wewnątrz niej, które mogą wywierać pozytywny lub negatywny wpływ na osiągnięcie przyjętych celów rozwoju.

Odpowiedzialnymi za sporządzanie sprawozdań będą osoby wyznaczone przez Wójta Gminy, a sprawozdania przedstawiane będą Radzie Gminy.

Dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów strategii stworzono listę wskaźników. Każdemu z obszarów priorytetowych przyporządkowano zestaw rekomendowanych mierników. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu realizacji strategii rozwoju, a także służą do badania potrzeb w zakresie aktualizacji zadań. Poniższą listę mierników należy traktować jako propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana.

Obszar priorytetowy	Proponowane wskaźniki
GOSPODARKA	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców gminy [szt.] • Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw [szt.] • Odsetek przedsiębiorstw z obszaru gminy w ogólnej liczbie przedsiębiorstw działających w powiecie zarejestrowanych w REGON (%) • Liczba nowo powstałych przedsiębiorstw w gminie w sektorze usług [szt.] • Zmiana odsetka mikro i małych przedsiębiorstw w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy [%] • Udział jednostek gospodarczych sektora prywatnego w stosunku do ogółu [%] • Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w przeliczeniu na 1 mieszkańca [zł.] • Powierzchnia terenów uzbrojonych i przygotowanych pod inwestycje [ha] • Udział powierzchni użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych w powierzchni użytków rolnych ogółem [%] • Powierzchnia użytków rolnych na 1 mieszkańca [ha] • Udział pracujących w sektorze rolniczym w ogólnej liczbie pracujących [%] • Liczba produktów markowych gminy (rolnych, żywnościowych) [szt.] • Liczba stworzonych grup producenckich [szt.] • Nakłady na tworzenie warunków do rozwoju specjalizacji produkcji rolnej [zł.] • Wydatki na rolnictwo i leśnictwo ogółem na 1 mieszkańca [zł.] • Kwota pozabudżetowego wsparcia finansowego dla przedsiębiorców i osób prowadzących działalność rolniczą [zł.] • Powierzchnia użytków rolnych na terenie gminy [ha] • Powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 ciągnik na terenie gminy [ha] • Powierzchnia gruntów ornych ogółem na terenie gminy [ha] • Powierzchnia sadów ogółem na terenie gminy [ha] • Powierzchnia łąk ogółem na terenie gminy [ha] • Powierzchnia lasów ogółem na terenie gminy [ha] • Powierzchnia lasów i gruntów leśnych ogółem na terenie gminy [ha] • Powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków ogółem na terenie gminy [ha] • Liczba gospodarstw rolnych ogółem [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych indywidualnych ogółem na terenie gminy [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych do 1 ha łącznie [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych powyżej 1 ha do mniej niż 2 ha [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych od 2 ha do mniej niż 5 ha [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych od 5 ha do mniej niż 10 ha [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych od 10 ha do mniej niż 15 ha [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych od 15 ha do mniej niż 20 ha [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych od 20 ha do mniej niż 30 ha [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych od 50 ha do mniej niż 100 ha [szt.] • Liczba gospodarstw rolnych 100 ha i większych [szt.] • Zużycie nawozów sztucznych ogółem [t] • Zużycie nawozów sztucznych ogółem w gospodarstwach indywidualnych [t] • Wielkość uprawy zbóż ogółem [ha] • Wielkość uprawy zbóż ogółem w gospodarstwach indywidualnych [ha]

- Wielkość plonów z 1 ha [dt/ha]
- Wielkość plonów z 1 ha w gospodarstwach indywidualnych [dt/ha]
- Powierzchnia uprawy warzyw i owoców [ha]
- Wielkość pogłowia zwierząt ogółem [szt.]
- Wielkość globalnej produkcji rolniczej na 1 ha użytków rolnych [zł]
- Wielkość towarowej produkcji rolniczej na 1 ha użytków rolnych [zł]
- Wielkość końcowej produkcji rolniczej na 1 ha użytków rolnych [zł]
- Udział towarowej produkcji rolniczej w końcowej produkcji rolniczej [%]
- Skup zbóż na 1 ha użytków rolnych [kg]
- Powierzchnia użytków rolnych na 1 mieszkańca [ha]
- Udział pracujących w sektorze rolniczym w ogólnej liczbie pracujących [%]
- Wydatki na rolnictwo i leśnictwo ogółem na 1 mieszkańca [zł]
- Wydatki na rolnictwo i leśnictwo w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych na 1 mieszkańca [zł]
- Liczba stworzonych grup producenckich [szt.]
- Liczba zrzeszonych rolników w grupach producenckich [os.]
- Nakłady na tworzenie warunków do rozwoju specjalizacji produkcji rolnej [zł.]
- Miejsca noclegowe agroturystyczne na 1000 mieszkańców [szt.]
- Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców [szt.]
- Dochody budżetu gminy z turystyki i agroturystyki na 1 mieszkańca [zł.]
- Liczba gospodarstw agroturystycznych w gminie [szt.]
- Liczba turystów zagranicznych odwiedzających gminę w skali roku [os.]
- Liczba turystów krajowych odwiedzających gminę w skali roku [os.]
- Liczba nowo wytyczonych/zmodernizowanych szlaków turystycznych [szt.]
- Liczba zmodernizowanych szlaków turystycznych [szt.]
- Liczba nowo powstałych obiektów rekreacyjno – sportowych [szt.]
- Liczba zmodernizowanych obiektów rekreacyjno – sportowych [szt.]
- Liczba imprez skierowanych bezpośrednio do turystów [szt.]
- Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców [szt.]
- Dochody budżetu gminy z turystyki i agroturystyki na 1 mieszkańca [zł.]
- Miejsca noclegowe agroturystyczne na 1000 mieszkańców [szt.]
- Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców [szt.]
- Dochody budżetu gminy z turystyki i agroturystyki na 1 mieszkańca [zł.]
- Liczba turystów krajowych odwiedzających gminę w skali roku [os.]
- Liczba turystów zagranicznych odwiedzających gminę w skali roku [os.]
- Liczba stałych miejsc pracy w obszarze turystyki i agroturystyki [szt.]
- Liczba sezonowych miejsc pracy w obszarze turystyki i agroturystyki [szt.]
- Liczba imprez skierowanych bezpośrednio do turystów [szt.]
- Dochody budżetu gminy z turystyki i agroturystyki na 1 mieszkańca [zł.]
- Liczba turystów krajowych odwiedzających gminę w skali roku [os.]
- Liczba turystów zagranicznych odwiedzających gminę w skali roku [os.]
- Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem [%]
- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności ogółem [%]
- Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]
- Stopień wykorzystania gleb niskiej jakości do uprawy roślin energetycznych [%]
- Liczba nowo wytyczonych szlaków turystycznych [szt.]
- Liczba nowo powstałych obiektów rekreacyjno – sportowych [szt.]
- Liczba punktów konsultacyjno-doradczych dla mieszkańców [szt.]
- Liczba turystów krajowych odwiedzających gminę w skali roku [szt.]
- Liczba turystów zagranicznych odwiedzających gminę w skali roku [szt.]
- Liczba stałych miejsc pracy w obszarze turystyki i agroturystyki [szt.]
- Liczba sezonowych miejsc pracy w obszarze turystyki i agroturystyki [szt.]
- Liczba sezonowych miejsc pracy w obszarze turystyki i agroturystyki [szt.]

**INFRASTRUKTURA
TECHNICZNA**

- Długość wybudowanych dróg na terenie gminy [km]
- Długość zmodernizowanych/wyremontowanych dróg na terenie gminy [km]
- Długość dróg publicznych o nawierzchni utwardzonej na terenie gminy [km]
- Wydatki na drogi publiczne na 1 mieszkańca [zł]
- Całkowity koszt inwestycji na drogach publicznych w gminie [zł]
- Długość wybudowanych chodników [km]
- Liczba czynnych przyłączy sieci wodociągowej [szt.]
- Ogólna długość sieci wodociągowej na terenie gminy [km]
- Odsetek mieszkańców gminy korzystających z sieci wodociągowej [%]
- Zużycie wody z sieci wodociągowej przez jednego mieszkańca [$\text{dm}^3/\text{rok}/\text{osobę}$]
- Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w gminie do ludności ogółem [%]
- Długość sieci kanalizacyjnej [km]
- Liczba czynnych przyłączy sieci kanalizacyjnej [km]
- Odsetek mieszkańców gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej [%]
- Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w gminie do ludności ogółem [%]
- Udział ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków do ludności ogółem [%]
- Długość sieci gazowej [km]
- Liczba budynków podłączonych do sieci gazowej [szt.]
- Liczba czynnych przyłączy sieci gazowej [szt.]
- Udział ludności korzystającej z sieci gazowej w gminie do ludności ogółem [%]
- Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci telefonii stacjonarnej [szt.]
- Liczba gospodarstw domowych z dostępem do bezprzewodowej sieci internetowej [szt.]
- Liczba gospodarstw domowych posiadających stały dostęp do Internetu [szt.]
- Liczba publicznych punktów dostępu do Internetu [szt.]
- Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych odcinków wałów przeciwpowodziowych, cieków naturalnych i urządzeń wodnych [km]
- Wartość nakładów poniesionych na inwestycje w zakresie systemów zarządzania kryzysowego [zł.]
- Wysokość środków strukturalnych pozyskanych i wykorzystanych na rozwój infrastruktury technicznej na terenie gminy [zł.]

**KAPITAŁ LUDZKI I
INFRASTRUKTURA
SPOŁECZNA**

- Liczba programów podnoszących kwalifikacje zawodowe dla osób dorosłych [szt.]
- Liczba nauczycieli kształcących z zakresu języków obcych [os.]
- Liczba zmodernizowanych placówek oświatowych [szt.]
- Liczba nowopowstałych boisk przyszkolnych [szt.]
- Liczba dzieci w przedszkolach [os.]
- Absolwenci szkół podstawowych i gimnazjalnych na 1000 ludności [os.]
- Wydatki na szkoły podstawowe na 1 mieszkańca [zł.]
- Wydatki na dowożenie uczniów do szkół na 1 mieszkańca [zł.]
- Wydatki na przedszkola na 1 mieszkańca [zł.]
- Liczba programów aktywizujących bezrobotnych [szt.]
- Liczba programów aktywizujących bezrobotnych [szt.]
- Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy [os.]
- Wskaźnik zatrudnienia kobiet (liczba pracujących do kobiet ogółem) [%]
- Liczba osób wyjeżdżających za granicę w celach zarobkowych [os.]
- Wysokość pomocy materialnej skierowanej do najuboższej części mieszkańców gminy [zł]
- Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca [m^2]
- Mieszkania oddane do użytku na 1000 ludności [szt.]
- Przeciętna powierzchnia użytkowa oddawanego mieszkania [m^2]
- Wydatki na gospodarkę mieszkaniową ogółem na 1 mieszkańca [zł.]
- Liczba programów aktywizujących mieszkańców gminy w zakresie sportu i

rekreacji [szt.]

- Nakłady na rozwój klubów sportowych działających na terenie gminy [zł.]
- Nakłady skierowane na polepszenie infrastruktury rekreacyjno-sportowej [zł.]
- Liczba uczniów korzystających z obiektów sportowych na terenie gminy [os.]
- Liczba imprez sportowych na terenie gminy w skali roku [szt.]
- Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca [zł.]
- Liczba miejscowości (gmin) partnerskich w kraju i zagranicą [szt.]
- Liczba imprez kulturalnych na terenie gminy [szt.]
- Wydatki na ośrodki kultury, świetlice i kluby na 1 mieszkańca [zł.]
- Liczba ofert programowych dla mieszkańców [szt.]
- Liczba uczestników imprez kulturalnych w skali roku [os.]
- Apteki na 1000 mieszkańców [szt.]
- Wydatki na ochronę zdrowia ogółem na 1 mieszkańca [zł.]
- Liczba mieszkańców na 1 lekarza- specjalistę [os.]
- Nakłady skierowane na modernizację ośrodka zdrowia [zł.]
- Liczba programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia [szt.]
- Wydatki na opiekę społeczną ogółem na 1 mieszkańca [zł.]
- Liczba przestępstw ogółem na terenie gminy w skali roku [szt.]
- Nakłady skierowane na zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy [zł.]
- Liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy [szt.]
- Nakłady na opracowanie i wdrożenie zintegrowanego programu promocji gminy [zł.]
- Liczba programów podnoszących kwalifikacje zawodowe dla osób dorosłych [szt.]
- Liczba miejsc w placówkach pomocy społecznej w przeliczeniu na liczbę mieszkańców gminy [szt.]
- Liczba przeprowadzonych projektów z zakresu pomocy społecznej [szt.]
- Liczba gospodarstw domowych posiadających komputer z dostępem do Internetu [szt.]
- Liczba uczniów szkół podstawowych z terenu gminy przypadających na jeden komputer [os.]
- Wartość inwestycji infrastrukturalnych w zakresie wyposażania placówek edukacyjnych [zł.]
- Liczba osób zrzeszonych w organizacjach pozarządowych działających na terenie gminy [os.]
- Liczba bezrobotnych zamieszkałych na terenie gminy [os.]
- Odsetek mieszkańców gminy pozostających w ubóstwie [os.]
- Liczba osób korzystająca z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców [os.]
- Liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej [os.]
- Stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie [%]
- Liczba osób objętych poradnictwem zawodowym [os.]
- Liczba zarejestrowanych przez policję wypadków drogowych [szt.]
- Liczba zarejestrowanych przestępstw kryminalnych na 1000 ludności [szt.]
- Wskaźnik wykrywalności przestępstw kryminalnych [%]
- Liczba zarejestrowanych wykroczeń na 1000 ludności [szt.]
- Liczba osób korzystająca z profilaktyki zdrowotnej [os.]
- Liczba porad ogólnodostępnych w placówkach opieki zdrowotnej [szt.]
- Liczba mieszkańców na 1 przychodnię [os.]
- Czas oczekiwania na wybrane usługi medyczne [dzień]
- Liczba osób biorąca udział w programach edukacyjnych [os.]
- Liczba oddziałów sportowych na ogólną liczbę oddziałów w placówkach oświatowych [szt.]
- Liczba kół sportowych i SKS [szt.]
- Liczba świetlic środowiskowych w sołectwach [szt.]
- Liczba osób korzystająca ze świetlic środowiskowych w sołectwach [szt.]
- Liczba mieszkańców korzystających z ofert placówek kulturalnych na 1000

**EKOLOGIA I
OCHRONA
ŚRODOWISKA**

- mieszkańców [szt.]
 - Czytelnicy bibliotek na 1000 mieszkańców [os.]
 - Liczba osób korzystających z obiektów sportowych na 1000 mieszkańców [os.]
 - Liczba zorganizowanych wycieczek, zawodów, spotkań ich uczestników [szt.]
 - Frekwencja w wyborach, ankietach [%]
 - Liczba członków lokalnych stowarzyszeń mieszkańców Gminy [os.]
 - Liczba mieszkańców, którzy wzięli udział w imprezach organizowanych w gminie na 1000 mieszkańców [os.]
 - Liczba organizacji pozarządowych działających w gminie na 1000 mieszkańców [szt.]
 - Wysokość środków strukturalnych pozyskanych i wykorzystanych na rozwój gminy w zakresie kapitału ludzkiego i infrastruktury społecznej [zł.]
 - Udział pracujących w sektorze usług rynkowych w ogólnej liczbie pracujących [%]
 - Udział pracujących w usługach [%]
 - Udział pracujących w sektorze przemysłowym w ogólnej liczbie pracujących [%]
 - Udział pracujących w sektorze prywatnym w ogólnej liczbie pracujących [%]
 - Stopa zatrudnienia - liczba pracujących na 1 000 mieszkańców [os.]
 - Ogólny wskaźnik aktywności zawodowej – udział czynnych zawodowo w ludności w wieku 15 lat i więcej [%]
 - Udział osób fizycznych w liczbie jednostek ogółem sektora prywatnego [%]
 - Udział osób fizycznych w liczbie jednostek ogółem [%]
 - Udział jednostek z sekcji rolnictwa i leśnictwa w liczbie jednostek ogółem [%]
 - Udział jednostek z sekcji przetwórstwa przemysłowego w liczbie jednostek ogółem [%]
 - Udział jednostek z sekcji przetwórstwa rolno-spożywczego w liczbie jednostek ogółem [%]
 - Udział jednostek z sekcji budownictwa w liczbie jednostek ogółem [%]
-
- Liczba dzikich wysypisk śmieci na terenie gminy [szt.]
 - Liczba pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych [szt.]
 - Ilość wytwarzanych odpadów komunalno-bytowych na mieszkańca w skali roku [m3/rok]
 - Ilość odpadów komunalnych wykorzystanych gospodarczo do odpadów wytworzonych w ciągu roku [m3/rok]
 - Ilość odpadów przemysłowych wykorzystanych gospodarczo do odpadów wytworzonych w ciągu roku [m3/rok]
 - Liczba osób korzystająca z segregacji śmieci w gminie [os.]
 - Ścieki komunalne oczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku [%]
 - Ścieki komunalne nieoczyszczane w ogólnej ilości wytwarzanego ścieku [%]
 - Emisja zanieczyszczeń pyłowych [t/rok na km²]
 - Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) ogółem [t/rok na km²]
 - Emisja dwutlenku węgla [t/rok na km²]
 - Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska ogółem na 1 mieszkańca [zł.]
 - Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w tym wydatki bieżące jednostek budżetowych na 1 mieszkańca [zł.]
 - Liczba osób biorąca udział w programach ekologicznych [os.]
 - Liczba firm na terenie gminy których działalność bazuje na ekologicznych rozwiązaniach i technologiach [szt.]

Promocja strategii

Promocja strategii, jako najważniejszego dokumentu programowego samorządu lokalnego, będzie mieć na celu informowanie mieszkańców, wszelkich instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie gminy o kierunkach jej rozwoju.

Za promocję Strategii Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020 Referat Organizacyjny i Spraw Społecznych. Promocja Strategii realizowana będzie poprzez:

- informacje umieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej,
- informacje zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Gminy dotyczące uchwalania strategii, aktualizacji w związku z ogłoszonymi naborami,
- informacje zamieszczane w miesięczniku „Region Żmigrodzki” dotyczące uchwalania strategii, aktualizacji w związku z ogłoszonymi naborami.

Rozdział 8.

WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY

Wieloletni Plan Inwestycyjny stanowi integralną część systemu wdrażania strategii gminy. Zawiera wykaz najważniejszych zadań inwestycyjnych gminy, które będą realizowane okresie obowiązywania strategii. Zadania te wynikają z celów operacyjnych strategii i ich wdrożenie przyczyni się do osiągnięcia określonych wskaźników przyjętych w systemie monitorowania strategii.

Przy wyborze zadań inwestycyjnych kierowano się takimi kryteriami, jak:

- wpływ realizacji danego zadania na cele strategii (głównie operacyjne),
- efektywność ekonomiczna zadania (powiązana z wpływem danej inwestycji na rozwój lokalnej gospodarki i rynku pracy),
- zdolność gminy do zapewnienia współfinansowania na wybrane do realizacji zadania,
- możliwość współfinansowania inwestycji ze źródeł zewnętrznych.

Z uwagi na fakt, że na obecnym etapie prac trudno przewidzieć poziom i zakres dofinansowania poszczególnych zadań ze źródeł zewnętrznych, niniejszy wykaz zadań ma charakter wyłącznie indykatorywny. Zakłada się, że zadania te będą dodatkowo zatwierdzone przez Radę Gminy w trybie ustawy o finansach publicznych.

Podstawowymi korzyściami z wprowadzenia wieloletniego planowania inwestycyjnego w gminie Nowy Żmigród są:

- uspołecznienie procesu planowania,
- skuteczniejsze planowanie oraz kontrola wydatków gminy,
- skuteczna realizacja podstawowych założeń i celów rozwoju gminy,
- jasne i przejrzyste zasady przyznawania środków dysponentom to większa wiarygodność gminy,
- poprawa procedur przygotowania i rozliczania zadań inwestycyjnych.

W wyniku analizy i oceny zgłoszonych zadań inwestycyjnych została sporządzona lista priorytetowych inwestycji przewidzianych do realizacji, którą przedstawia tabela poniżej:

Nazwa zadania	Faza projektu: Inicjacja (I), planowanie (P), Realizacja (R)	Planowany termin realizacji zadania	Szacunkowy koszt	Krótki opis zakresu zadania
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA				
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Nowy Żmigród - etap III	P	2015-2020	15 000 000,00 zł	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Nienaszów, Grabanina, Stary Żmigród, Siedliska Żmigrodzkie, Makowiska, Kąty
Modernizacja istniejącej stacji uzdatniania wody wraz z modernizacją wodociągu i jego rozbudową	P	2016-2020	2 370 000,00 zł	Modernizacja istniejącej stacji uzdatniania wody w Nowym Żmigrodzie wraz z rozbudową o miejscowości Mytarka i Mytarz
Rozbudowa oczyszczalni ścieków	P	2016-2020	6 000 000,00 zł	Rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków o drugi zespół reaktorów i zwiększenie przepustowości do 1000 m3
Modernizacja dróg gminnych oraz współudział w modernizacji dróg wojewódzkich, powiatowych	P	2015-2020	1 500 000,00 zł	Modernizacja istniejących dróg gminnych oraz budowa nowych dla stworzenia możliwości budownictwa , współudział lub przejęcie całości inwestycji dotyczących modernizacji istniejących dróg powiatowych i wojewódzkich,
Budowa chodników i oświetlenia przy drogach gminnych i współudział przy drogach powiatowych i wojewódzkich	P	2015-2020	1 800 000,00 zł	Budowa oświetlenia i chodników przy drogach w szczególności na odcinkach uznawanych za niebezpieczne przede wszystkim przy drogach wojewódzkich i powiatowych
EKOLOGIA I OCHRONA ŚRODOWISKA				
Zastosowanie źródeł energii odnawialnej lub energooszczędnej na obiektach użyteczności publicznej	I, P	2015-2020	1 200 000,00 zł	Ograniczenie zużycia energii elektrycznej oraz ciepłej na obiektach: urząd gminy, szkoły i inne jednostki podległe

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I KAPITAŁ LUDZKI				
Rozwój usług edukacyjnych dla wszystkich grup wiekowych				
Centrum Pomocy Rodzinie	P	2016-2020	1 000 000,00 zł	Stworzenie w mieszkaniu zlokalizowanym w Przedszkolu Gminnym Centrum Pomocy Rodzinie - zatrudnienie psychologa, pedagoga oraz logopedy
Budowa hali sportowej w Nowym Żmigrodzie	R	2013-2020	5 500 000,00 zł	Kontynuacja budowy pełnowymiarowej hali sportowej w Nowym Żmigrodzie
Remonty, modernizacja i budowa domów ludowych Remonty i modernizacja istniejących zabytków	P	2015-2020	1 800 000,00 zł	Remonty i modernizacja domów ludowych między innymi w miejscowości Desznica, Stary Żmigród, Nienaszów –Sośniny Brzezowa Budowa domu ludowego w miejscowości Mytarz Remonty i modernizacja istniejących zabytków na terenie gminy
Modernizacja istniejącej bazy edukacyjnej	P	2016-2020	1 200 000	Przebudowa i remonty szkół, podniesienie jakości nauczania poprzez doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt audiowizualny, dydaktyczny i naukowy
Poprawa dostępności usług zdrowotnych				
Modernizacja budynków SPGOZ	P	2015-2020	600 000,00 zł	Modernizacja budynku A i B w Nowym Żmigrodzie oraz budynku w Nienaszowie poprzez dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zmianę układu funkcjonalno-przestrzennego,

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Żmigród na lata 2014-2020

Doposażenie SPGOZ w Nowym Żmigrodzie	P	2015-2020	1 000 000,00 zł	Zakup nowej karetki, doposażenie ośrodka w specjalistyczny sprzęt medyczny i rehabilitacyjny, umożliwienie dostępu do usług nowych kierunków specjalizacji
Promocja zdrowego trybu życia				
Modernizacja i rozbudowa istniejącej bazy sportowej	P	2015-2020	2 000 000,00 zł	Przebudowa i rozbudowa istniejącej bazy sportowej na terenie gminy
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	P	2015-2020	200 000,00 zł	Stworzenie placu zabaw w miejscowości Toki, Nienaszów-Sośniny, Jaworze i Siedliska Żmigrodzkie oraz budowa siłowni pod chmurką, wyznaczenie i budowa szlaków turystyki rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą
GOSPODARKA				
Wykorzystanie usług kulturalnych dla rozwoju społeczno-gospodarczego				
Budowa targowiska	P	2015-2020	600 000,00 zł	Budowa targowiska z punktami sprzedaży rękodziela oraz produktów lokalnych
Modernizacja szlaków turystycznych	P	2015-2020	500 000 zł	Modernizacja istniejących szlaków turystyki pieszej, promocja turystyki pieszej, budowa punktów widokowych w miejscowości Kąty i Jaworze,

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Nowy Żmigród na tle kraju, województwa podkarpackiego i powiatu jasielskiego. .	8
Rysunek 2. Lokalizacja miejscowości gminy Nowy Żmigród	9
Rysunek 3. Przedszkole Gminne w Nowym Żmigrodzie.....	26
Rysunek 4. Zespół Szkół w Nowym Żmigrodzie.....	26
Rysunek 5. Zespół Szkół w Łężynach	27
Rysunek 6. Zespół Szkół w Nienaszowie	28
Rysunek 7. Gimnazjum im. Jana Pawła II w Kątach.....	28
Rysunek 8. Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Kątach	29
Rysunek 9. Szkoła Podstawowa w Makowiskach.....	29
Rysunek 10. Szkoła Podstawowa w Łysej Górze	30
Rysunek 11. Szkoła Podstawowa w Desznicy im. ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego	30
Rysunek 12. Siedziba Gminnego Ośrodka Kultury w Nowym Żmigrodzie.....	36
Rysunek 13. Rynek w Nowym Żmigrodzie	43
Rysunek 14. Widok na Górę Grzywacką.....	44
Rysunek 15. Milenijny Krzyż Papieski na Górze Grzywackiej	44
Rysunek 16. Łysa Góra	45
Rysunek 17. Panorama z Łysej Góry na wschód i południe	45
Rysunek 18. Cmentarz z I wojny światowej w Nowym Żmigrodzie	46
Rysunek 19. Cmentarz z I wojny światowej w Desznicy.....	46
Rysunek 20. Cmentarz z I wojny światowej w Łysej Górze	47
Rysunek 21. Sanktuarium Matki Bożej Królowej Gór w Skalniku.....	47
Rysunek 22. Sanktuarium Błogosławionego Władysława Findysza w Nowym Żmigrodzie	48
Rysunek 23. Zabytkowy Kościół w Łężynach	49
Rysunek 24. Zabytkowy Kościół w Desznicy.....	50
Rysunek 25. Zabytkowy Kościół w Starym Żmigrodzie.....	50
Rysunek 26. Zabytkowy Kościół w Nienaszowie	51
Rysunek 27. Góra Trzech Krzyży nad Mytarzem	52
Rysunek 28. Widok na Grodzisko Walik	53
Rysunek 29. Dom Ludowy na terenie parku podworskiego w Makowiskach	54
Rysunek 30. Oczyszczalnia ścieków w Nowym Żmigrodzie	61
Rysunek 19. Schemat organizacyjny Urzędu Gminy w Nowym Żmigrodzie	113

PRZEWODNICZĄCY RADY
Archie
Tadeusz Żrebiec

SPIS TABEL

Tabela 1. Gmina Nowy Żmigród na tle powiatu jasielskiego – powierzchnia i ludność	13
Tabela 2. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały w gminie Nowy Żmigród w latach 2004-2013 ...	14
Tabela 3. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym powiatu jasielskiego (stan na 31.12.2012r.)	16
Tabela 4. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w gminie Nowy Żmigród w latach 2008 – 2012	16
Tabela 5. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Nowy Żmigród	17
Tabela 6. Osoby pracujące i osoby w wieku produkcyjnym w gminie Nowy Żmigród w latach 2008 - 2012	20
Tabela 7. Bezrobotni w gminie Nowy Żmigród na tle powiatu jasielskiego stan na 31.12.2012 r.	23
Tabela 8. Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych w gminie Nowy Żmigród w latach 2008-2012	23
Tabela 9. Liczba uczniów w placówkach świątowych na terenie gminy Nowy Żmigród	25
Tabela 10. Świadczenia pomocy społecznej i rodzinne w gminie Nowy Żmigród w 2012r.	33
Tabela 11. Środki przeznaczone na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej w gminie Nowy Żmigród w latach 2010-2012	34
Tabela 12. Środki przeznaczone na ochronę zdrowia w gminie Nowy Żmigród w latach 2010-2012	35
Tabela 13. Sieć dróg gminnych w gminie Nowy Żmigród (stan na dzień 31.12.2013 r.)	57
Tabela 14. Sieć gazowa na terenie gminy Nowy Żmigród	58
Tabela 15. Podstawowe dane statystyczne dotyczące sieci wodociągowej na terenie gminy Nowy Żmigród	59
Tabela 16. Dane statystyczne dotyczące kanalizacji na terenie gminy Nowy Żmigród	60
Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej działające w gminie Nowy Żmigród wg klas wielkości	64
Tabela 18. Podmioty gospodarki narodowej działające w gminie Nowy Żmigród wg branż	65
Tabela 19. Zestawienie budżetu gminy Nowy Żmigród w latach 2008-2012 [w zł]	67
Tabela 22. Analiza SWOT gminy Nowy Żmigród	76